

**ПЛАН РАЗВОЈА
ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД ОД 2022. ДО 2029.
ГОДИНЕ**

-НАЦРТ-

мај 2023. године

САДРЖАЈ ПЛАНА РАЗВОЈА

САДРЖАЈ ПЛАНА РАЗВОЈА	2
ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА	6
УВОДНА РЕЧ ГРАДОНАЧЕЛНИКА	7
1. УВОД.....	8
2. ПРОЦЕС ИЗРАДЕ ПЛАНА РАЗВОЈА	9
3. ПРЕГЛЕД И АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА	13
3.1. ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	13
3.1.1. Историја, традиција и културно наслеђе.....	13
3.1.2. Географски положај и природне карактеристике.....	14
3.1.3. Клима.....	15
3.1.4. Природни ресурси	15
3.1.4.1. Пољопривредно земљиште	15
3.1.4.2. Шуме и шумско земљиште	15
3.1.4.3. Хидрографија	15
3.2. АНАЛИЗА ОРГАНИЗАЦИОНЕ СТРУКТУРЕ ГРАДА	16
СМЕДЕРЕВА	16
3.2.1. Основне информације	16
3.2.2. Јавна предузећа и установе.....	17
3.3. БУЏЕТ	18
3.3.1. Финансијски показатељи града Смедерева.....	18
3.4. ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ.....	22
3.4.1 Демографски трендови	22
3.4.2. образовање	23
3.4.2.1. Предшколско образовање	23
3.4.2.2. Основно и средње образовање.....	25
3.4.3. Здравствена заштита	26
3.4.4. Социјална заштита	28
3.4.5. Култура.....	29
3.4.5.1. Културна добра од значаја за град Смедерево	30
3.4.6. Спорт	30

3.4.7. Верски објекти.....	31
3.4.8. Друге области – млади.....	31
3.5. ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ	32
3.5.1. Привредна кретања	32
3.5.1.1. <i>Степен развијености</i>	32
3.5.1.2. <i>ММСПП (сектор микро, малих и средњих предузећа и предузетника)</i>	32
<i>основна кретања</i>	32
3.5.1.3. <i>Велики привредни субјекти</i>	33
3.5.1.4. <i>Спољна трговина (извоз)</i>	34
3.5.1.5 <i>Просторна дистрибуција привредно-индустијских активности</i>	35
3.5.2. Пољопривреда	36
3.5.3. Људски ресурси	38
3.5.3.1. <i>Запосленост и структура запослености</i>	38
3.5.3.2. <i>Незапосленост и структура незапослености</i>	39
3.5.3.3 <i>Зараде</i>	41
3.6. ТУРИЗАМ	42
3.7. КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТРА	44
3.7.1. Систем водоснабдевања.....	44
3.7.1.1 <i>Изворишта</i>	44
3.7.1.2. <i>Постројење за припрему питке воде</i>	44
3.7.1.3. <i>Дистрибутивна мрежа</i>	45
3.7.2. Систем канализација отпадних вода.....	45
3.7.3. Друга комунална инфраструктура.....	46
3.7.3.1. <i>Систем даљинског грејања</i>	46
3.7.3.2. <i>Гасоводна мрежа</i>	47
3.7.3.3. <i>Електроенергетски преносни инфраструктурни систем</i>	47
3.7.3.4. <i>Телекомуникациони инфраструктурни систем</i>	48
3.7.3.5. <i>Мобилна телефонија и КДС</i>	48
3.7.4. Комунални системи и површине	49
3.7.4.1. <i>Управљање комуналним и другим отпадом</i>	49
3.7.4.2. <i>Гробља</i>	49
3.7.4.3. <i>Сточна гробља</i>	50
3.7.4.4. <i>Пијаце</i>	50

3.7.4.5. Зоохигијена.....	50
3.7.5. Саобраћајни систем.....	50
3.7.5.1. Друмски саобраћај.....	50
3.7.5.2. Железнички саобраћај.....	51
3.7.5.3. Речни саобраћај.....	52
3.7.5.4. Ваздушни саобраћај.....	53
3.8. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ.....	53
3.8.1. Отпад и управљање отпадом.....	53
3.8.2. Ваздух и квалитет ваздуха.....	54
3.8.3. Бука.....	55
3.8.4. Квалитет површинских и подземних вода.....	56
3.8.5. Земљиште и квалитет земљишта.....	57
3.8.6. Зелене површине.....	57
4. SWOT Анализа.....	57
4.1 SWOT АНАЛИЗА - ОБЛАСТ ДРУШТВЕНОГ РАЗВОЈА.....	58
4.2 SWOT АНАЛИЗА – ОБЛАСТ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА.....	59
4.3 SWOT АНАЛИЗА – ОБЛАСТ РАЗВОЈА ТУРИЗМА.....	60
4.4 SWOT АНАЛИЗА – ОБЛАСТ УРБАНИЗМА, РАЗВОЈА САОБРАЋАЈНЕ И КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ И ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	62
5. ВИЗИЈА ГРАДА.....	64
6. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉЕВИ И МЕРЕ.....	64
6.1. Развојни правац 1 – Друштвени развој.....	65
6.2. Развојни правац – Економски развој.....	74
6.3. Развојни правац - Развој туризма.....	80
6.4. Развојни правац – Развој урбанизма, саобраћајне и комуналне инфраструктуре и заштита животне средине.....	85
8. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉЕВИ ГРАДА СМЕДЕРЕВА И БЕЗА СА ЦИЉЕВИМА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА УН.....	90
8. ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА, ИЗВЕШТАВАЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ПЛАНА РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД ОД 2022. ДО 2029. ГОДИНЕ.....	94
8.1. Праћење спровођење Плана развоја.....	94
8.2. Вредновање постигнутих учинака Плана развоја.....	96
8.3. Извештавање о спровођењу и постигнутим учинцима Плана развоја.....	96

8.4. Ревизија Плана развоја.....	97
Анекс I.....	98

ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА

А.Д.	Акционарско друштво
АПР	Агенција за привредне регистре
АРРА	Акредитована регионална Агенција
ГМРС	Главна мерно регулациона станица
ГУП	Генерални урбанистички план
ДОО	Друштво са ограниченом одговорношћу
ДП	Државни пут
ЕД	Електродистрибуција
ЕЈ	Еквивалент јединице
ЕПС	Електропривреда Србије
ЕУ	Европска унија
ЗЗЈЗ	Завод за јавно здравље
ЗоПС	Закон о планском систему
ЈП	Јавно предузеће
ЈКП	Јавно комунално предузеће
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
КДС	Кабловско дистрибутивни систем
ММСПП	Микро, мала и средња предузећа и предузетници
МРС	Мерно регулациона станица
НСЗ	Национална служба за запошљавање
ПДР	План детаљне регулације
ППВ	Постројење за припрему пијаће воде
ППОВ	Постројења за пречишћавање отпадне воде
ППП	Припремни предшколски програм
РПГ	Регистровано пољопривредно газдинство
РС	Република Србија
РСД	Српски динар
РСЈП	Републички секретаријат за јавне политике
РЗС	Републички завод за статистику
СМАРТ	Акроним енглеских речи: прецизан, мерљив, прихватљив, реалан и временски ограничен
ТНГ	Течни нафтни гас
ЦНГ	Комприновани нафтни гас
ЦОР	Циљеви одрживог развоја
ЦС	Црпна станица
SWOT	Акроним енглеских речи: анализа снага, слабости, прилика, претњи

УВОДНА РЕЧ ГРАДОНАЧЕЛНИКА

Поштовани суграђани и суграђанке,

Пред вама се налази нацрт Плана развоја града Смедерева за период од 2022. до 2029. године. С обзиром на то да је реч о најважнијем планском документу позивам вас да узмете учешће у јавној расправи и предлоге, сугестије и мишљења доставите на обрасцу.

Срдачно,

Јован Беч, градоначелник

1. УВОД

Доношењем Закона о планском систему Републике Србије¹ успостављен је нови регулаторни оквир који обезбеђује синхронизован приступ у планирању развоја од републичког до локалног нивоа управљања, односно систем координисаног, ефикасног и транспарентног планирања, са циљем увођења система одговорности за резултате и мерење ефикасности рада јавне управе.

У складу са Законом о планском систему План развоја локалне самоуправе је плански документ најширег обухвата и највишег значаја за јединице локалне самоуправе (ЈЛС). План развоја је дугорочни документ **развојног планирања** који за период од најмање седам година усваја Скупштина ЈЛС на предлог надлежног извршног органа.

Методологија која је коришћена за израду Плана развоја града Смедерева је одређена постојећим стратешко-планским и правним оквиром у Републици Србији, са посебним освртом на Уредбу о обавезним елементима плана развоја аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе („Службени гласник Републике Србије“, број 107/2020 од 14.8.2020. године). У складу са методологијом, План развоја треба да садржи увод, преглед и анализу постојећег стања, визију односно жељено стање развоја локалне самоуправе за планирани период, приоритетне циљеве развоја који се желе постићи, преглед и кратак опис одговарајућих мера којима ће се постављени циљеви реализовати, као и начин спровођења и начин праћења спровођења плана развоја. Закон о планском систему дефинише да се мере предложене Планом развоја детаљније разрађују средњорочним планом јединице локалне самоуправе и документима јавних политика.

У складу са Законом о планском систему, а на основу Одлуке о приступању изради Плана развоја града Смедерева за период од 2022. до 2029. године, донете на 9. седници Скупштине града Смедерева одржаној 8. октобра 2021. године започет процес израде Плана развоја. Решењем градоначелника града Смедерева образована је Радна група за координацију процеса израде Плана развоја града Смедерева за период од 2022. до 2029. године (са Решењем о измени Решења о образовању Радне групе за координацију процеса израде Плана развоја града Смедерева за период од 2022. до 2029. године), као главног тела одговорног за израду документа са конкретним надлежностима у управљању, координацији и изради планског документа.

Поред Радне групе за координацију градоначелник града Смедерева је у складу са методологијом израде Плана развоја донео Решење о формирању тематских радних група и именовању координатора и чланова тематских радних група за израду Плана развоја града Смедерева за период од 2022. до 2029. године, 14. новембра 2022. године (са Решењем о допуни Решења о формирању тематских радних група и именовању координатора и чланова тематских радних група за израду Плана развоја града Смедерева за период од 2022. до 2029. године), за следеће области:

- Радна група за друштвени развој
- Радна група за економски развој
- Радна група за урбанизам, развој саобраћајне и комуналне инфраструктуре и заштиту животне средине и
- Радна група за развој туризма

Тематске радне групе су окупиле велики број стручних лица из свих области од интереса за локалну заједницу, а партиципативни приступ на којем се заснивао читав процес израде Плана развоја, подразумевао је директну укљученост свих њених чланова у току трајања целокупног

¹ „Службени гласник Републике Србије“, број 30/18

процеса, обезбеђујући на тај начин дугорочније партнерство. У процес је било укључено и консултативно тело Партнерски форум, као пример добре праксе широког укључивања заинтересованих страна у процес планирања и добар инструмент за консултације и стварање партнерстава. Ово тело је омогућило окупљање и укључивање представника шире локалне заједнице, приватног и цивилног сектора у рад Тематских радних група.

Процес израде Плана развоја града Смедерева је обухватио неколико фаза, а спроводио се кроз континуиране јавне консултације са грађанима и целокупном интересном заједницом са територије града Смедерева. Јавне консултације су се спроводиле кроз организоване састанке тематских радних група, размену материјала електронским путем, као и редовне објаве свих корака, докумената и информација у току процеса израде Плана развоја на званичној веб страници града Смедерев и другим гласилима².

Израда Плана развоја града Смедерева је реализована у оквиру Пројекта немачко-српске развојне сарадње „Подршка реформи јавне управе у процесу приступања Европској унији“ (PAR2EU), који спроводе Немачка организација за међународну сарадњу (GIZ), Национална алијанса за локални економски развој (NALED) и Балкански центар за регулаторну реформу (BCRR) у сарадњи са Републичким секретеријатом за јавне политике (РСЈП).

Као резултат рада свих заинтересованих страна, припремљен је План развоја града Смедерева за период од 2022. до 2029. године, који се у овом планском циклусу по први пут доноси у складу са новом регулативом и представља кровни плански документ на основу кога ће се доносити други плански акти прописани законом и реализовати надлежности и активности локалне самоуправе.

2. ПРОЦЕС ИЗРАДЕ ПЛАНА РАЗВОЈА

Процес израде Плана развоја града Смедерева за период од 2022. до 2029. године (у даљем тексту План) је спроведен највећим делом током 2022. и делом током 2023. године. Главне фазе израде Плана биле су:

1. Припремна фаза и организација процеса;
2. Преглед и оцена постојећег стања;
3. Дефинисање визије, односно жељеног стања;
4. Дефинисање приоритетних циљева;
5. Дефинисање мера;
6. Успостављање институционалног оквира за спровођење Плана развоја;
7. Усвајање и објављивање плана развоја ЈЛС.

² "Наше новине", регионални недељни лист: број 505, од 2.11.2022. , број 504, од 12.10.2022., број 469, од 15.6.2022;

Интернет портал Подунавље инфо: (<https://www.podunavlje.info/dir/2022/10/28/partnerski-forum-za-izradu-plana-razvoja-grad-a-smedereva/>)

Телевизија Смедерево: www.youtube.com/watch?v=vUb68AOo35Q

Слика 1 Фазе израде Плана:

Прва фаза израде Плана развоја подразумевала је организацију целокупног процеса израде документа, укључујући успостављање правног оквира на локалном нивоу. У овој фази, Скупштина града Смедерева је донела Одлуку о покретању поступка израде Плана развоја на 9. седници одржаној 8. октобра 2021. године. Решењем градоначелника града Смедерева именована је Радна група за координацију процеса израде Плана развоја града Смедерева за период од 2022. до 2029. године састављена од представника локалне администрације. Најважнији задаци Радне групе за координацију процеса су били организовање спровођења процеса, координација свих активности у вези са израдом Плана развоја, разматрање предлога и надгледање рада тематских радних група и осигурање поштовања динамике за израду Плана развоја. У припремној фази процеса израде Плана развоја урађена је *и анализа заинтересованих страна*, тј. идентификовани су најважнији актери из шире заједнице за процес израде Плана развоја и анализиран је њихов утицај и значај за области на које се План односи у складу са надлежностима ЈЛС. На основу поменуте анализе, интересовања које су представници приватног и цивилног сектора исказали за укључење у процес, а у циљу спровођења широког консултативног процеса донето је Решење о формирању тематских радних група и именовању координатора и чланова тематских радних група за израду Плана развоја града Смедерева за период од 2022. до 2029. године о саставу тематских радних група, као оперативног радног тела. Поред тематских радних група одређени су и чланови Партнерског форума као ширег и неформалног консултативног тела, чије је мишљење на рад и предлоге тематских радних група и Радне групе за координацију процеса израде Плана тражено у три различите фазе израде документа. Тематске радне групе су формиране Решењем о формирању тематских радних група и именовању координатора и чланова тематских радних група за израду Плана развоја града Смедерева за период од 2022. до 2029. године (са Решењем о допуни Решења о формирању тематских радних група и именовању

координатора и чланова тематских радних група за израду Плана развоја града Смедерева за период од 2022. до 2029. године) од стране градоначелника града Смедерева. Формиране су четири радне групе:

- Радна група за друштвени развој
- Радна група за економски развој
- Радна група за урбанизам, развој саобраћајне и комуналне инфраструктуре и заштиту животне средине и
- Радна група за развој туризма.

У циљу веће транспарентности процеса и укључивања свих заинтересованих страна у процес припреме Плана развоја, град Смедерево је отворио посебан банер на својој званичној интернет презентацији. У оквиру постављеног банера су се током целог процеса израде документа постављале најзначајније информације о спроведеним корацима, као и сва радна документа која су на тај начин постала доступна широј јавности.

Преглед и оцена постојећег стања је фаза која је подразумевала прикупљање и обраду података из званичних, статистичких извора, од представника локалне самоуправе и партнера, као и података из примарних извора базирајући притом анализу на показатељима који су у вези са надлежностима локалне самоуправе. Такође, за анализу су коришћене базе података надлежних релевантних републичких установа, као и базе података са којима располаже локална самоуправа, а које су омогућиле генерисање трендова и упоредних приказа са илустративним графиконима и табелама. Преглед и оцена постојећег стања је указала на чињенице где се град Смедерево тренутно налази када је у питању степен њеног развоја и какви су њени развојни потенцијали које је потребно стимулисати у наредном периоду.

Након завршеног аналитичког и истраживачког на изради анализе стања, ова фаза је употпуњена израдом **тзв. SWOT матрице**, као једног од најзначајних алата стратешког планирања који омогућава упоредни приказ унутрашњих снага и слабости, и екстерних прилика и претњи града Смедерева. **SWOT** матрица је припремљена на консултацијама/састанцима одржаним са представницима Координационог тима и тематских радних група, којима су представљени и закључци анализе стања. На основу ове фазе дефинисани су развојни изазови и кључни проблеми на које је потребно фокусирати План развоја, извршена је идентификација узрока проблема и урађена је приоритизација проблема.

У оквиру ове фазе **одржан је уводни састанак Партнерског форума** на коме је представљен процес израде Плана развоја и започете су консултације са широм јавности у процесу израде Плана. Партнерски форум је медијски промовисан у циљу укључивања што већег броја заинтересованих страна у сам процес.

Следећа фаза израде Плана развоја је подразумевала рад на припреми оквира документа путем **дефинисања визије развоја, одређивања циљева развоја и дефинисања мера** које ће допринети реализацији циљева развоја. Дефинисање визије, приоритетних циљева и мера је корак који је уследио одмах након израде **SWOT** матрице.

Визија развоја представља жељено стање, односно промену којом се постиже жељено стање у седмогодишњем периоду спровођења Плана развоја путем реализације планираних мера (и активности у оквиру мера). Дефинисање визије је подразумевало идентификацију промена које се очекују на крају спровођења планског документа и то кроз заједнички консултативни процес са тематским радним групама и унутар Координационог тима. Приликом формулисања визије обухваћени су основни принципи развоја, односно вредности које се желе неговати у периоду за који се планира, постојеће предности града Смедерева и локална традиција.

Приоритетни циљеви Плана развоја представљају пројекције жељеног стања које доприносе остварењу визије, а постижу се спровођењем мера, односно групе мера, при чему се свака мера, односно група мера обавезно везује за конкретан посебан циљ. Урађени су на основу претходно идентификованих кључних развојних аспеката/проблема који су произишли из анализе стања и **SWOT** матрице, у исто време руководећи се дефинисаним жељеним стањем које се жели достићи на крају планског периода. Узимајући у обзир постојећи правни оквир који налаже да се даља и детаљнија разрада приоритетних циљева врши путем докумената јавних политика ужег обима (стратегије, програми и њима припадајући акциони планови), Планом развоја града Смедерева за период од 2022. до 2029. године разматрани су само најзначајнији приоритетни циљеви. Приоритетни циљеви су структурирани у четири приоритетна развојна правца:

- друштвени развој
- економски развој
- развој туризма и
- урбанизам, развој саобраћајне и комуналне инфраструктуре и заштита животне средине.

Дефинисање приоритетних циљева је руковођено СМАРТ принципом, односно циљеви су прецизни, мерљиви, прихватљиви, реални и временски одређени. За сваки приоритетни циљ дефинисани су показатељи учинака, и то почетне вредности, вредности којима се тежи спровођењем Плана развоја, као и извори провере који служе као инструмент за квантификацију наведених показатеља. На овај начин се омогућава мерење успеха у остварењу жељене промене између почетног стања и стања након спровођења мера у току планског периода. Направљена је и веза са **Циљевима одрживог развоја (Агенда 2030)**, односно урађена је локализација циљева и индикатора циљева одрживог развоја³, као и веза са преговарачким поглављима Европске уније. Циљеви су дефинисани кроз процес консултација на коме су учествовали представници тематских радних група и Координационог тела и прихваћени су као релевантни и значајни за даљи развој града Смедерева.

Мере представљају скуп кључних и повезаних активности чије се предузимање планира ради остварења приоритетних циљева, односно достизања постављене визије на крају периода на који се односи План развоја. Оне могу бити различите по својој врсти и начину деловања, а за остварење постављеног циља потребна је реализација једне или више мера, које могу бити међусобно условљене и повезане.⁴ Дефинисање мера је било праћено идентификацијом носилаца реализације, временским оквиром потребним за реализацију мера, потенцијалним изворима финансирања, као и показатељима постигнућа, који ће у предстојећем периоду олакшати даљи

³ *Агенда 2030* је усвојена на самиту Уједињених нација одржаном 2015. године и представља јединствену стратегију која подразумева мобилизацију ресурса свих држава како би били остварени циљеви до 2030. *Агенду* чини 17 циљева, и у оквиру њих 169 подциљева мерених уз помоћ 231 показатеља којима се дају смернице свим државама којима је потребно да их усвоје и прилагоде сопственим приоритетима. Циљеви одрживог развоја се спроводе не само на националном, већ и на регионалном и локалном нивоу, а прилагођавање глобалних циљева нижим нивоима планирања посматра се као „локализација циљева одрживог развоја”. Локализација се односи на то да локалне власти у процесу планирања подржавају циљеве одрживог развоја акцијама одоздо према горе и да заједно са представницима цивилног и приватног сектора локализују глобалне циљеве и стављају их у локални контекст, односно интегришу их у планове развоја свој локалне заједнице.

⁴ Закон о планском систему препознаје следеће мере јавне политике: 1) регулаторне, којима се успостављају стандарди и правила којима се уређују односи у друштву; 2) подстицајне, у које спадају: фискалне мере (субвенције, порези и друго) и друге финансијске и нефинансијске мере; 3) информативно-едукативне (информационе и образовне кампање и друго); 4) институционално управљачко организационе (формирање нових и укидање постојећих институција, промена организационе структуре одређених субјеката, промена броја и компетенција запослених и др.); 5) обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему, укључујући и јавне инвестиције (капитални и инфраструктурни пројекти, инвестиције и др.).

рад на припреми средњорочног плана града Смедерева. Такође, где је то било могуће и смислено, дата је процена коштања сваке од мера. Мере су утврђене путем консултација са тематским радних групама.

Визија, циљеви и мере Плана развоја су, након финализације у процесу консултација са тематским радним групама и верификовања од стране Координационог тима, представљене осталим заинтересованим странама кроз реализацију другог Партнерског форума. Консултације са форумом партнера су одржане **online** на начин да је свим заинтересованим странама био јавно, али и директно упућен позив да учествују у давању предлога, коментара и сугестија на предложени плански оквир града Смедерева. Плански оквир града Смедерева је постао јавно доступан путем интернет презентације града Смедерева, путем јавних гласила на локалном нивоу и упућивањем припремљених предлога на адресе чланова неформалног тела Партнерског форума.

Дефинисање управљачког оквира за спровођење Плана развоја је завршни корак у изради Плана развоја града Смедерева и подразумева успостављање институционалних механизма за праћење спровођења, извештавање и вредновање постигнутих учинака Плана развоја. Тачније, у овој фази је утврђена институционална структура за праћење спровођења Плана развоја града Смедерева, односно дефинисани су носиоци мера и механизми праћења реализације мера унутар јединице локалне самоуправе, као и њихове надлежности и одговорности.

Након израде радне верзије Плана развоја, а пре утврђивања Нацрта, одржане су још једне консултације са форумом партнера. Позив за састанак са радним материјалом је упућен свим идентификованим заинтересованим странама и објављен је јавно, тако да су састанку могли да присуствују и чланови шире друштвене заједнице. На састанку Партнерског форума који је одржан у онлајн формату од 26. априла до 4. маја 2023. године представљени су сви елементи радне верзије Плана развоја на које није било коментара и сугестија од стране шире јавности.

Последњу фазу пред почетак спровођења Плана развоја представља **фаза усвајања Плана**, што подразумева и објављивање усвојеног документа. Овој фази претходи спровођење јавне расправе о Нацрту плана развоја града Смедерева, у складу са Законом о планском систему. Циљ јавне расправе је упознавање најшире јавности из локалне заједнице са садржајем Нацрта документа. Након јавне расправе припремљена је коначна верзија Нацрта плана развоја са уграђеним коментарима и сугестијама шире јавности, која се прослеђује на усвајање Скупштини града Смедерева.

3. ПРЕГЛЕД И АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

3.1. ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

3.1.1. Историја, традиција и културно наслеђе

Прво помињање Смедерева под овим називом забележено је у Повели византијског цара Василија II из 1019. године, у делу који говори о Браничевској епархији Охридске епископије. Први писани помен о Смедереву налази се и у Повели кнеза Лазара из 1381. године у којој се спомиње манастир Раваница и села и имања која поклања „у Смедереву људини Богосаву с опћином и баштином“.

Град Смедерево налази се уз правац римске границе (*Лимес*) и Цариградског друма, што је током историје битно одређивало његов значај и улогу у историјским догађајима. Као такво, ово место има континуитет постојања од праисторије, преко антике и средњег века до данашњих дана. О свим тим временима сведочи богато културно наслеђе смедеревског краја оличено у више

локалитета распоређених у граду и око њега који су опстали до данас.

Посебан значај Смедерево добија почетком петнаестог века, у доба деспота Ђурђа Бранковића, када постаје последња престоница српске средњовековне државе и седиште црквеног и привредног живота. Саграђена је Смедеревска тврђава, чији бедеми и данас стоје и сведоче о бурној прошлости града, али и значају Смедерева који већ тада премашује локалну и регионалну димензију. Смедерево постаје центар на размеђи цивилизација, где се преплићу утицаји истока и запада.

Тврђава је смештена на десној обали Дунава, на ушћу реке Језаве. Унутрашњи простор заузима 11 ha, а шире окружење данас залази у урбане структуре. Грађена је по узору на Цариградску тврђаву, као утврђени град и представља једну од највећих тврђава у Европи.

Након пада у турске руке, Смедерево задржава шири регионални значај као седиште санџака, све до 1521. године. Током шеснаестог и седамнаестог века, развило се у већу оријенталну варош. Крајем седамнаестог века, за време аустро-турских ратова, варош је наизменично била у рукама зараћених страна, разарана је, те се осетио привредни пад. У време аустријске власти овде је био центар дистрикта.

У обновљеној српској држави, Смедерево игра значајну улогу, пре свега као седиште Совјета од 1805-1807. године, али и као развијено градско насеље, трговачко седиште и главни град Смедеревске нахије.

Током читавог 19. и 20. века, некад у већој, некад у мањој мери, користећи своје потенцијале, Смедерево је имало своје место у реду најразвијенијих градова Србије.

Не наводећи таксативно све ресурсе, вредности, културно-историјско наслеђе и духовну баштину Смедерева, опште је виђење и закључак да Смедерево представља значајан центар српске културе, што му даје духовни и културни значај који знатно премашује локалне и регионалне оквире.

3.1.2. Географски положај и природне карактеристике

Смедерево је позиционирано на 40,39⁰ северне географске ширине и 20,57⁰ источне географске дужине. Налази се у североисточном делу Републике Србије, на другој по величини европској реци Дунаву. Од престонице, Београда, удаљено је свега 46 km. Укупна површина града Смедерева износи 481,70 km².

Основни потенцијал града Смедерева је управо његов карактеристичан микроположај, односно изузетно повољан геосаобраћајни положај између два европска коридора-копненог X - ауто-пут Е-75 и воденог - VII – река Дунав.

Град Смедерево захвата благо заталасано низијско подручје јужног обода Панонског басена, у крајњем северо-источном делу Шумадије. Територија Града припада Подунављу и доњем Поморављу. Простире се непосредно западно од ушћа Велике Мораве у Дунав, при чему (у хидрографском погледу) највећим делом припада сливу Велике Мораве.

Смедерево представља најсевернију луку на Дунаву која може да прими црноморске бродове. Низводно од градског подручја Смедерева налази се ковински мост, који је уједно последња веза са левом обалом Дунава све до ХЕ „Ђердап I“.

Према Просторном плану Републике Србије, Смедерево је регионални центар и налази се на месту сустицања два приоритетна планирана појаса интензивног развоја (Савско-Дунавског и Дунавско-Велико Моравског).

3.1.3 Климa

Климa у Смедереву је умерено континенталног типа са претежно степско континенталним елементима. Овакве одлике климе су у уској вези са географским положајем, рељефом и атмосферским циркулацијама које долазе са севера, са простора Панонске низије. У овом региону бележе се најјачи и најучесталији ваздушни удари кошаве, што може довести до врло хладних зима. Веома важан утицај на климу у овом граду имају речни токови Дунава и Велике Мораве.

3.1.4. Природни ресурси

3.1.4.1. Пољопривредно земљиште

Град Смедерево има изузетно плодно пољопривредно земљиште, а укупно 38.923 ha 2 ара и 65 m² пољопривредног земљишта. Квалитетнија земљишта налазе се на вишим и оцедитим теренима дуж дна долине Велике Мораве и на нижим и равнијим теренима Шумадијског побрђа, а мање квалитетна ближе Великој Морави и на теренима са већим нагибом у западном делу Града. Најквалитетније земљиште, прве и друге класе чини 15,8% од укупне површине, треће и четврте 64,3% земљишта, дакле, две трећине простора Града Смедерева представља изузетно вредан аграрни потенцијал. Природни услови у Смедереву повољни су за пољопривреду јер пољопривредно земљиште обухвата 79,34% укупних површина, што је изнад просека за Републику Србију.

3.1.4.2. Шуме и шумско земљиште

Шуме на подручју Смедерева заузимају 3,6% од укупног расположивог земљишта, што је знатно мање у односу на Републику Србију (26%). Укупна површина под шумом и шумским земљиштем, износи 1.393 ha. Од тога, шуме у приватном власништву чине 1.008 ha (72,36%), а шуме у државном власништву простиру се на 385 ha (27,64%). Шуме на територији Смедерева припадају подручју распрострањења климатогене шуме храста сладуна и цара.

Табела 1: Површине под шумама у Смедереву, 2020. година

Површине под шумом (ha)	Смедерево	Подунавски округ	Република Србија
Државне шуме	101,17	244,03	976, 30
Приватне шуме	1. 417,00	10. 171,84	1. 285, 08
Укупно	1 518,17	10 415,87	2. 261, 38
% под шумом	3	8	29

Извор података: Републички завод за статистику Србије

3.1.4.3. Хидрографија

Основна хидрографска карактеристика града Смедерева је присуство две велике реке, Дунава и Велике Мораве. Припадајућа дужина обале Дунава износи око 22 km, чинећи северну границу административног подручја, док Велика Морава представља источну границу, у дужини око 35 km. Хидрографски, највећим делом, територија Града припада сливу Велике Мораве. У алувијалним равнинама Мораве и Дунава воде има довољно, али је највећи проблем њен квалитет, а не квантитет. Дунав има протицај од 5490 m³/с, а Велика Морава 260 m³/с.

3.2. АНАЛИЗА ОРГАНИЗАЦИОНЕ СТРУКТУРЕ ГРАДА СМЕДЕРЕВА

3.2.1. Основне информације

Смедерево је добило статус града 3. јануара 2008. године ступањем на снагу Закона о територијалној организацији Републике Србије⁵. Град има својство правног лица и представља га градоначелник. Седиште Града је у Смедереву, улица Омладинска бр. 1, 11300.

Органи града су: Скупштина Града, Градоначелник, Градско веће и Градска управа. Скупштина Града је највиши орган, који чине одборници, које бирају грађани на непосредним изборима. Скупштина има 70 одборника. У Граду се врше послови од непосредног интереса за грађане, утврђени Уставом и законом, послови који су Граду поверени из оквира права и дужности Републике, као и други послови утврђени Статутом⁶.

Град Смедерево је основна територијална јединица у којој грађани остварују локалну самоуправу у складу са Уставом.

У Смедереву је седиште Подунавског управног округа, који представља центар државне управе за град Смедерево, општину Смедеревска Паланка и општину Велика Плана.

Територију града Смедерева, по подацима из Пописа становништва, чине подручија 28 насељених места, која улазе у њен састав.

Табела 2: Општи подаци о насељима и катастарским општинама, 2011. година

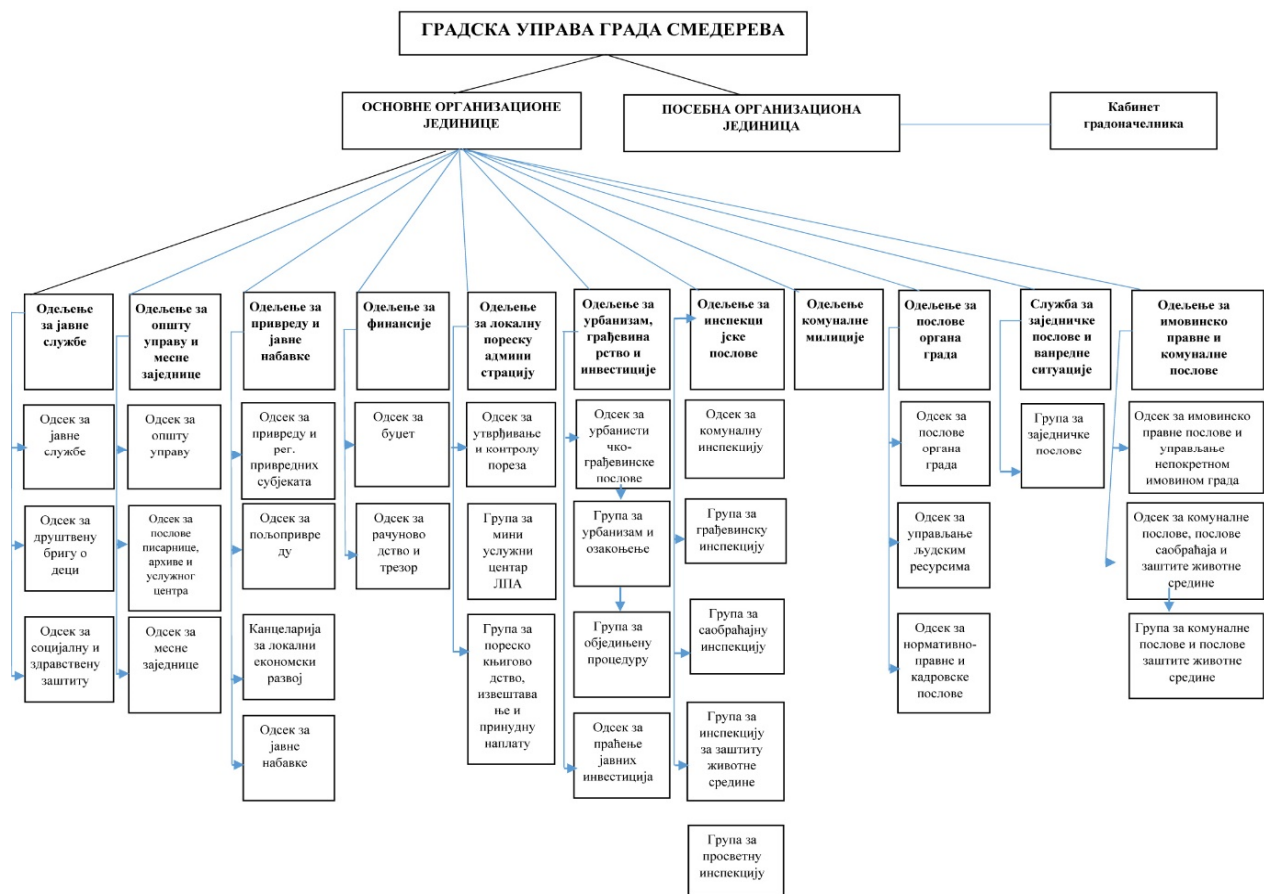
Назив показатеља	Град	Округ
Број насеља	28	59
Број градских насеља	1	3
Број осталих насеља	27	56
Број катастарских општина	30	66
Просечна величина катастарске општине (km ²)	17,30	21,60

Извор података: Републички завод за статистику (РЗС) и Републички геодетски завод (РГЗ)

⁵ „Службени гласник Републике Србије“, број 129/2007, 18/2016, 47/2018 и 9/2020 – др. закон

⁶ „Службени лист града Смедерева“, број 2/2019 - пречишћен текст

Основне организационе јединице које обављају послове Градске управе града Смедерева су:

Шема 1: Организациона шема Градске управе Града Смедерева

3.2.2. Јавна предузећа и установе

Град Смедерево је за потребе обављања својих изворних надлежности основао следећа јавна предузећа (ЈП) и јавна комунална предузећа (ЈКП):

- ЈКП Водовод Смедерево;
- ЈКП Зеленило и гробља Смедерево;
- ЈКП Паркинг сервис Смедерево;
- ЈП Грејање Смедерево;
- ЈП Урбанизам Смедерево;
- ЈП Градско стамбено Смедерево;
- ЈП Спортски центар Смедерево;
- ЈП „Смедеревска тврђава“ Смедерево.

Табела 3: Подаци о ЈКП, у периоду 2018-2021. године

Град	Назив показатеља	Јединица мере	2018	2019	2020	2021
Смедерево	Број ЈКП	Број	7	8	8	8
	Укупан број запослених у ЈКП	Број	838	820	800	799

	Број запослених у ЈКП на 1000 становника	Број	8	8	8	8
	Укупан нето резултат из редовног пословања	У хиљадама РСД, номинално	139.303	11.0670	85.337	45.812

Извор: Републички секретаријат за јавне политике (РСЈП)

и следеће установе:

- Центар за културу Смедерево;
- Народна библиотека Смедерево;
- Историјски архив у Смедереву;
- Музеј у Смедереву;
- Регионални Завод за заштиту споменика културе Смедерево;
- Регионални центар за професионални развој запослених у образовању Смедерево;
- Установа за боравак деце, младих и одраслих особа са сметњама у развоју „Сунце“ Смедерево;
- Центар за социјални рад Смедерево;
- Дом здравља Смедерево;
- Апотекарска установа „Смедерево“.

3.3. БУЦЕТ

3.3.1. Финансијски показатељи града Смедерева

Град Смедерево у 2021. години бележи суфицит од око 334 милиона РСД.

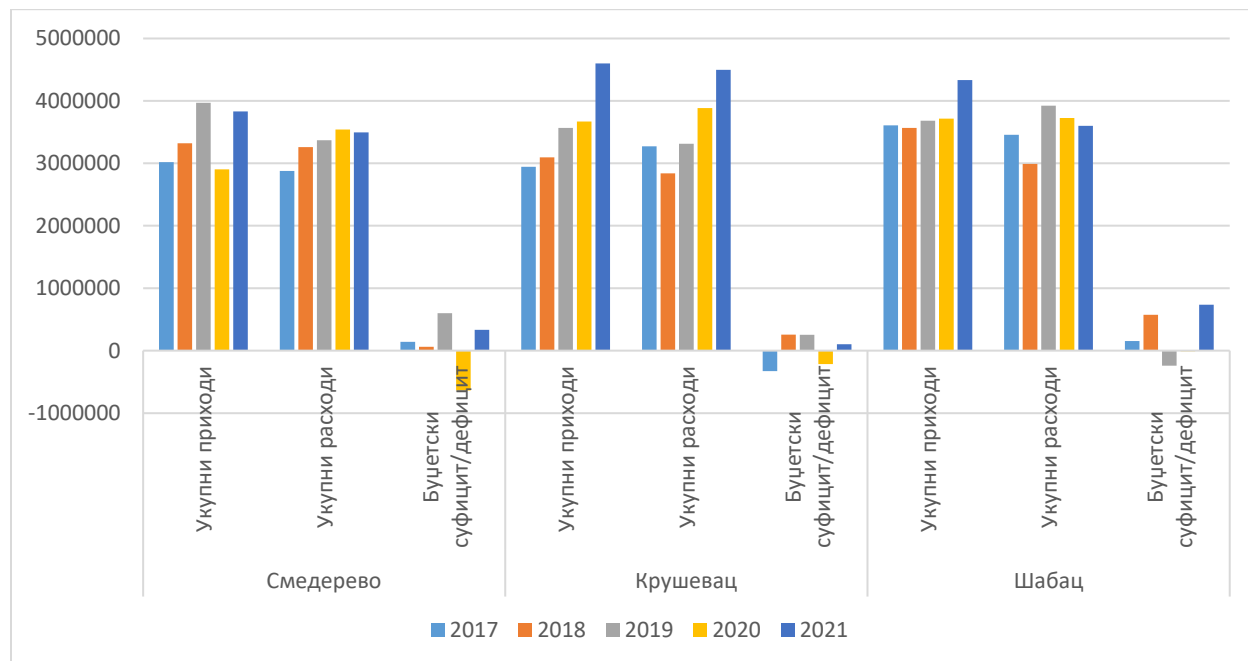
Табела 4: Финансијски показатељи, за период 2017-2021. година, у 000 РСД

Град	Назив показатеља	Вредност показатеља по годинама				
		2017	2018	2019	2020	2021
Смедерево	Укупни приходи	3.017.858	3.319.960	3.967.529	2.901.746	3.829.411
	Укупни приходи по становнику	28.983	32.176	38.788	28.636	38.235
	Порез на доходак, добит и капиталне добитке	1.461.989	1.612.228	1.749.913	1.568.846	2.256.153
	Пореза на доходак, добит и капиталне добитке по становнику	14.041	15.484	16.806	15.067	21.668
	Приходи од трансфера од других нивоа власти	559.671	529.109	517.157	510.120	579.915
	Приходи од трансфера по становнику	5.375	5.128	5.056	5.034	5.790
	Приходи од донација	77.644	39.280	34.120	69.179	0
	Укупни расходи	2.876.870	3.258.494	3.368.611	3.539.757	3.495.352
	Укупни расходи по становнику	27.629	31.581	32.933	34.932	34.899
	Субвенције	122.104	66.255	121.178	142.826	136.817
	Расходи за донације, дотације и трансфере	486.583	595.426	619.576	468.525	602.014
	Буџетски суфицит/дефицит	140.988	61.466	598.918	-638.011	334.059

Извор: РСЈП, Административни подаци града

Поређење⁷ града Смедерева и градова Крушевац и Шабац, указује на то да град Смедерево има мање укупне приходе од поменутих градова, док су расходи релативно слични.

Графикон 1: Финансијски показатељи градова Смедерево, Крушевац и Шабац, период 2017-2021. године

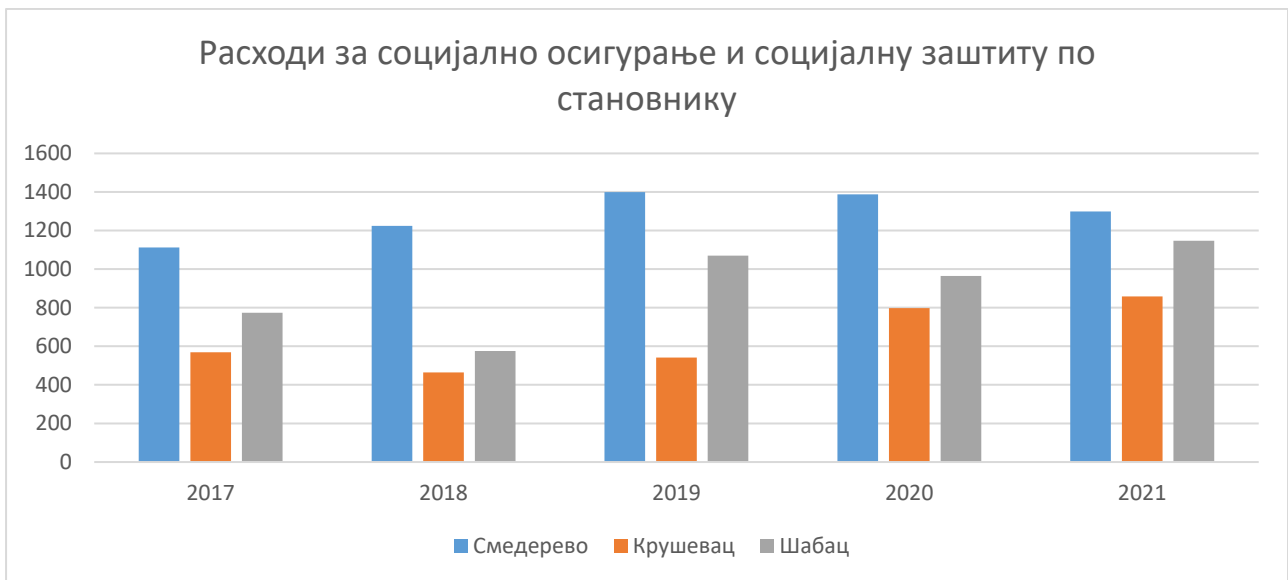

Извор података: РСЈП

У односу на друга два града, град Смедерево знатно више издваја новчаних средстава за социјалну заштиту по становнику у односу на Крушевац и Шабац.

⁷ Ради бољег и реалнијег сагледавања постојећег стања у граду Смедереву као јединице локалне самоуправе (ЈЛС), приликом анализе постојећег стања упоређени су одређени подаци са подацима који се односе на градове Крушевац и Шабац. Разлог за одабир управо ове две локалне самоуправе је одређена сличност: у питању су градови, имају сличан степен развијености (све три ЈЛС спадају у II категорију развијености), приближан број становника, демографску и економску структура, и у сва три града постоји и ради слободна зона. Поред наведеног, критеријум за поређење који је узет у обзир био је и географски положај у оквиру Републике Србије, односно чињеница да је реч је о три ЈЛС у три различита региона Србије.

Графикон 2: Расходи за социјално осигурање и социјалну заштиту по становнику у градовима Смедерево, Крушевац и Шабац, период 2017-2021. године

Извор података: РСЈП

Степен самофинансирања⁸ у граду Смедереву има високу вредност. Град Смедерево у 2021. години има висок степен самофинансирања (81.8), што указује на високу финансијску самосталност и одрживост.

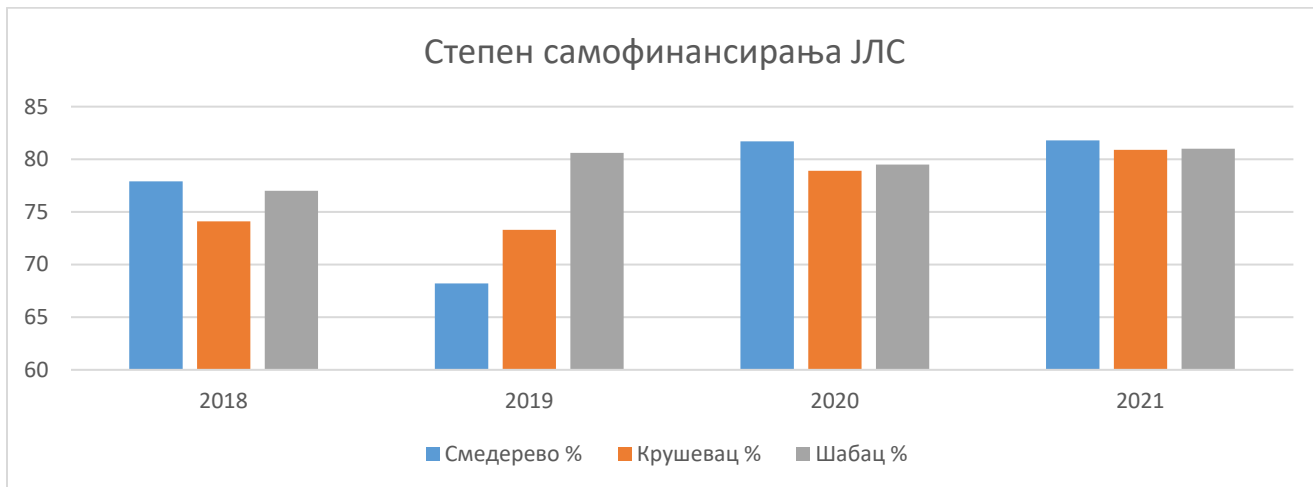
Град Смедерево, такође, има висок степен финансијске аутономије.⁹ На пример, у 2021. години, % који осликава финансијску аутономију био је висок (84.9).

Град Смедерево, у односу на посматране градове у 2021. години има сличне вредности, што се јасно види из графикона испод.

⁸ Степен самофинансирања представља показатељ који указује на способност локалне самоуправе да се финансира из изворних и уступљених прихода.

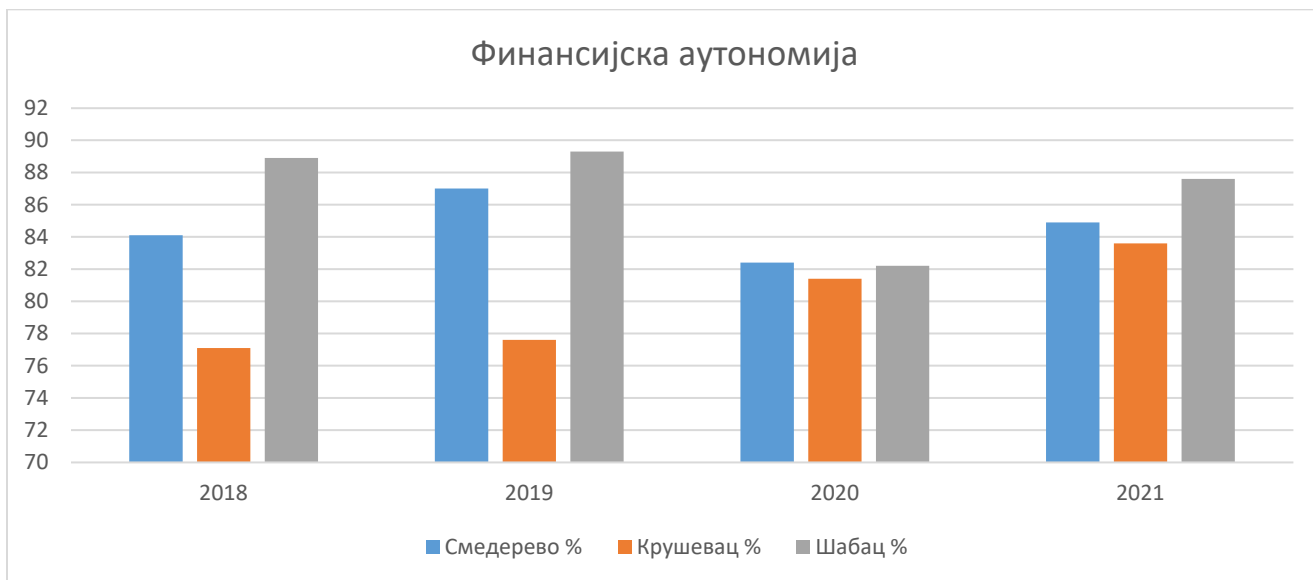
⁹ Финансијска аутономија указује на способност локалне самоуправе да се финансира без трансфера од других нивоа власти, при чему већа вредност овог показатеља указује на мању зависност општине од централних власти, односно већу сувереност локалне самоуправе у прерасподели својих прихода.

Графикон 3: Степен самофинансирања

Извор: РСЈП

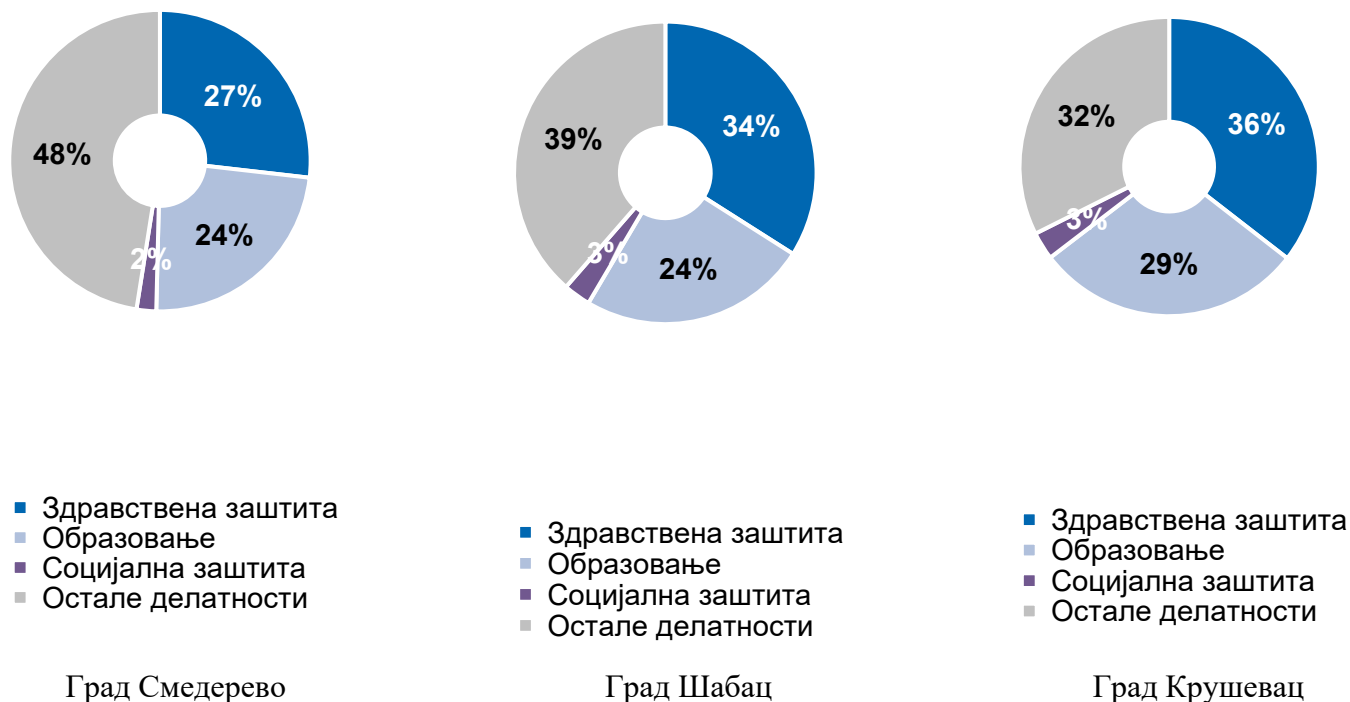
Графикон 4: Финансијска аутономија

Извор: РСЈП

Када су у питању средстава из буџета која се издвајају за здравствену заштиту, социјалну заштиту и образовање, Град Смедерево у односу на посматране градове у 2021. години има сличне вредности, што се јасно види из следећег графикана. Конкретније, град Смедерево незнатно више средстава издваја из буџета за здравствену заштиту, социјалну заштиту и образовање у односу на поменуте градове.

Графикон 5: Издвајања из буџета за друштвене делатности-упоредни преглед за градове Смедерево, Крушевац и Шабац, 2021. година

Извор: Национални рачуни, РЗС

3.4. ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ

3.4.1 Демографски трендови

Кретање броја становника на територији Града Смедерева има опадајући тренд, нарочито у периоду од 2011. до 2021. године. То је последица миграције становништва и негативног природног прираштаја и тај негативан тренд одговара тренду који је присутан на скоро целој територији Републике Србије. Према подацима РЗС у 2011. години, на територији града Смедерева живело је 108.209 становника (од тога око 66% у граду, а око 34% у селима), док је у 2021. години тај број пао на 100.155 становника, што је мање за 7,5%. Готово током читавог временског периода после бомбардовања 1999. године, Град Смедерево бележи све мањи број становника, изузев периода 2002-2006. године када је на овим просторима насељено преко 7.500 расељених лица са Косова и Метохије.

Према старосној структури у Смедереву, најбројнију категорију чини становништво у доби између 18-64 године, док је најмање становника који имају 85 година или су старији. Удео старијег становништва од 65 и више година, као проценат укупног становништва, износи 20% у 2021. години. Радно способно становништво у 2021. години чини удео од 62%, док удео младих у укупном становништву града износи 17%. Учешће радно способног становништва такође се смањује из године у годину.

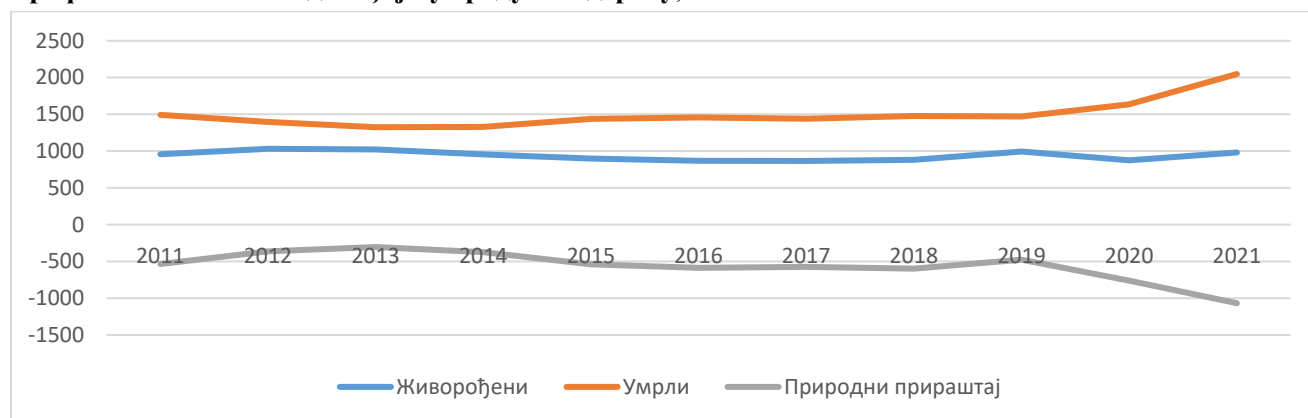
Табела 5: Становништво према старосним групама и полу, Смедерево, 2020-2021.

Назив показатеља	2020		2021	
	Ж	М	Ж	М
Деца старости до 6 година (предшколски узраст)	3142	3247	3075	3238
Деца старости 7–14 година (узраст основне школе)	3983	4227	3952	4151
Деца старости 15–18 година (узраст средње школе)	2242	2290	2211	2266
Деца старости 0–17 година	8813	9182	8692	9096
Број младих (15–29 година)	8602	9208	8455	9037
Радни контингент становништва (15–64 година)	32647	33558	32088	33042
Укупан број становника	51376	49956	50818	49337

Извор: Витална статистика, РЗС

Смањење становника прате и други негативни демографски трендови. Демографски процес старења становништва израженији је из године у годину, што осликава и стање у Републици Србији. У периоду од 2011. до 2021. године, број умрлих константно је био већи од броја живорођених, што указује на негативан природни прираштај. Просечна старост грађана Смедерева у 2021. години износила је 43 године, што је приближно просечној старости у Србији која износи 43,5 година, док је индекс старења 139.

Графикон 6: Витални догађаји у граду Смедереву, 2011-2021.

Извор: РЗС

3.4.2. образовање

3.4.2.1. Предшколско образовање

Предшколска установа „Наша радост“ је васпитно-образована установа која делује на територији града Смедерева, и у оквиру које је уписано близу 3000 (тачно - 2.989) деце у 2022. години.

Деца су распоређена у 148 васпитних група различитог узраста (јаслени узраст - 29 група), вртић, целодневни (57 група), припремно-предшколски програм целодневни (15 група), припремно-предшколски програм (4 сата - 11 група), припремно-предшколски програм у селима (21 група), мешовите групе у селима (15 група), што чини укупно 148 група.

Програм васпитно-образовног рада реализује се у 11 објеката у седишту ове установе и у пригодним, адаптираним просторима у 22 сеоске месне заједнице које су најчешће прикључене основним школама, а један објекат самостално функционише у сеоској месној заједници - Осипаоница. Због прилива становника (интерно расељена лица, лица из руралних средина и других, суседних општина и градова у нова насеља и блокове у рубним зонама, дуж Коларског пута и на простору насеља Плавинац и Ковачићево), појављује се дефицит простора за обављање ове делатности. Такође, због повећаног интересовања и потреба (нарочито у насељима - Радицац, Михајловац и Лугавчина) јавља се потреба за изградњом самосталних објеката предшколске установе.

Табела 6: Образовна структура становништва града Смедерева, период 2019-2021. година

Назив показатеља	Вредност показатеља по годинама		
	2019	2020	2021
Број становника (15+ година) са:			
Основним образовањем	22.532	22.532	22.532
Средњим образовањем	45.248	45.248	45.248
Вишим образовањем	4.482	4.482	4.482
Високим образовањем	6.140	6.140	6.140

Извор: РСЈП

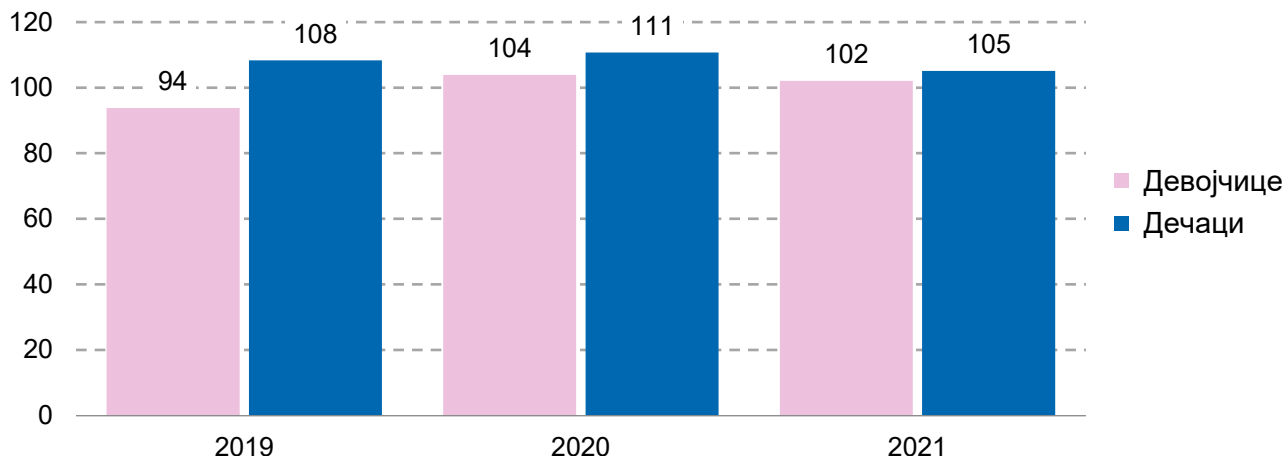
Табела 7: Предшколско образовање – упоредни преглед градова Смедерево, Крушевац и Шабац, период 2019-2021. године

Град	Назив показатеља	Вредност показатеља по годинама		
		2019	2020	2021
Смедерево	Број објеката предшколског образовања	33	35	35
	Број деце у предшколском образовању	2978	3028	2921
	Број васпитача у предшколском образовању	221	230	230
	Деца која похађају припремни предшколски програм	1016	1050	888
	Обухват деце припремним предшколским програмом %	100.7	107.5	103.6
Крушевац	Број објеката предшколског образовања	52	51	44
	Број деце у предшколском образовању	3289	3305	2981
	Број васпитача у предшколском образовању	245	238	234
	Деца која похађају припремни предшколски програм	1003	995	983
	Обухват деце припремним предшколским програмом %	93.2	94.2	99.9
Шабац	Број објеката предшколског образовања	54	49	48
	Број деце у предшколском образовању	3147	3268	3081
	Број васпитача у предшколском образовању	246	270	287

Деца која похађају припремни предшколски програм	1128	1049	1061
Обухват деце припремним предшколским програмом %	108.8	97.1	95.7

Извор: РСЈП

Графикон 7: Обухват деце ППП у граду Смедереву, период 2019-2021. година, изражен у %

ППП- припремни предшколски програм

Извор: Статистика образовања, РЗС

3.4.2.2. Основно и средње образовање

Објекте образовања у Смедереву чине установе основног и средњег образовања. На територији Града Смедерева постоје редовне основне школе (19 потпуних са 14 непотпуних подручних школа и Музичка школа „Коста Манојловић“ Смедерево). Такође, на територији града постоје 4 средње школе (Гимназија Смедерево, Техничка школа Смедерево, Економско-трговинска школа Смедерево, Текстилно-технолошка и пољопривредна школа „Деспот Ђурађ“ Смедерево) и једна специјалистичка школа (Медицинско-фармацеутска школа "Света Петка"). Све матичне основне школе су осморазредне, а подручне школе су углавном четвороразредне. Више и високо образовање се за сада одвија у оквиру неколицине истурених огранака, углавном приватних универзитета и факултета.

Табела 8: Преглед основног образовања у Смедереву у 2021. години

Назив показатеља	Вредност показатеља
Основне школе — матичне школе	19
Основне школе — подручна одељења	14
Ученици уписани у основне школе — матичне школе	
<i>у ниже разреде (I — IV)</i>	3577
<i>у више разреде (V- VIII)</i>	3906
Ученици уписани у основне школе — подручна одељења	
<i>у ниже разреде (I — IV)</i>	327

	<i>у више разреде (V – VIII)</i>	105
Нето стопа обухвата основним образовањем (%)		95.3
Ученици који су завршили 8. разред основне школе		1036
Стопа завршавања основне школе (%)		98.7
Стопа одустајања од школовања у основном образовању (%)		0.3
Стопа одустајања од школовања у средњем образовању (%)		0,5
Број деце обухваћене основним образовањем за децу са сметњама у развоју и инвалидитетом		70
Број одраслих обухваћених основним образовањем		47

Извор: Статистика образовања, РЗС

3.4.3. Здравствена заштита

Дом здравља Смедерево, као носилац примарне здравствене заштите у граду, пружа осигураницима превентивне, дијагностичке, терапијске и рехабилитационе услуге у циљу спречавања, сузбијања, раног откривања и лечења болести и повреда. Дом здравља Смедерево је специфичан по великом броју објеката у којима се грађанима пружају услуге здравствене заштите и њиховој разумејености.

Здравствене службе у оквиру Дома здравља су:

- Служба здравствене заштите одраслог становништва;
- Служба за здравствену заштиту радника са медицином спорта;
- Служба за кућно лечење и здравствену негу;
- Служба за здравствену заштиту деце;
- Служба за здравствену заштиту школске деце;
- Служба за здравствену заштиту жена;
- Служба за поливалентну патронажу;
- Служба социјалне медицине са информатиком;
- Служба та стоматолошку здравствену заштиту;
- Служба хитне медицинске помоћи.

Табела 9: Основни подаци о здравственој заштити у граду Смедереву, 2021. година

Назив показатеља	Вредност показатеља
Број лекара	240
Број лекара на 1 000 становника*	2.4
Лекари — здравствена заштита деце (на 1 000 становника)	1.7
Лекари — здравствена заштита школске деце и омладине (на 1 000 становника)	0.9
Лекари — здравствена заштита одраслог становништва (на 1 000 становника)	0.6
Стоматолози — стоматолошка заштита деце, школске деце и омладине (на 1 000 становника)*	0.7
Лекари — здравствена заштита жена (на 1 000 становника)	0.16
Обухват жена у току првог триместра трудноће савременом здравственом заштитом (%)	74.3
Обухват трудница патронажним посетама (број)	0.6
Број оболелих од туберкулозе	6
Инциденција туберкулозе (на 100 000 становника)	6.0

Процент деце која су вакцинисана против дифтерије, тетануса и великог кашља у првој години живота (%)**	91.7
Процент деце која су вакцинисана против малих богиња у првих 18 месеци живота (%)**	82.7

* Циљеви одрживог развоја- индикатор 3.с.1

** Циљеви одрживог развоја- индикатор 3.б.1

Извор: Институт за јавно здравље Србије

Табела 10: Основни подаци о здравственој заштити у граду Смедереву - упоредни преглед у градовима Смедереву, Крушевац и Шабац, период 2019-2021. године

Град	Назив показатеља	Вредност показатеља по годинама		
		2019	2020	2021
Смедереву	Укупан број доктора медицине у ЗУ	227	226	240
	Број доктора медицине на 1.000 становника	2.22	2.23	2.4
	Број лекара за предшколску децу на 1.000 предшколске деце	1.7	1.7	1.7
	Број лекара за одрасле на 1.000 одраслих	0.5	0.5	0.6
	Број стоматолога на 1.000 становника	0.25	0.24	0.23
Крушевац	Укупан број доктора медицине у ЗУ	350	356	358
	Број доктора медицине на 1.000 становника	2.91	2.99	3.05
	Број лекара за предшколску децу на 1.000 предшколске деце	1.1	1.2	1.2
	Број лекара за одрасле на 1.000 одраслих	0.7	0.7	0.7
	Број стоматолога на 1.000 становника	0.21	0.21	0.21
Шабац	Укупан број доктора медицине у ЗУ	294	287	277
	Број доктора медицине на 1.000 становника	2.67	2.62	2.56
	Број лекара за предшколску децу на 1.000 предшколске деце	2	1.5	1.5
	Број лекара за одрасле на 1.000 одраслих	0.6	0.5	0.6
	Број стоматолога на 1.000 становника	0.25	0.21	0.19

Извор: РСЈП

Просечна оцена задовољства корисника здравствене заштите града Смедерева у 2021. години, из Анализе коју објављује Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ (обрачуната као просек вредности 6 индикатора који се рачунају приликом ове анализе) износи 4,0 у односу на највишу оцену 5. Овај показатељ је задовољавајућ, али сведочи и о постојању простора за унапређење у области здравствене заштите у граду Смедереву.

3.4.4. Социјална заштита

У складу са Законом о социјалној заштити¹⁰, социјална заштита је организована друштвена делатност од јавног интереса чији је циљ пружање помоћи и оснаживање за самосталан и продуктиван живот у друштву појединаца и породица, као и спречавање настајања и отклањање последица социјалне искључености. Социјална заштита се креира на нивоу државне политике, као систем обавезних мера, стандарда и услуга које прописује држава, али и на нивоу локалних политика као систем ванинституционалних услуга и мера заштите, које се прописују и утврђују на нивоу јединице локалне самоуправе. У складу са тим, и финансирање услуга и мера социјалне заштите у Граду Смедереву потиче из два извора - државног и градског. На основу одлука Скупштине града Смедерева, из буџета Града финансира се: 8 видова материјалне подршке социјално угроженим грађанима, 11 услуга из области социјалне заштите, једнократна помоћ трудницама и породиљама, накнада трошкова за вантелесну оплодњу, повлашћена возња за: ученике средњих школа, студенте виших школа и факултета, лица преко 65 година живота, чланове удружења особа са инвалидитетом, чланова удружења ратних, мирнодопских и војних инвалида и цивилних жртава рата, као и програми удружења особа са инвалидитетом. Осим тога, Град обезбеђује и: стицање статуса енергетски угроженог купца, бесплатну правну помоћ и право на бесплатно коришћење обележеног паркинг места на јавним паркиралиштима за особе са инвалидитетом.

Удео корисника социјалне заштите у укупној популацији становништва града Смедерева¹¹ је 9,7% што је нешто испод вредности удела корисника социјалне заштите у укупној популацији у Подунавском округу која износи 10,5%, односно од тог удела у Републици Србији, који је износио 10,3%. Током 2021. године, у граду Смедереву било је 9.850 грађана који су у Центру за социјални рад (ЦСР) евидентирани као корисници. Нешто је већи удео жена корисника социјалне заштите у граду Смедереву у односу на мушкарце. Грађани који живе у урбаном подручју у већем броју су користили социјалну заштиту у односу на становнике руралног подручја. Од укупног броја корисника социјалне заштите у граду Смедереву, њих 66% живи у урбаном подручју, што је више од учешћа градског становништва у укупној популацији чији је удео око 57%.

Табела 11: Структура корисника социјалне заштите на активној евиденцији ЦСР, град Смедерево, 2021. година

Старосне групе	Градско		Остало		Укупно Градско	Укупно Остало	Укупно м	Укупно ж	Укупно
	м	ж	м	ж					
Деца (0-17)	883	835	494	383	1.718	877	1.377	1.218	2.595
Млади (18-25)	204	373	84	288	577	372	288	661	949
Одрасли (26-64)	1.116	1.911	674	1.059	3.027	1.733	1.790	2.970	4.760
Старији (65 +)	332	562	243	409	894	652	575	971	1.546
Укупно	2.535	3.681	1.495	2.139	6.216	3.634	4.030	5.820	9.850

ЦСР-Центар за социјални рад

Извор: Информациони систем за прикупљање обраду и анализу података „Аурора“, Републички завод за социјалну заштиту

¹⁰ „Службени гласник Републике Србије“, број 24/2011 и 117/2022 – одлука УС

¹¹ Примењен је процењен број становника за 2020. годину на основу података РЗС.

Тренд кретања броја корисника социјалне заштите у граду Смедереву релативно је стабилан, мада је протеклих година био у благом паду. Број корисника је у периоду од 2015. до 2021. године опао за око 5% процената уз извесна колебања, нарочито 2018. године. Овакво кретање приближно је усаглашено са кретањем на нивоу целе Републике, где је број корисника у истом периоду опао за око 1,5% уз израженији раст 2018. године. Међутим, у Подунавском округу је битно израженији пад броја корисника. Наиме, овај пад је у 2021. години био нижи за 14.5% у односу на 2015. годину.

3.4.5. Култура

На територији града Смедерева културни живот грађана је на задовољавајућем нивоу. Наиме, у Граду постоје пет установа у области културе, и то: Центар за културу у Смедереву, Народна библиотека у Смедереву, Музеј у Смедереву, Историјски архив Смедерево и Регионални завод за заштиту споменика културе Смедерево. Такође, град је оснивач и јавног предузећа „Смедеревска тврђава“ Смедерево.

Напред наведене установе и јавно предузеће реализују културне програме града Смедерева који су подржани средствима из буџета града Смедерева и буџета Републике Србије. Захваљујући утврђеним културним програмима, град Смедерево је препознатљив на културној мапи Србије и региона. С тим у вези, могу да се издвоје и манифестације и фестивали који су од значаја за Град као што су:

- Туристичко-привредна манифестација "Смедеревска јесен";
- Фестивал "Нушићеви дани";
- Фестивал "Театар у Тврђави";
- Фестивал "Дунав филм фест";
- Фестивал "Тврђава музике";
- Фестивал "Витезови и легенде“;
- Манифестација "Светосавске свечаности";
- Манифестација "Ноћ музеја";
- Манифестација "Културно лето";
- Манифестација "Ликовна колонија графике";
- Манифестација "Сајам поезије";
- Међународни фестивал поезије "Смедеревска песничка јесен";
- Манифестација "Михољски сусрети села";
- Манифестација "Смедеревски новогодишњи програми".

Град Смедерево подржава културне активности и осталих субјеката у култури у складу са Законом о култури¹², кроз суфинансирање пројеката у области културе и то за области утврђене наведеним законом: књижевност (стваралаштво, преводилаштво), музика (стваралаштво, продукција, интерпретација), ликовне, примењене, визуелне уметности, дизајн и архитектура, позоришна уметност (стваралаштво, продукција и интерпретација), уметничка игра – класичан балет, народна игра, савремена игра (стваралаштво, продукција и интерпретација), филмска уметност и остало аудио-визуелно стваралаштво, остала извођења културних програма и културних садржаја (мјузикл, циркус, пантомима, улична уметност и сл.).

¹² „Службени гласник Републике Србије“, бр. 72/2009, 13/2016, 30/2016- испр., 6/2020, 47/2021 и 78/2021

Значајно је споменути и културно-историјске знаменитости, као што је средњовековна Смедеревска тврђава и други локалитети и споменици.

Град Смедерево, дакле, пружа садржаје у области културе који задовољавају потребе становништва, мада увек има места за побољшање садржаја и услова за реализацију културних програма. У том смислу, поред текућих питања који се односе на саму реализацију програма (организација, ресурси и сл.), Град је нарочито усмерен на решавање питања која се односе на инфраструктуру, а која се намећу кроз реализацију културних програма и потреба становништва.

3.4.5.1. Културна добра од значаја за град Смедерево

Сведочанство о историјском наслојавању Смедерева представљају „остац културне баштине који данас чине реперне тачке његовог културног скелета“¹³, а **најистакнутија тачка је Смедеревска тврђава**, која је проглашена за непокретно културно добро од изузетног значаја. У непокретна културна добра од великог значаја уврштена су црква успења пресвете Богородице на Старом гробљу у Смедереву, зграда Окружног Суда у Смедереву и стара механа породице Младеновић у Сараорцима.

На територији града Смедерева за непокретна културна добра проглашени су: Тврђава Кулич, Шалинац, Црква Св. Георгија са споменичком целином градског трга, Смедерево, Црква Св. пророка Јеремије, Врбовац, Црква Св. Петра и Павла, Колари, Црква рођења пресвете Богородице, Липе, Црква Св. пророка Илије, Михајловац, Црква Св. арх. Гаврила, Осипаоница, Црква Св. Тројице, Враново, Зграда Општинског дома, Смедерево, Зграда Гимназије, Смедерево, Зграда прве Смедеревске кредитне банке, Смедерево, Механа породице Штерић, Осипаоница, Комплекс објеката Веронике Клонфер, Друговац, Кућа Љубомира Поповића, Колари, Кућа Миливоја Манасића, Радианац, Археолошки локалитет Орнице, Враново, Летњиковоц Обреновића на Плавинцу, са богатим виноградима изнад Дунава и. Вила Митинац, Смедерево.

Евидентирана културна добра која су у процедури за утврђивање распрострањена су на читавој територији града и обухватају различите категорије културне баштине (од просторно-историјских целина, преко појединачних објеката до археолошких локалитета), међу којима се својим значајем издвајају:

- Археолошки локалитет у Ландолу и остаци римског Лимеса (*Монс Ауреус, Винцеа*);
- Комплекс Старе железаре на Дунаву у Смедереву, као индустријско наслеђе,
- Остаци чаршије из XIX века у Смедереву, као просторна културно-историјска целина.

Поред овога, на подручју града Смедерева налазе се и други облици културног наслеђа - материјалног и духовног карактера, који употпуњују слику о богатству и вредности ове средине (покретна културна добра, меморијална места, јавни споменици и сл.). Истовремено, културно-историјско наслеђе Смедерева не може се посматрати издвојено из целине интегралне културне мапе Србије, па и ширег региона, те су међусобне везе на овим релацијама од виталног значаја.

3.4.6. Спорт

Институционални механизми који постоје у граду Смедереву, а задужени су за област спорта, пре свега су Скупштина града Смедерева, Градско веће града Смедерева, Комисија за финансирање потреба у области спорта на територији града Смедерева, Јавно предузеће Спортски центар Смедерево, „Спортска хала“ д.о.о., Спортски савез Смедерево, Савез за школска

¹³ Просторни план града Смедерева 2010-2015-2020 („Службени лист града Смедерева“, број 3/2011)

спортска такмичења и олимпијско васпитање Смедерево, Градски фудбалски савез Смедерево, школске и предшколске установе и друге организације.

У граду Смедереву, према последњим подацима коришћеним за израду аката у области спорта¹⁴, постоји 19 регистрованих грана спортова, од којих су, према броју клубова, најмасовнији фудбал, борилачки спортови, кошарка, одбојка и рукомет. Неки од спортова имају дужу традицију у нашем граду као што је стрељаштво, веслање и фудбал. Спортови у којима се постижу врхунски резултати су веслање, кик бокс и карате.

Полазећи од система на којем је уређено наше друштво, оптерећено питањима која се односе на финансијске и економске проблеме, активно бављење спортом захтева учешће личних финансијских средстава. У том смислу, грађани, а пре свега родитељи, увек прво истичу финансијски проблем због којих се деца не баве спортом. Такође, истиче се и то да бављење спортом захтева финансијска средства за чланарине, опрему и др. Имајући у виду наведено, а у складу са Законом о спорту¹⁵, град Смедерево финансира 96 организација у области спорта за која издваја значајна финансијска средства, чиме задовољава потребе грађана за бављењем спортом у одговарајућој мери.¹⁶

3.4.7. Верски објекти

Административно подручје града Смедерева покрива Подунавско архијерејско намесништво Српске православне цркве, са 16 црквених општина и 24 парохије. Црквену општину Смедерево чини осам парохија које покривају градске месне заједнице и то: Доњи Град, Плавинац, Свети Сава, Карађорђево Дуд, Ладна Вода, Славија, Царина, Папазовац и 25. мај, и два села - Кулич и Шалинац. Град Смедерево поседује парохијску цркву Светог Великомученика Георгија, изграђену 1854. године, цркву Успења Пресвете Богородице на Старом гробљу, подигнуту у 15. веку, цркву Светог Апостола и Еванђелиста Луке, изграђену 1999. године, парохијске канцеларије, парохијски дом. Остале црквене општине имају 16 цркава, од којих неке имају посебне културно-историјске особине и вредности.

Поред православних хришћанских верских објеката од значаја за град Смедерево је и објекат римокатоличке жупе Рођења Св. Ивана Крститеља, као и џамија Аманет.

3.4.8. Друге области – млади

Основни проблем младих на територији града Смедерева слични су са проблемима који су идентификовани и у Стратегији за младе у Републици Србији за период од 2023. до 2030. године., укључујући: незапосленост, корупцију, злоупотребу психоактивних супстанци, делинквенцију и криминал, алкохолизам, немогућност додатног образовања, недовољну информисаност, недостатак подршке, неукљученост у процесе одлучивања.

У граду Смедереву не постоје институционални механизми за спровођење политике према младима. Наиме, град Смедерево је 2009. године донео Одлуку о формирању Савета за младе¹⁷, и решењем Градског већа именовани су чланови Савета. Међутим, од 2020. године Савет је пасиван. Такође, Канцеларија за младе отворена је 2009. године, али је 2014. године остала без простора и од тада не функционише. У оквиру Одељења за јавне службе, Одсека за социјалну и здравствену заштиту, ипак, постоји једно радно место за послове за питања младих, али још увек

¹⁴ Програм развоја спорта града Смедерева од 2015 до 2020. године

¹⁵ „Службени гласник Републике Србије“, број 10/2016

¹⁶ Административни подаци града Смедерева - подаци Одељења за јавне службе Градске управе Смедерево.

¹⁷ „Службени лист града Смедерева“, број 10/2009

није ангажован извршилац. Коначно, Град Смедерево је имао усвојен Локални акциони план за младе за период 2019-2022. године, као и буџетска средства за његово спровођење, међутим ниједна мера из наведеног документа није спроведена.

Имајући наведено у виду, град Смедерево ће у наредном периоду радити на успостављању институционаног оквира и механизма за спровођење јавне политике усмерене ка младима, те унапређењу њиховог функционисања. С обзиром на то да јавна политика усмерена ка младима има хоризонталан карактер, млади ће као циљна категорија бити обухваћени одређеним бројем мера предвиђеним и у оквиру осталих развојних праваца.

3.5. ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

3.5.1. Привредна кретања

3.5.1.1. Степен развијености

Према Уредби о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2014. годину¹⁸, која на основу података органа надлежног за послове статистике и финансија утврђује степен развијености ЈЛС и разликује развијене и недовољно развијене регионе и јединице локалне самоуправе (разврстане у четири групе и девастирана подручја), град Смедерево припада другој групи (II) локалних самоуправа, чији је степен развијености у распону од 80% до 100% републичког просека. Истој групи припадају и градови Крушевац и Шабац, са којима се град Смедерево пореди у овом плану развоја.

Град Смедерево припада статистичком региону Јужне и Источне Србије у којем је вредност бруто-друштвеног производа испод вредности републичког просека.

3.5.1.2. ММСПП (сектор микро, малих и средњих предузећа и предузетника) основна кретања

У привредној структури Смедерева доминанту улогу имају микро, мала, средња предузећа и предузетници (ММСПП), и тиме представљају водећу снагу економског развоја. Такође, она стимулишу приватну иницијативу и предузетничке способности, флексибилна су услед њихове могућности брзог прилагођавања променама на тржишту, генеришу запосленост, утичу на све разноврснију економску активност, снабдевају велика предузећа, доприносе извозу и трговини и основни су чинилац развоја конкурентске економије.

Број активних предузетника стално се повећава из године у годину као последица константних подстицаја од стране Града. Такође, Акредитована регионална развојна агенција „Браничево-Подунавље“ (АРРА БП), као акредитована агенција у сарадњи са Владом РС, Министарством привреде и Регионалном Агенцијом Србије, реализује низ програма и активности у правцу пружања подршке сектору привреде и развоју ММСП и предузетништва у региону Подунавља и Браничева. Но, без обзира на релативно позитивно постојеће стање, неопходно је и даље подстицати ММСПП сектор кроз едукативно-информативну подршку.

¹⁸ „Службени гласник Републике Србије“, број 104/2014

Табела 12: Број предузетника на територији града Смедерева у периоду од 2019-2022. године

Број предузетника	2019	2020	2021	2022 ¹⁹
Активних	3.507	3.602	3.844	3.902
Новооснованих	431	362	519	256
Брисаних / угашених	281	269	284	196

Извор: Агенција за привредне регистре

На територији града Смедерево послује преко 3.900 предузетничких јединица. Већина покрива области занатства и трговине, док мањи број предузетника послује у домену угоститељства и превоза. Нето ефекат нових предузетника је позитиван, више је предузетничких радњи отворено, него затворено.

Смедерево сваке године усваја Локални акциони план запошљавања, у сарадњи са Националном службом за запошљавање. Град обезбеђује 50% средстава за финансирање мера, док за других 50% конкурише код Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања. Једна од мера од значаја за развој предузетништва је мера „самозапошљавања“ и „запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих“. За обе мере су из градског буџета обезбеђена бесповратна средства у износу од 12.000.000,00 динара. Из наведеног се може закључити да је ситуација у граду Смедерево по питању предузетничке климе, релативно повољна.

Табела 13: Број привредних друштава на територији града Смедерева у периоду од 2019. до 2022. године

Број привредних друштава	2019	2020	2021	2022 ²⁰
Активних	1.064	1.060	1.064	1.074
Новооснованих	68	57	60	30
Брисаних / угашених	283	61	50	14

Извор: Агенција за привредне регистре

3.5.1.3. Велики привредни субјекти

Смедеревска привреда у значајној мери раст заснива на приливу страних инвестиција, а модел јавно-приватног партнерства препознат је као метод за привлачење инвестора (укључујући Слободну зону доо Смедерево).

Смедерево делује у правцу креирања што повољније пословне климе за инвеститоре и препознатљивог пословног имиџа. Град је успео да привуче директне стране инвестиције, које данас представљају носиоце привреде Смедерева. Свакако, као најзначајнију, треба издвојити куповину Смедеревске Железаре од стране „*HBIS Group Iron & Steel*“, која је у 2021. години представљала водећег извозника.

Природне карактеристике и традиција дуга скоро један век у области црне металургије (САРТИД 1913) и металопрераде („Милан Благојевић“) определиле су правац привредног развоја Смедерева. Од већих и значајнијих привредних субјеката треба споменути: *Messer Tehnogas AD*, *PKC Wiring Systems doo Smederevo*, *HBIS Group Iron & Steel*, *A.D. Milan Blagojević Smederevo doo*

¹⁹ Извор: Агенција за привредне регистре (АПР), Последње ажурно стање односи се на период 01.01.2022. - 30.06.2022. године

²⁰ Извор АПР-Последње ажурно стање односи се на период 01.01 - 30.06.2022. године

(МБС), *Metech doo Smederevo*, *Kaizen doo Smederevo*, *Rosa Catene doo Smederevo*, *Carbotech Industrije doo Smederevo*, *doo Mayekawa SRB Smederevo*, *Kondor doo Smederevo*, *Steel Service Center doo Smederevo*, *Tomi Trade doo Smederevo*, *Mitan Oil* и друге.

Међутим, као један од ограничавајућих фактора за ефикасније привлачење инвестиција, истиче се проблем недовољно квалификоване радне снаге, као последица споре реформе система образовања, и неповољна старосна структура радне снаге.

3.5.1.4. Спољна трговина (извоз)

Приликом сагледавања стања спољне трговине на територији Смедерева треба напоменути да су коришћени секундарни подаци за привредне субјекте који су регистровани на територији нашег града. У Смедереву послују и привредна друштва, која нису регистрована на територији града, али имају производне погоне на територији Смедерева (нпр. *HBIS Group Iron & Steel*, *Messer Tehnogas A.D.*) са великим учешћем у спољној трговини на нивоу Републике Србије.

Пословање Слободне зоне Смедерево д.о.о утиче на погодности привредног амбијента у Смедереву. Слободна зона је основана као облик јавно-приватног партнерства између града Смедерева и пет приватних привредних субјеката, а на иницијативу белгијске фирме „*Metech*“. Оно што Слободну зону Смедерево разликује од других зона је већинско учешће капитала приватних лица (привредних субјеката) и мањинско учешће капитала града. Слободна зона доо Смедерево, почела је са радом 2012. године, када се простирала на око 100 ha, а данас обухвата простор око 500 ha. У оквиру Слободне зоне послује 13 корисника (6 домаћих и 7 корисника чији су оснивачи страна правна или физичка лица). Број запослених се констатно повећава и у 2022. години је премашио бројку од 5.000 запослених. Ширење пословања Слободне зоне Смедерево утицало је и на смањење незапослености, односно на повећање запослености, као и општу слику извоза односно увоза.

Табела 14: Упоредни преглед производних корисника Слободне зоне Смедерево, 2022. година

Град	Број корисника-производна делатност	Други корисници
Смедерево	10	3
Крушевац	3	1
Шабац	13	

Извор: Подаци друштава за управљање слободним зонама Смедерево, Крушевац и Шабац

Пословање Слободне зоне Смедерево доо доприноси позитивном спољно-трговинском билансу Смедерева и утиче на свеукупну позитивну извозну слику. Вредност извоза из Слободне зоне Смедерево у 2021. години је 138.570.448,75 евра.²¹

Табела 15: Извоз-увоз, Смедерево, период 2017-2021. година

Показатељ	Јединица мере	Вредност показатеља по годинама				
		2017	2018	2019	2020	2021
Број привредних друштава	Број	1122	1273	1064	1060	1064

²¹ Извор: Годишњи извештаји о пословању слободних зона, Управа за слободне зоне

Укупан број извозника ²²	Број	134	131	148	131	139
Број извозника, као % укупног броја активних привредних субјеката	%	11.9	10.3	13.9	12.4	13.1
Укупан извоз	У хиљадама РСД	8830652	13578756	17858630	16847043	26689656
Укупан број увозника	Број	180	197	199	195	204
Број увозника, као % укупног броја активних привредних субјеката	%	16	15.5	18.7	18.4	19.2
Укупан увоз	У хиљадама РСД	5793036	6152765	7283478	8114850	11751710
Суфицит/дефицит	У хиљадама РСД	3037616	7425991	10575152	8732193	14937946
Покривеност увоза извозом	%	152.4	220.7	245.2	207.6	227.1
Обим спољнотрговинске размене ЈЛС	У хиљадама РСД	14623688	19731521	25142108	24961893	38441366
Годишње стопе раста извоза	%	-62.8	53.8	31.5	-5.7	58.4
Годишње стопе раста увоза	%	-69	6.2	18.4	11.4	44.8

Извор: РСЛП

Број извозника у периоду 2017-2019. године био је у порасту, с тим што 2020. године долази до благог пада, под претпоставком да је ово била последица пандемије Ковид-а 19, да би 2021. године поново дошло до повећања броја извозника, што се рефлектује и на повећање укупног извоза. У 2021. години остварен је суфицит у износу од 14.937.946.000 динара.

Посматрајући исте показатеље и за градове Крушевац и Шабац, уочава се да Крушевац има мању робну размену у односу на Смедерево и Шабац, с тим што Шабац остварује већи извоз/увоз у односу на Смедерево. Но, да би привреда уопште задржала постојећи ниво, потребно је пружити бољу подршку, нарочито сектору предузетништва и констатно побољшавати квалитет живота свих грађана Смедерева.

3.5.1.5 Просторна дистрибуција привредно-индустријских активности

Индустрија Смедерева концентрисана је у градском центру Смедерево (са насељем Радицац), док се само у појединим насељима руралног типа формирају нуклеуси привредно-индустријске делатности (Мала Крсна, Осипаоница).

У оквиру градског центра, индустријска активност одвија се доминантно у оквиру Индустријске зоне Смедерево, али и на појединачним издвојеним локалитетима већих привредних активности (пре свега комплекс *HBIS Group Iron & Steel*, лоциран јужно од урбаног центра, у насељу Радицац, на површини око 300 ha, или локација Старе железаре на површини око 20 ha која, лоцирана на обали Дунава и интегрисана у урбано ткиво, има значајна ограничења у даљем развоју).

Индустријска зона града обухвата простор Годоминског поља, источно и североисточно од урбаног центра, на укупној површини од око 900 ha. Привредно-индустријске делатности у њој

²² Извозници који су регистровани на територији Смедерева

одвијају се у оквиру више просторних целина: традиционална, тзв. Стара индустријска зона са зоном око "Водовода", целина Индустријског парка, целина "Шалиначки пут", СПИЦ (Специјализовани производно-индустријски центар) итд. У Старој индустријској зони, на површини око 200 ha налазе се највећим делом некада велики, данас већим делом приватизовани и трансформисани привредни комплекси ("Милан Благојевић", *Metech doo Smederevo*, комплекс некадашњег машинског комплекса Фаграм, са данас активним већим бројем привредних субјеката, комплекс НИС Петрол - складиште нафтних деривата). Целину "Шалиначки пут", површине око 45 ha, одликује доминантно пословање ММСП сектора. Истакнуто место у Индустријској зони има целина Индустријског парка на површини око 84 ha, која је доживела експанзију у последњих десетак година реализацијом већег броја директних страних инвестиција²³. Ова целина је усмерена на лаку прерађивачку индустрију високотехнолошких и еколошких критеријума, која је везана за дораду производа из постојеће структуре индустрије, са садржајима логистике (шпедиција, услужно складиштење, царинење и сл.). Већина привредних субјеката која послује у Индустријском парку послује и у режиму Слободне зоне Смедерево.

Укупно гледано, може се оценити да Индустријска зона Смедерева, са тренутно активним капацитетима на нешто више од трећине укупне површине (око 350 ha) пружа изразите могућности за даљи развој, са низом компаративних предности у виду изузетно повољног геосаобраћајног положаја са везом са важним паневропским коридорима и магистралном железничком пругом, у близини метрополитенског подручја Београда, али и са бројним могућностима за развој *greenfield* и *brownfield* инвестиција. Тренутна ограничења за достизање пуне просторне и функционалне заокружености представљају недовољна саобраћајна повезаност и незаокруженост саобраћајног система Индустријске зоне, као и недовољна инфраструктурна опремљеност, посебно у неизграђеним деловима Индустријске зоне. Како Индустријска зона представља кључни потенцијал града за повољан привредни и економски раст и развој, неопходно је даље улагање у њено просторно-функционално-саобраћајно заокруживање и инфраструктурно опремање.

Посматрајући претходно анализирано стање привреде, без пољопривреде, учачава се да је потребно јачање квалитетније комуникације и сарадње између приватног (ММСПП и велики привредни субјекти) и јавног (Градска управа Смедерево) сектора. Један од начина је реактивација Привредног савета.

3.5.2. Пољопривреда

На територији града Смедерева постоје повољни услови за развој пољопривредне производње јер је добро саобраћајно повезана, налази се у близини београдског тржишта, које је највеће у земљи, и поседује добре природне карактеристике. Од укупног расположивог пољопривредног земљишта, око 98% је обрадиво, од чега је близу петина прве и друге катастарске класе.

Када се детаљније анализира пољопривредна производња на територији града Смедерева, она се може поделити на шумадијски и моравски део. У шумадијском делу доминирају воћарска и виноградарска производња, док су у моравском делу најзаступљенија ратарска, повртарска и сточарска производња.

²³ Директне стране инвестиције наведене у одељку 5.1.3 Велики привредни субјекти

Табела 16: Општи показатељи стања пољопривреде у Смедереву, 2012. година

Назив показатеља	Јединица мере	Вредност показатеља у 2012. години
Број пољопривредних газдинстава	Број	7.107
Број пољопривредних газдинстава, као % укупног броја домаћинстава	%	20.36
Број пољопривредних газдинстава на 1000 становника	Број	66
Економска величина пољопривредних газдинстава	ЕУР	29.768.014
Економска величина пољопривредних газдинстава по газдинству	ЕУР	4.189
Коришћено пољопривредно земљиште	Хектар, ha	26.560
Коришћено пољопривредно земљиште, као % укупне површине општине	%	54.88
Коришћено пољопривредно земљиште по газдинству	Хектар, ha	3.7

Извор: РСЈП

Воћарско-виноградарска производња је од посебног значаја за подручје Смедерева, са напоменом да је у развоју повртарска производња у пластаницима и на отвореном. Економски значај виноградарства је одређен, између осталог, и околношћу да винова лоза може успешно да се гаји на теренима који нису погодни за рентабилну производњу других пољопривредних култура.

Табела 17: Основни подаци о пољопривреди у Смедереву, 2012. година

Показатељ	Вредност показатеља
Пољопривредна газдинства (број)	7107
Годишње радне јединице (број)	7159
Двоосовински трактори (број)	5286
Условна грла (број)	16918

Извор: Попис пољопривреде, РЗС

Винска историја Смедерева почиње још у римском периоду. У XV веку винограде у Смедереву ширили су деспот Стефан Лазаревић и Ђурађ Бранковић, а виноградарству је допринео и Милош Обреновић, који је на локацији летњиковца засадио 36 ha винове лозе. У другој половини XX века развоју виноградарства допринео је и Пољопривредни комбинат „Годомин“.

Табела 18: Коришћено пољопривредно земљиште, 2012. година, Смедерево (у ha)

Показатељ	ha
Окућница	172.15
Оранице и баште	20513.99
Воћњаци	4412.38
Виногради	380.97
Остали стални засади	3.49
Ливаде и пашњаци	1077.21
Укупно	26560.19

Извор: Попис пољопривреде, РЗС

Према попису пољопривреде из 2012. године, коришћено пољопривредно земљиште је 31.509 ha што чини 29,5% територије града Смедерева. Од укупне површине коришћеног пољопривредног земљишта, оранице и баште су под 22.875 ha (72,6%), воћњаци под 1.493 ha (4,7%), виногради под 475 ha (1,5%), ливаде и пашњаци 6.437 ha (20,4%).

Комасација пољопривредног земљишта спроведена је ранијих година у три катастарске општине: Сараорци, Лугавчина и Липе. У 2021. години окончане су активности на спровођењу комасације делова катастарских општина Шалинац, Кулич и Смедерево, на површини од 1.143 ha. У 2020. години, на деловима катастарске општине Осипаоница започета је I фаза комасације, а током 2022. године, на комасацији дела катастарске општине Скобаљ завршена је II фаза геодетско-техничких радова и започете су активности на III фази.

Пољопривредна производња је карактеристична за наш крај, а град Смедерево активно подстиче политику пружања подршке регистрованим пољопривредним произвођачима и до сада је у просеку годишње опредељивано око 3% од укупног буџета града. Стога, неопходна су даља улагања и подстицаји како би се стабилизовао доходак у пољопривреди, побољшала продуктивност и квалитет производа, унапредила техничко-технолошка опремљеност и постепено усклађивали стандарди са Европском унијом.

Ради побољшања приноса у воћарству потребно је наставити радове на изградњи система за наводњавање Удовичког платоа II и III фаза односно примарног цевовода и резервоара, који ће спојити изграђен водозахват и црпну станицу на Дунаву са засадима воћа на територији Сеона и Удовица. Изградњом предметног система за наводњавање, очекује се повећање приноса воћарске производње (бресква, јабука, трешња, крушка и кајсија) и на тај начин повећање прихода индивидуалних пољопривредних произвођача, а самим тим и побољшање квалитета живота и рада становништва у руралним срединама.

3.5.3. Људски ресурси

3.5.3.1. Запосленост и структура запослености

Укупан број запослених у граду Смедереву према општини рада, у просеку је, у периоду 2017-2021. године, износио 28.610. Чак 80% становништва запослено је у правним лицима, код предузетника или самостално обавља делатност 17% становништва, док се остатак односи на индивидуалне пољопривреднике (3%).

Град Смедерево бележи највећи број запослених у Подунавском управном округу, са уделом од 61%. Наиме, Смедерево у односу на број запослених у Крушевцу и Шабцу има мањи број запослених али се уочава повећање броја запослених.

Табела 19: Упоредни преглед броја запослених у периоду 2017-2021.

Град	Назив показатеља	Вредност показатеља				
		2017	2018	2019	2020	2021
Смедерево	Број запослених	24.723	25.543	25.931	26.772	28.610
Крушевац	Број запослених	30.535	31.611	32.547	33.286	35.166
Шабач	Број запослених	30.921	32.978	34.334	34.728	35.723

Извор: РСЈП

Највећи број запослених на територији града Смедерева је у сектору прерађивачке индустрије и то 42%, што указује на изузетан значај ове делатности на територији Града. Након прерађивачке индустрије, значајан број запослених је и у сектору трговине 15%, сектору образовања 7% и здравственој и социјалној заштити са учешћем од 6%.

Табела 20: Регистровани запослени према општини рада, Смедерево, 2017-2021. година

Период	Регистрована запосленост - укупно	Запослени у правним лицима (у радном односу и ван радног односа)	Предузетници и запослени код њих и лица која самостално обављају делатност (у радном односу и ван радног односа)	Регистровани индивидуални пољопривредници
2017	24723	19472	4131	1120
2018	25543	20025	4502	1016
2019	25931	20361	4688	882
2020	26772	21227	4754	791
2021	28610	22801	5068	741

Извор: Подаци и прорачун на основу података Републичког завода за статистику

Укупан број запослених у граду Смедереву према општини пребивалишта, према подацима Републичког завода за статистику у 2021. години, износио је 32.077.

Табела број 21: Регистрована запосленост према општини пребивалишта, период 2017-2021. година

Период	2017	2018	2019	2020	2021
Смедерево	27.940	29.685	30.339	30.581	32.077

Извор: Подаци и прорачун на основу података Републичког завода за статистику

Посматрајући оба показатеља запослености: према општини рада и општини пребивалишта, уочава се пораст запослених.

3.5.3.2. Незапосленост и структура незапослености

Број незапослених лица смањује се из године у годину на територији града Смедерева. Укупан број незапослених лица на крају 2021. године износио је 3.735. Укупан број незапослених лица, према евиденцији Националне службе за запошљавање - Филијала Смедерево, стање на крају 2022. године, износи 2.889 лица, од чега је 1.715 жена. Из табеле испод, уочава се да се смањује број незапослених, али и да је учешће незапослених жена веће од мушкараца, као што је и на републичком нивоу.

Табела 22: Регистровани незапослени према полу – упоредни преглед Смедерево, Крушевац и Шабац, 2018–2021. година

Град	Назив показатеља	Јединица мере	Вредност показатеља			
			2018	2019	2020	2021
Смедерево	Незапослена лица	Број	5.153	4.455	4.468	3.735
	Незапослене жене, као % незапослених лица	%	56.8	56.4	56.8	59.6
Крушевац	Незапослена лица	Број	11.861	10.509	9.989	8.682
	Незапослене жене, као % незапослених лица	%	57.1	58.3	58.1	59.8
Шабац	Незапослена лица	Број	7.336	6.306	5.552	5.420
	Незапослене жене, као % незапослених лица	%	56.2	57.6	58.1	58

Извор: РСЈП

У Смедереву су посебно дефицитарни одређени образовни профили. На основу података Националне службе за запошљавање-филијала Смедерево, евидентна је све већа потреба за радницима у производњи, следећих образовних профила: бравари, заваривачи, машинбравари, шивачи, дизаличари, маневристи, машиновође, електроинсталатери. Све више младих људи или уопште не уписује средње стручне школе, за горе наведена занимања или не желе да се баве тим пословима када заврше своје школовање.

Што се тиче лица са високим образовањем, дефицитарни су професори математике, физике, немачког језика, магистри фармације, инжењери машинства и електротехнике.

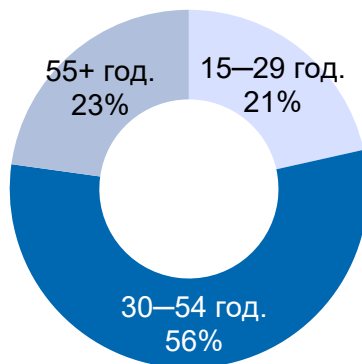
Табела 23: Квалификациона структура незапосленог становништва у Смедереву, 2019-2021. година

Стручна спрема	2019	2020	2021
Неквалификовани	1.456	1.470	1.182
Нижа стручна спрема и полуквалификовани	194	182	162
Квалификовани	955	962	810
Средња стручна спрема	1.263	1.212	1.046
Висококвалификовани	22	22	17
Виша стручна спрема	129	113	114
Висока стручна спрема	436	507	404
Укупно	4.455	4.468	3.735

Извор: Агенција за привредне регистре

У посматраном периоду, може се уочити благ пад незапосленог становништва према квалификационој структури у свим категоријама, што је, претпостављамо, резултат повећаног запошљавања.

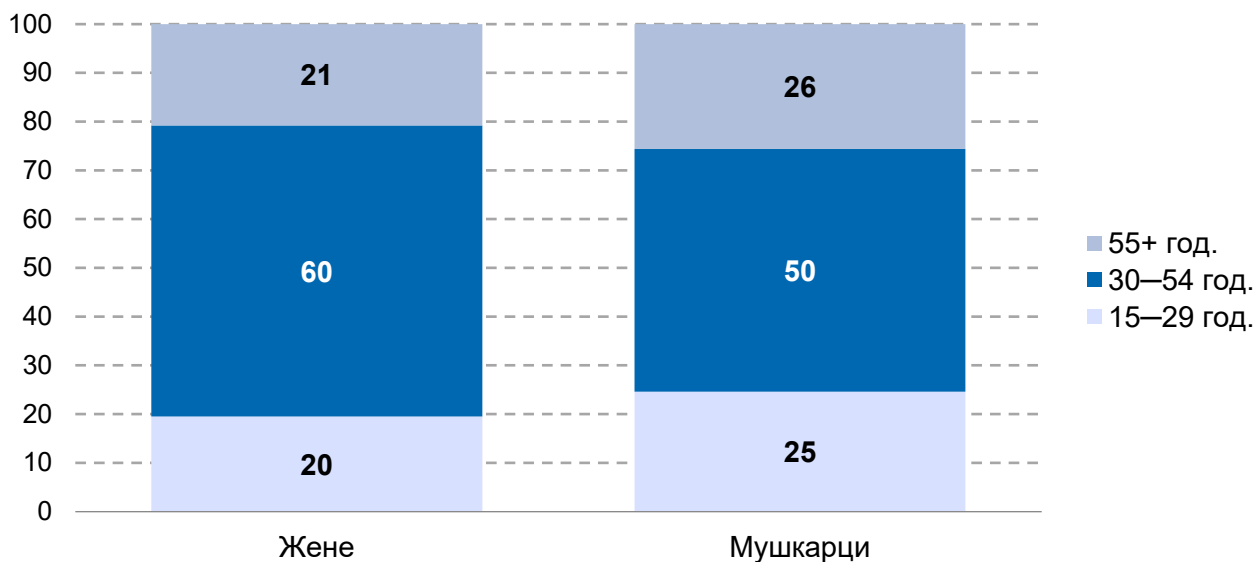
Графикон 8: Учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених, 2021. године

Извор: Национална служба за запошљавање

Највећи број незапослених представља становништво старости од 30 до 54 године. Потом следе старији од 55 година, са тенденцијом тежег запошљавања управо због година, али није занемарљив ни проценат незапослених младих људи старости 15 - 29 година.

Графикон 9: Учешће незапослених према старосним групама и полу у укупном броју незапослених, 2021. (%)

Извор: Национална служба за запошљавање

У укупном броју незапослених према старосним групама и полу, уочљиво је да су жене у незавиднијем положају од мушкараца и да су у већем броју у категорији незапослених.

3.5.3.3 Зараде

Према подацима за 2021. годину, просечна нето зарада у граду износи 61.615 РСД. Просечна зарада на нивоу града виша је од просека Подунавског управног округа (59.065 РСД), али је нижа од републичког просека (65.864 РСД). У поређењу са градовима Крушевац и Шабац, Град Смедерево благо предњачи и ближи је републичком просеку.

Табела 24: Просечна нето зарада у динарима – упоредни преглед Смедерево, Крушевац и Шабац, 2018-2021. година

Територија	Просечне нето зараде [РСД]			
	2018	2019	2020	2021
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	49.650	54.919	60.073	65.864
Шабац	44.150	48.586	53.474	58.190
Крушевац	42.981	46.616	50.471	56.542
Подунавска област	46.598	51.125	54.454	59.065
Смедерево	49.611	53.511	56.930	61.615

Извор: Подаци и прорачун на основу података Републичког завода за статистику

3.6. ТУРИЗАМ

Туризам представља перспективну развојну шансу града Смедерева комплементарну са другим привредним гранама. Богатство природних, културних, историјских и етнографских специфичности којима обилује град Смедерево, определили су град за развој туристичких производа у оквиру – културног туризма, туризма догађаја, градских одмора, винског туризма, наутичког, сеоског, туризма специјалних интереса попут лова и риболова, спортског туризма, бициклизма и слично.

Смедерево има веома снажне потенцијале за развој културног туризма. Досадашњи туристички простор највише је био дефинисан на основу Смедеревске тврђаве, културног добра од изузетног значаја, али и отварањем Летњиковца династије Обреновић за туристичке посете, те приватних винарија у њеном окружењу. Од осталих градских туристичких атракција ту су: Трг Републике са културно-историјским споменицима, Храм Светог Георгија, Зграда општинског суда, Споменик палим борцима Првог Светског Рата, Комплекс на Старом гробљу где се налазе - Црква успења Пресвете Богородице из XV века, гроб Димитрија Давидовића, гробна капела смедеревског добротвора Дине Манчића по пројекту А. Бугарског и спомен-костурница жртвама петојунске експлозије по пројекту А. Дурока, Споменик жртвама експлозије муниције у Тврђави 5. јуна 1941., Карађорђево дуд, итд. Од установа у култури, које обогаћују туристичко-културну понуду града су: Музеј у Смедереву, Историјски архив, Центар за културу, зграда Гимназије, Народна библиотека итд. Имајући у виду наведено, не чуди што је културни туризам у Смедереву незаобилазан облик који је потребно брижљиво развијати у наредном периоду.

Смедерево је на туристичком тржишту препознатљиво и по бројним манифестацијама које се овде одржавају – Смедеревска јесен, Театар у тврђави, Дунав филм фест, Витезови и легенде, Тврђава музике, Нушићеви дани, Смедеревска песничка јесен и друге. Смедеревско Подунавље историјски је опредељено за развој винског туризма. Карактеристична је аутохтона сорта белог грожђа Смедеревка, а може се сматрати и брэндом Смедерева. Винска подручја са винаријама налазе се у непосредној околини града.

Као једна од потенцијалних препрека за развој укупне туристичке понуде Смедерева, посебно оне усмерене на туристе из других подручја, у Генералном урбанистичком плану наведен је проблем пратеће туристичке инфраструктуре. У овом смислу, од велике важности је оптимално решавање саобраћајних терминала за пријем и отпрему путника и то у свим видовима саобраћаја. Други аспект развоја туристичке инфраструктуре односи се на ревитализацију постојећих и изградњу нових смештајних капацитета. Неопходно је и уређење главног улаза у Тврђаву и

измештање железнице, уређење Тврђаве и увођење инфраструктуре и постављање туристичке сигнализације и пешачке и путне. Један од значајних планираних пројеката за развој туризма је и изградња и уређење Марине у Смедереву, на ушћу Језаве у Дунав. На десној обали Дунава, у непосредној близини градског кеја, постављен је Путнички пристан Смедерево који је предат на управљање лучком оператеру, конзорцијуму “Тердап услуге” а.д. Кладово *Emporio Team* доо Београд.

За промоцију и коришћење туристичких потенцијала града, као и за заштиту и одржавање Смедеревске тврђаве, задужено је Јавно предузеће „Смедеревска тврђава“ Смедерево. У оквиру предузећа послује и туристичко-информативни центар који пружа сервисно туристичке информације и продаје сувенира града. Град Смедерево нема своју активну туристичку организацију.

Табела 25: Број објеката и лежаја по врсти угоститељских објеката за смештај на територији града Смедерева у 2022. години

Врста угоститељских објеката за смештај	Хотел, мотел и сл.	Кућа, апартман, соба, сеоско туристичко домаћинство и сл.	Укупно
Број објеката	1	50	51
Број лежаја	29	557	586

* Извор: Апликација е-туриста, Одељење за привреду.

Напомена: Постоје објекти које се налазе у Смедереву али су регистровани у другој ЈЛС или при надлежном министарству, те нису укључени у бројеве из табеле.

Табела 26: Доласци и ноћење туриста, 2017-2021. година

Година	Смедерево - град					
	Доласци туриста			Ноћења туриста		
	Укупно	Домаћи	Страни	Укупно	Домаћи	Страни
2017.	12554	1729	10825	16393	3871	12522
2018.	14866	1653	13213	19590	4856	14734
2019.	5812	2047	3765	13376	4432	8944
2020.	2451	1709	742	5905	4294	1611
2021.	3440	1679	1761	10334	3669	6665

Извор: Републички завод за статистику Србије

Претходна табела представља резултат показатеља добијеног на основу месечног статистичког истраживања ТУ-11, које је укинута закључно са децембром 2021. године. На основу ограничене могућности увида у појединачне упитнике извештајних јединица/угоститељских објеката за смештај у 2018. и 2019. години, забележено је драстично смањење приватних соба за изнајмљивање у 2019. години, као и знатно мањи број евидентираних долазака и ноћења код страних туриста из Кине. Код промета осталих угоститељских објеката, врсте хотела и слично, забележено је повећање броја долазака/туриста, следствено томе и ноћења, али је то повећање

анулирано на нивоу тотала за град Смедерево из већ поменутог смањења код изнајмљених/приватних соба.

Град Смедерево има јако велике и значајне туристичке потенцијале који су још увек недовољно неискоришћени, те у том смислу – туризам представља заиста један од кључних развојних праваца града Смедерева, а тиме и – простор за додатне инвестиције. Постоје, дакле, велике шансе и могућности за развој туризма у Смедереву, али у исто време треба радити и на решавању уочених проблема како би се туризам на овим просторима брже развијао. Не треба пренебрегнути ни чињеницу да се 2030. године обележава 600 година од изградње Малог града Смедеревске тврђаве. Стога ће Градска управа учинити све да до тада - спроведе планиране мере и постигне приоритетне циљеве у туризму као развојном правцу, како би Град, те 2030. године, прославио не само поменуто 600-годишњицу, већ и успехе постигнуте у претходном планском циклусу од 7 година током којег ће овај План развоја бити спроведен.

3.7. КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТРА

3.7.1. Систем водоснабдевања

Системом градског водоснабдевања потпуно је покривено подручје градског насеља Смедерево, са периурбаним насељима Удовице, Петријево, Вучак, Радианац, Липе и насељима Раља, Враново и Ландол, док остала сеоска насеља или немају решен систем водоснабдевања, већ користе индивидуалне системе - бунаре (села моравског правца), или имају аутономне насељске системе који воду добијају из локалних изворишта (села шумадијског правца).

3.7.1.1 Изворишта

Смедерево има једно од највећих и најквалитетнијих изворишта подземних вода у Србији-извориште „Шалинац“. Истражени капацитет изворишта је 1000 л/с и Водопривредном основном Републике Србије је дефинисано као регионално извориште које се може користити и за делимично снабдевање суседних места (Смедеревске Паланке, Велике плане, Жабара, Пожаревца, Београда). Тренутно је у експлоатацији седам бунара просечне дубине од 48-65м, капацитета 380 л/с, чија друга зона санитарне заштите (сумарни радијус дејства групе бунара) обухвата око 103 ha у зони Шалиначког поља, а процењује се да ће у завршној фази експлоатације (када ће бити активирани сви бунари) она износити око 180 ha. Додатно су изграђена још три бунара на овој локацији, током планиране прве фазе проширења иворишта.

Поред овог изворишта, у систему водоснабдевања Смедерева су још два изворишта, и то:

- Извориште "Годоминско поље" у обухвату данашње Индустријске зоне, капацитета 120 л/с, које формирањем индустријских садржаја у окружењу, али и релативно малим капацитетом за потребе развијања града - са активним једним од укупно 7 бунара, задржава функцију изворишта техничке воде, као и резервног изворишта у случају застоја у раду изворишта "Шалинац";
- Извориште "Радианац" у оквиру комплекса Железаре (*HBIS Serbia*), укупног капацитета 120 л/с, намењено пре свега за потребе процеса производње у Железари и снабдевање санитарном водом комплекса.

3.7.1.2. Постројење за припрему питке воде

У склопу система водоснабдевања Смедерева, тренутно функционишу два постројења за прераду сиве, односно припрему пијаће воде (ППВ), и то:

- ППВ у оквиру изворишта "Шалинац" са којег се тренутно вода дистрибуира до периурбаних насеља и насеља моравског правца која су укључена у градски систем водоснабдевања;
- ППВ у оквиру изворишта "Годоминско поље" у Индустијској зони, до кога се допрема сирова вода из изворишта "Шалинац" и са кога се прерађена вода дистрибуира до потрошача у градском подручју Смедерева.

3.7.1.3. Дистрибутивна мрежа

Укупна дужина водоводне дистрибутивне мреже у граду је више од 152 km, са веома неповољном структуром када су у питању старост и врста цевовода.

3.7.2. Систем каналисања отпадних вода

Каналисање фекалних и атмосферских вода решено је једино у градском насељу Смедерево, и то не у потпуности. Остала насеља у административном подручју града немају изграђен систем каналисања и уопште дефинисан третман одвођења отпадних вода, већ је то решено изградњом индивидуалних септичких јама које се периодично празне, а отпадне воде се упуштају у најближи реципијент, без икаквог пречишћавања.

У Смедереву постоје два типа канализационе мреже, сепарациони и општи. За доњи део града (шири урбани центар) карактеристичан је општи систем у коме се атмосферске и фекалне воде прикупљају истим колекторима и воде преко црпне станице (ЦС) „Језава“ у Дунав. У ободним деловима града изграђена је мешовита мрежа која је у једном свом делу сепарационог карактера, али је и овај део мреже повезан на општи систем ужег градског подручја. У сваком случају, сакупљене отпадне воде уливају се у Петријевски колектор пречника 2000мм који се преко ЦС "Језава", лоциране непосредно поред Тврђаве, улива у Дунав без пречишћавања.

На подручју Индустијске зоне града Смедерева није изграђена канализациона мрежа. Раније изграђени привредни и други комплекси (у делу тзв. Старе индустријске зоне) индустријске, фекалне и атмосферске воде упуштају у дренажну каналску мрежу у склопу хидротехничког система Годоминско поље или директно у Дунав, без пречишћавања. Садржаји грађени у новијем периоду (посебно од 2000-тих година) имају нешто уређеније интерне системе каналисања, са раздвајањем и пречишћавањем фекалних и индустријских отпадних вода и упуштањем свих вода углавном у дренажну каналску мрежу. Последњих година, са интензивирањем градњом капацитета на подручју Индустијске зоне, све је већи притисак на постојећу дренажну мрежу која - у основи планирана за регулисање нивоа подземних вода Годоминског поља у режиму пољопривредног земљишта - више нема капацитета да прими сакупљене отпадне воде.

У складу са вишегодишњом проблематиком евакуисања отпадних вода, град Смедерево је предвидео изградњу Постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ) за које је опредељена локација и прибављено земљиште у Индустијској зони, у непосредном залеђу Дунава, на површини око 6,4 ha. ППОВ, планираног капацитета 100.000 еквивалент јединица ЕЈ, треба да сакупи отпадне воде из градског подручја и Индустијске зоне и након пречишћавања упусти у Дунав. За наставак активности на изградњи неопходно је обезбеђивање финансијске подршке пројекту, пре свега кроз различите инвестиционе програме, као и подршка иностраних фондова.

Табела 27: Показатељи комуналне инфраструктуре – упоредни преглед градова Смедерево, Крушевац и Шабац, 2019-2021. година

Град	Показатељи комуналне инфраструктуре	2019	2020	2021
Смедерево	Дужина путева у km	177.32	177.32	176
	Домаћинства прикључена на водоводну мрежу, као % укупног броја домаћинстава	98.7	98.7	99.1
	Домаћинства прикључена на канализациону мрежу, као % укупног броја домаћинстава	71.8	71.8	71.8
Крушевац	Дужина путева у km	454.98	454.98	454
	Домаћинства прикључена на водоводну мрежу, као % укупног броја домаћинстава	95.2	95.2	95.2
	Домаћинства прикључена на канализациону мрежу, као % укупног броја домаћинстава	61	61	61
Шабац	Дужина путева у km	511.66	511.66	510
	Домаћинства прикључена на водоводну мрежу, као % укупног броја домаћинстава	71.8	72.6	72.8
	Домаћинства прикључена на канализациону мрежу, као % укупног броја домаћинстава	61.1	61.9	62.9

Извор: РСЈП

На основу поређења инфраструктуре (путеви, водоводна и канализациона мрежа) са другим градовима, може се рећи да је ситуација слична и у Смедереву. Процент домаћинстава прикључених на водоводну мрежу у Смедереву је највиши у односу на посматране градове, а проценат прикључених на канализациону у Смедереву је бољи.

3.7.3. Друга комунална инфраструктура

3.7.3.1. Систем даљинског грејања

Смедерево има даљински систем грејања којим су обухваћени највећим делом - објекти јавне намене и објекти вишепородичне градње на подручју ширег центра града, као и изоловане целине вишепородичне градње на периферији (насеље Папазовац, Царина и сл.). Незнатни број индивидуалних објеката прикључен је на овај систем.

Управљање даљинским системом и дистрибуција топлотне енергије поверени су ЈП Грејање Смедерево, у чијем систему је 14 котларница укупне инсталисане снаге 67,7 MW. Од наведеног броја 2 котларнице користе природни гас као енергент, а остале мазут (са укупним капацитетом резервоара око 1000м³). Укупна дужина изграђене топловодне мреже је око 5.000м (x2 јер се ради о двоструком систему топловода), а укупан број корисника којима испоручују услуге је око 5.000 домаћинстава.

Поред овога, постоје појединачни објекти јавне намене који имају сопствене котларнице, и то: основне и средње школе - укупно 9 котларница; дечији вртићи и установе у култури - укупно 9 котларница; објекат Опште болнице - сопствени систем (ЦНГ); објекат Суда - сопствена котларница (мазут).

Смедерево је започело припремне активности на изградњи градске топлане на природни гас као енергент - на локацији површине око 85 ари у Индустијској зони, за коју је урађен План детаљне регулације (ПДР) и предстоји израда техничке документације, прибављање земљишта и изградња. Топлана је прелиминарно планираног капацитета 36 MW са могућношћу проширења на још 36 MW. Предвиђено је да се на топлану повежу велики потрошачи у ужем градском подручју (пре свега јавни објекти који сада имају сопствене системе грејања), као и део постојећих котларница.

3.7.3.2. Гасоводна мрежа

Дистрибутивна гасоводна мрежа је изграђена на целом подручју Смедерева, укључујући и сеоска насеља (укупно око 600 km мреже). Снабдевање Смедерева природним гасом врши се преко магистралног гасовода РГ 01-10 Панчево-Смедерево, радног притиска до 50 бар и пројектованог капацитета 140 милиона м³, са 3 главне мерно регулационе станице (ГМРС) ("Велур", "Годомин" и "Радицац"). У урбаном градском подручју изграђена је дистрибутивна гасоводна мрежа у целисти, док је у Индустијској зони изграђена још увек парцијално.

Поред наведеног, у систему гасификације града у функцији су и две мерно регулационе станице (МРС) у градском подручју ("Тврђава" и "Карађорђево брдо", док изграђене МРС "Царина" и „Југово“ још увек нису повезане на систем), као и МРС "Велур" у Индустијској зони. Преко ових МРС природним гасом се снабдевају потрошачи по систему широке потрошње.

У граду је укупно прикључено око 1.100-1.200 потрошача, од којих је највећи број индивидуалних домаћинстава и незнатан број потрошача у Индустијској зони. У структури потрошача (изван индустрије), дакле, доминирају индивидуална домаћинства/ потрошачи, јер су раније изграђени објекти колективне градње у ширем центру града прикључени на градски топловодни систем. У последње време је уочено да се све већи број појединачних нових вишепородичних објеката у централном подручју прикључује на гас по систему широке потрошње. Истовремено, у порасту је и тренд преласка индивидуалних објеката у централним, али и периферним деловима града са угља или дрва на гас као енергент за индивидуалне системе грејања. Међутим, ако се укупан број потрошача прикључених на гасоводну мрежу - стави у однос са укупним бројем домаћинстава у градском насељу Смедерево, који је према Попису становништва из 2011. године износио 21.634, закључује се да је степен прикључености домаћинстава на гасоводну мрежу - још увек низак.

Имајући све наведено у виду, садашња искоришћеност природног гаса као енергента, и поред изграђене дистрибутивне мреже, релативно је ниска. Ово је резултат, пре свега, непостојања довољног броја МРС преко којих би се мрежа снабдевала гасом. Пројектом гасификације Смедерева у градском подручју је предвиђена изградња 7-8 МРС, од којих су изграђене, како је већ наведено, само 4, а у функцији су 2. У наредном периоду очекује се активација и друге две изграђене МРС.

3.7.3.3. Електроенергетски преносни инфраструктурни систем

Снабдевање електричном енергијом града Смедерева врши се преко преносног система у надлежности ЕМС, који на територији града чини мрежа далековода напонског нивоа 400 кВ (ДВ 400 кВ бр. 401/1 Београд 8 - ТЕ Дрмно), 220 кВ (ДВ 220 кВ бр. 277 Београд 8 - Смедерево 3) и 110 кВ (ДВ 110 кВ бр. 101А/1 Београд 3 - Смедерево 2, 101Б/2 Београд 18 - Смедерево 2, 101А/2 Смедерево 2 - Смедерево 1, 101Б/3 Смедерево 2 - Смедерево 1, 101А/3 Смедерево 1 - Смедерево 4, 101А/4 Смедерево 4 - Костолац, 101Б/4 Смедерево 1 - Костолац, 110АБ Смедерево 2 -

Смедерево 3), као и објеката трафостаница, и то: ТС 400/220/110 кВ "Смедерево 3"- Раља, ТС 110/35 кВ "Смедерево 1"- Булине воде, ТС 110/35 кВ "Смедерево 2"- Царина и ТС 110/10 кВ "Смедерево 4"- Индустриска зона.

Дистрибутивни систем електричне енергије, у надлежности ЕПС Дистрибуција-ЕД Смедерево, који се напаја са горе наведеног преносног система, чини мрежа далековода напонског нивоа 35 кВ и 10 кВ и објекти - трафостанице, и то у обухвату ГУП Смедерево 7 ТС 35/10 кВ и преко 380 ТС 10/0.4 кВ. Нисконапонска мрежа 1(0.4) кВ у градском подручју изграђена је претежно као надземна, а мањим делом подземна, у укупној дужини око 1.000 km. Сукцесивном изградњом нових ТС 10/0.4 кВ обезбеђује се уредно снабдевање потрошача електричном енергијом.

3.7.3.4. Телекомуникациони инфраструктурни систем

На подручју које покрива територије града Смедерева, општине Велика Плана и општине Смедеревска Паланка, у функцији је телекомуникациона опрема различитих перформанси које обезбеђују висок квалитет услуга крајњим корисницима.

Главна аутоматска централа - ГАТЦ Смедерево смештена је у градском центру Смедереву и функционише преко два система: Централа - Алкател Е10, са 5 истурених степена, од чега три у градском насељу Смедерево - ИЦ Царина, ИС Папазовац и ИС Југово.

Транспортна телекомуникациона мрежа изведена је у ПДХ, СДХ и ВДМ технологији мрежом оптичких каблова који повезују истурене степене са главним централама, ИП уређаје са рутером Смедерево у прстенастој структури која се користи као медијум за повезивање наведених система.

Транспортном оптичком мрежом каблова се од ТКЦ Смедерево остварује телекомуникациони саобраћај према крајњим аутоматским централама (КТЦ), према МСАН уређајима (укупно 7 МСАН уређаја у градском подручју) и према мИПАН уређајима (укупно 20 мИПАН уређаја у градском подручју).

На подручју града Смедерева инсталирано је: 22.551 директних телекомуникационих прикључака, 22.194 хДСЛ/ПОТС прикључака, 682 (2Б+Д) ИСДН прикључака, 17 (30Б+Д) ИСДН прикључака, 576 АДСЛ/ИСДН прикључака и 135 СХДСЛ прикључака.

На ширем подручју градског језгра изграђена је оптичка ГПОН мрежа која је повезана на 3 ОЛТ уређаја у ТКЦ Смедерево. Укупан капацитет ГПОН мреже је 16.789 оптичких влакана. Укупан инсталирани капацитет ОЛТ уређаја је 560 портова.

3.7.3.5. Мобилна телефонија и КДС

Стање покривености територије Смедерева мрежама мобилне телефоније је на веома задовољавајућем нивоу, а присутни су различити оператери мобилне телефоније (МТС, Јетел, А1, Орион итд.), који услуге корисницима пружају путем мреже базних станица и изграђене подземне оптичке мреже.

На подручју Смедерева постоји релативно развијен кабловски дистрибутивни ТВ систем, односно вишенаменски широкопојасни телекомуникациони систем намењен дистрибуцији радио и телевизијског сигнала и истовремено пружању широкопојасних интерактивних/двосмерних сервиса корисницима. Савремени КДС је комплексна целина, подразумева коришћење најновијих савремених технолошких решења и свој пун значај добија интеграцијом у јединствен систем на глобалном нивоу. Овај сиситем се перманентно развија од стране појединачних оператера који пружају услуге на овом подручју.

3.7.4. Комунални системи и површине

3.7.4.1. Управљање комуналним и другим отпадом

Организовано сакупљање комуналног отпада на територији Смедерева обавља ЈКП "Зеленило и гробља" и овим системом обухваћено је подручје градског насеља Смедерево са Индустијском зоном и периурбаним насељима у окружењу, и то до обилазнице (Петријево, Вучак, Удовице, Колари).

Сакупљени отпад одвози се на неусловну депонију - сметлиште у Годоминском пољу.

Плански предметна локација предвиђена је за затварање, санацију, рекултивацију и ремедијацију. Град Смедерево је - у складу са Одлуком Владе Србије о заједничком и свеобухватном сакупљању и депоновању комуналног отпада - определио локацију за изградњу трансфер станице за комунални отпад у Годоминском пољу. На локацији од 1,7ha започети су припремни радови.

У сеоским насељима која нису обухваћена организованим системом одлагања комуналног отпада не постоје прописно уређене површине за ове намене, а евидентне су дивље депоније готово у свим насељима.

Отпад из индустрије, са карактеристикама опасног отпада, није у систему организованог управљања на нивоу локалне самоуправе, већ се одлаже у оквиру појединачних радних комплекса. И поред постојања прописа у области управљања опасним отпадом (привремено складиштење и предаја овлашћеним операторима), претпоставка је да део овог отпада завршава на депонији у Годоминском пољу, а део и на разним дивљим депонијама или у водотоцима.

Смедерево нема уређену локацију за одлагање комуналног муља, те се истакање аутоцистерни и друге механизације са овом врстом отпада одвија неконтролисано. Плански је локација за истакалиште комуналног муља предвиђена у оквиру планираног Постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ) у Индустијској зони.

3.7.4.2. Гробља

Градски центар Смедерево делатност сахрањивања обавља на три локације на територији града - Старо гробље - у централном градском подручју, на површини око 2,3 ha, Ново гробље - на периферији насеља Царина, на површини око 11,5 ha и Централно гробље - на обилазници, изван урбаног подручја, које је почело са радом 2019. године. Старо и Ново гробље немају могућност ширења просторних капацитета и на њима се сахрањивање обавља искључиво у оквиру већ постојећих гробних места. Централно гробље планирано је на укупној површини око 46 ha, од чега је прва фаза предвиђена на око 10,5 ha. Прибављено је земљиште, делимично уређена локација и делатност сахрањивања се одвија на површини око 4,5 ha (1. етапа прве фазе гробља). У плану је даље уређење и опремање на активираној површини и прибављање земљишта за заокруживање прве фазе.

Сахрањивање у сеоским насељима обавља се на локалним гробљима која најчешће нису адекватно уређена и опремљена, а постоји и изразит дефицит у површинама и потреба за проширењем локација.

3.7.4.3. Сточна гробља

Смедерево нема опредељену и прописно уређену локацију за сточно гробље, већ се одлагање угинулих животиња одвија неконтролисано. За случај појаве епидемија заразних болести сточног фонда, Град је определио површину за прописан укоп ових остатака на делу локације Јелен до, у близини обилазнице, а за системско решење овог проблема плански је предложена локација у сеоском/периурбаном насељу Липе.

3.7.4.4. Пијаце

У градском подручју Смедерева постоје две организоване зелене пијаце и једна робна пијаца, које функционишу у систему ЈКП "Зеленило и гробља". Промет стоке и животиња периодично се организује на локацији поред робне пијаце, али не постоји јединствена прописно уређена површина за ове намене.

У већини сеоских насеља постоје локално организоване и делимично уређене површине зелених пијаца и повремене организоване сточне пијаце.

3.7.4.5. Зоохигијена

На територији Смедерева у функцији је прихватилиште за псе које се налази на локацији и њиме управља ЈКП „Зеленило и гробља“. Прихватилиште је капацитета око 100-150 животиња и у њему се врши привремено збрињавање и основна ветеринарска нега паса луталица, што није довољно јер процењени број паса луталица у градском подручју износи око 300 и стално се повећава.

У близини ове локације налази се изграђено и делимично опремљено постројење за сакупљање споредних производа животињског порекла, које поред потреба града Смедерева, може да задовољава и потребе ЈЛС у окружењу. Постројење још увек није у експлоатацији.

3.7.5. Саобраћајни систем

По питању развоја саобраћаја Смедерево има бројне повољне услове готово у свим видовима саобраћаја. У овом простору се укрштају многобројни саобраћајни правци од значаја за Европу, Републику, регион и сам град. Најважнија компонента је сучељавање два важна паневропска саобраћајна коридора - копненог X (Аутопут Е-75) и водног VII (река Дунав), што даје додатни квалитет и омогућава мултимодалност саобраћајних видова који дају додатну развојну шансу Смедереву као регионалном центру Србије.

3.7.5.1. Друмски саобраћај

Саобраћајни значај републичких, али и европских вредности дају државни путни правци – државни путеви I реда: ДП IА А1 (Е-75), ДП IБ 14, ДП IБ 33 (укупно 66,4 km) и државни путеви II реда: ДП IIА 153, ДП IIА 155, ДП IIА 158, ДП IIБ 352, ДП IIБ 377 (укупно 96,5 km).

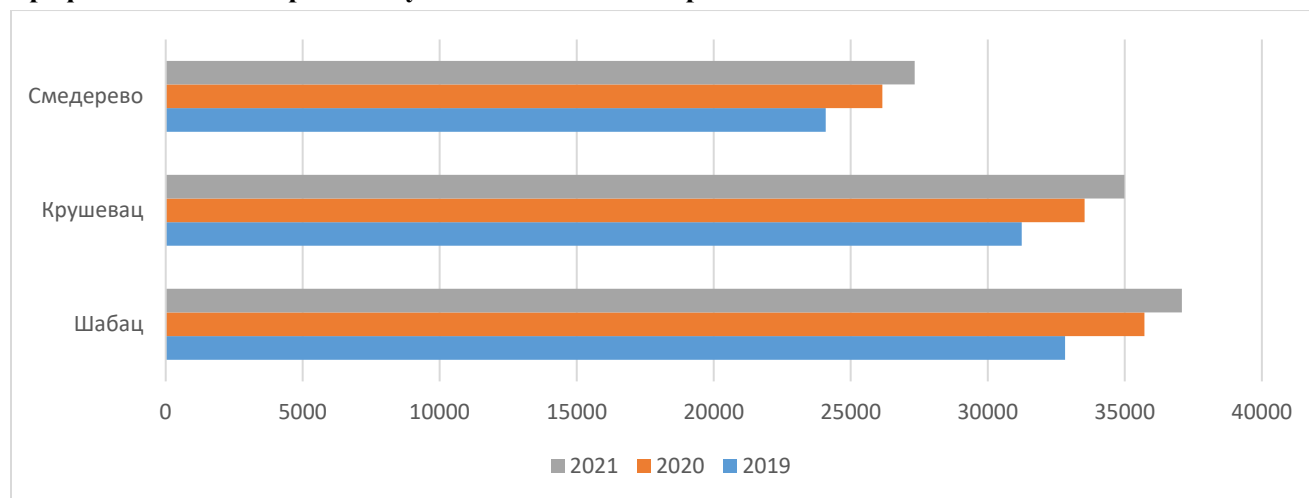
Смедерево је један од ретких градова који има изграђене транзитне путеве ван градског језгра. Према категоризацији општинских путева и улица на територији града Смедерева, општински путеви категорисани су као општински путеви I реда (укупне дужине 72,5 km) и општински путеви II реда (сви општински путеви који нису категоризовани као општински путеви I реда). Унутар градског насеља Смедерево градске саобраћајнице су категорисане као градске магистрале, улице I реда, улице II реда и стамбене улице - укупне дужине готово 220 km. Општи квалитет саобраћајне мреже на територији града није задовољавајући. У оквиру мреже

општинских путева коловози су често у лошем стању, изграђени без потпуног профила, а незадовољавајућа је и опремљеност путева путним објектима (вертикалном и хоризонталном сигнализацијом) и пратећим услужним садржајима (саобраћајна и туристичка сигнализација, информациони пунктови, сервиси). Већина општинских путева који пролазе кроз сеоска насеља, као и насељске саобраћајнице, нема тротоаре или пешачке стазе. Одређени број локалних путева не задовољава тренутне потребе за кретањем и онемогућава квалитетне везе између насеља.

Градска саобраћајна мрежа је нешто бољег квалитета. У највећој мери су очувани коридори градских магистрала, са изузетком градског центра где густо изграђена урбана структура често ограничава њихове пуне профиле. Један од изразитих проблема у градској саобраћајној мрежи је деоница државног пута кроз само насеље (насеља Папазовац и Липе 2) - незавршен правац државног пута који повезује ДП ИБ 14 (Друга липска рампа) и ДП ПА 153 (прикључак на Аутопут Е-75), што узрокује транзитна кретања и мешања са градским саобраћајем у овом делу града. Додатну специфичност представља укрштање овог пута са железничком пругом, што значајно умањује квалитет, а пре свега безбедност саобраћаја. Градска саобраћајна мрежа нижег ранга је променљивог квалитета, како у погледу остварених профила, тако и у погледу квалитета коловоза, постојања тротоара, опреме пута и др. Изражен је и проблем заокружености градског саобраћајног система у смислу континуитета локалног кретања у правцу исток-запад, те је потребно успоставити најмање два градска полупрстена.

Посматрајући регистрована моторна и прикључна возила (конкретно путничка возила) у периоду од 3 године уочава се све већи пораст за који је неопходно да га прати и развитак и побољшање друмског саобраћаја, у свим видовима.

Графикон 10: Регистрована путничка возила за период 2019-2021

Извор: РЗС

3.7.5.2. Железнички саобраћај

Железнички саобраћај је један од значајних елемената саобраћајног система Смедерева. Готово сви рангови пруга присутни су у систему. Главни правац представља магистрална пруга Е-85 Београд-Мала Крсна-Ниш која Смедерево повезује са Европом и развојном осовином - коридором Х. Железничко чвориште Мала Крсна је једно од најперспективнијих у Републици. Преко њега крак пруге повезује Смедерево са источним делом Републике - регионални железнички правац Пожаревац-Бор.

У оквиру градског насеља Смедерево постоји локална пруга Смедерево-Мала Крсна, која је у функцији теретног и путничког саобраћаја. Овом пругом, преко железничке станице "Радинац", остварује се и железничка веза Железаре (*HBIS Serbia*) са државном железничком мрежом. Од пруге Смедерево-Мала Крсна одваја се и једноколосечна електрифицирана пруга кроз Индустријску зону (дужине око 5 km) до локације нове Луке непосредно низводно од моста преко Дунава, са планираном теретном железничком станицом. Локална пруга се завршава у центру града, железничком станицом "Смедерево" која је чеоног типа и налази се непосредно уз Тврђаву, а користи се као путничка и теретна.

Квалитет пруга на територији Смедерева је неуједначен. Магистрална пруга која се на територији града пружа од Водња до Сараораца је недавно рехабилитована. Локална пруга Смедерево-Мала Крсна генерално је ремонтвана 2002. године и до станице "Радинац" је у добром стању. Проблем на овој прузи представљају нелегални (необезбеђени) пешачки и путни прелази, чиме је угрожена безбедност на једном делу пруге. На путевима, који су у надлежности града Смедерева, предузете су мере на санацији прелаза и сукцесивно ће се мењати и постављати адекватна сигнализација у циљу побољшања исте.

У привредном смислу, железнички саобраћај требало би да је најјача саобраћајна грана привреде. У станици "Радинац" региструје се највећи обим промета у Србији, што је углавном резултат транспортних токова Железаре.

3.7.5.3. Речни саобраћај

Град Смедерево, захваљујући географском положају на два паневропска коридора, али и дужини припадајуће обале Дунава од око 22 km, има изразите потенцијале за развој водног саобраћаја и водне инфраструктуре градског, регионалног, националног и међународног значаја.

Смедерево је једна од укупно 9 међународних теретних лука на територији Србије. Лучка делатност се одвија на локацији старе Луке у центру града (потес пристаништа, непосредно узводно од Тврђаве), и то за потребе железаре (*HBIS Serbia*), док се на локацији нове Луке (низводно од моста преко Дунава, у Индустријској зони) тек гради лучка инфраструктура и супраструктура за индустријске потребе. Постојећа лука у центру града располаже претоварним капацитетима којима је могуће остварити највише 1,5 милион тона терета годишње. Локација, расположивост простора и степен техничко-технолошке опремљености представљају ограничавајући чинилац даљег развоја. Из ових разлога, као и услед изразите некомпатибилности са градским функцијама у централној градској зони, приступило се изградњи и опремању нове локације Луке низводно од моста.

Поред наведених капацитета, постоји и приватна теретна лука *Tom Trade*, непосредно узводно од моста, као и појединачна места за претовар којима је одобрена делатност (терминали за течне терете НИС и *MitanOil* у Индустријској зони, за течни нафтни гас (ТНГ) непосредно узводно од Старе железаре (ЛПГ Петрол).

Сви наведени капацитети уврштени су у лучко подручје, које је утврђено Уредбом о утврђивању лучког подручја луке у Смедереву.

Поред наведеног, истом Уредбом је утврђено и међународно пристаниште за путнички саобраћај, и то на локацији у оквиру постојећег пристаништа у центру града. За потребе путничког (односно туристичког) речног саобраћаја у склопу целине постојећег пристаништа постављен је туристички пристан 2016. године.

У оквиру речне инфраструктуре на територији града од значаја је и планирана Марина за средња и мала пловила, на локацији ушћа Језаве у Дунав, непосредно источно од Тврђаве. Постојећа акваторија марине тренутно се неусловно и неорганизовано користи за сидрење малих пловила -

чамаца. Планирана марина је предвиђеног капацитета до 150 пловила, плански предвиђена за категорију 2/3 сидра. За садржаје у оквиру Марине (гатови за прихват пловила, управа, потребна инфраструктура, као и пратећи садржаји - базен, хотел итд.) израђена је Студија изводљивости и донет план детаљне регулације који представља основ за израду потребне документације и реализацију садржаја.

3.7.5.4. Ваздушни саобраћај

У овом виду саобраћаја препознаје се шанса за даљи развој, јер постоји језгро развоја у једном, за сада спортско-пољопривредном аеродрому. Аеродром је лоциран на источном рубу градског насеља (4 km удаљен од центра града), непосредно уз правац државног пута ДП ШБ 14. Према класификацији прописа у области ваздушног саобраћаја, аеродром је категорије 2Б - са земљаном полетно-слетном стазом дужине 1000 м, за неинструментално летење.

Аеродром има могућност осавремењавања, делимичног продужења писте и проширења садржаја, уз могућност већег коришћења у привредно-пословне и туристичке сврхе, с обзиром на положај у односу на саобраћајну мрежу града и чворишта развоја - нова Лука, железничка станица, Индустијска зона, урбано језгро.

3.8. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

3.8.1. Отпад и управљање отпадом

Организовано сакупљање отпада на територији града Смедерево обавља се на следећим подручјима: центар града, круг приградских насеља до насеља Вучак, до обилазница (Петријево, Колари; Ковински пут, Ковински мост), Индустијској зони и селу Радинач. Послове организованог сакупљања отпада обавља ЈКП „Зеленило и гробља Смедерево“ – радна јединица „Чистоћа Смедерево“. Услугом организованог сакупљања отпада обухваћено је 18.000 корисника и 2.000 правних лица. ЈКП „Зеленило и гробља“ поседује дозволу за сакупљање, транспорт, складиштење и третман папирног и пластичног отпада и металне амбалаже, а у оквиру предузећа постоје два организационе јединице, који обављају послове прикупљања и санације отпада: Одељење рециклаже и Рециклажни центар. За прикупљање рециклабилног отпада постављено је укупно 62 жичана контејнера, на 52 локације.

Депонување комуналног и осталог отпада на територији града врши се на депонији у кориту реке Језаве – Годоминско поље (површина 5 ha), која се налази на удаљености од 2 km од центра града. Град Смедерево нема легално изграђену депонију и трансфер станицу, постројење за прикупљање и рециклирање комуналног и другог отпада. Депонија у Годоминском пољу је непрописно регулисана, нехигијенска, без дозволе за депонување, а не испуњава ни основне здравствене и еколошке услове за експлоатацију. Служи за дневно одлагање око 520 m³ комуналног отпада а висина наслага депонованог отпада је на одређеним местима и преко 15 метара. Постојање ове депоније представља не само еколошки и здравствени проблем већ и шири безбедносни проблем по локалну заједницу имајући у виду да поред депоније пролазе и делови битне градске инфраструктуре за пружање услуга: гасоводна мрежа, цевоводи водоводног система и високонапонски далековод. Поред депоније Годоминско поље, на територији града налази се још 15 дивљих депонија. На територији већине сеоских месних заједница не постоји организовано сакупљање, одлагање и одношење отпада, а у сеоским подручјима налази се укупно 27 „дивљих“ депонија (Враново, Радинач, Скобаљ, Сараорци, Осипаница, Михајловац, Добри до, Раља, Врбобац, Колари, Луњевац, Суводол, Биновац, Вучак, Ландол, Лугавчина, Липе, Шалинач, Кулич, Мала Крсна, Сеоне, Бадљевица, Водањ, Петријево Удовице, Мало Орашје и

Друговац).

Постојање нелегалних и дивљих депонија и њихова широка територијална распрострањеност на територији града значајно угрожава животну средину. Последице угрожавања локалне животне средине су: негативан утицај на ваздух (услед издвајања депонијског гаса, повећава се концентрација загађујућих материја у ваздуху), негативан утицај на загађење земљишта (услед продирања процедурног филтрата из тела сметлишта) и загађење услед продирања метана и угљен-диоксида, негативан утицај на подземне и површинске воде и негативан утицај на здравље људи, како грађана који живе и раде у подручјима близу нелегалних депонија, тако и лица која раде на сакупљању, транспорту и селекцији отпада.

3.8.2. Ваздух и квалитет ваздуха

Главни проблем у области заштите животне средине у граду Смедереву је загађење ваздуха (аеро-загађење) загађујућим материјама: суспендоване честице, SO₂, NO₂ и бензо (а)пиреном. Највећи загађивачи ваздуха - извори аерозагађења су: индустријска постројења на територији града, индивидуална ложишта и котларнице и саобраћај.

На основу података из Годишњег извештаја о стању квалитета ваздуха у Републици Србији 2021. године²⁴, Министарства заштите животне средине Републике Србије и Агенције за заштиту животне средине, утврђено је да је у агломерацији Смедерево, ваздух био III категорије, прекомерно загађен, услед прекорачења граничних вредности суспендованих честица PM₁₀ и PM_{2.5}.

Табела 28: Резултати мониторинга концентрација суспендованих честица PM₁₀ у изабраним градовима Републике Србије, током 2021. године

PM ₁₀	Средња годишња вредност	Број дана са > 50 µg/m ³	Максимална дневна вредност	36 ' у низу максималних дневних концентрација	Расположивост, %, података у 2021. години
Ваљево ЗЗЈЗ (Ј)	64	174	317	130	100
Нови Пазар	55	151	222	112	96
Ваљево	51	147	262	92	99
Краљево Полицијска управа (Ј)	41	88	229	78	98
Београд Винча (Ј)	41	71	143	65	99
Смедерево Раља Домаћинство Илић (Ј)	40	85	126	72	100
Бор Брезоник (Ј)	40	98	167	68	99
Суботица АПВ	40	76	164	65	97
Бор Југопетрол (Ј)	39	94	155	77	100
Ужице (Ј)	39	83	224	77	97
Београд Обреновац ГЗЗЈЗ	39	80	148	64	100
Смедерево Радианац	56	146	201	91	83
Смедерево Царина	48	117	232	76	86

Извор: Годишњи извештај о стању квалитета ваздуха у Републици Србији 2021. године, Министарства заштите животне средине Републике Србије и Агенције за заштиту животне средине

Током 2021. године, прекорачења дневних граничних вредности забележена су на мерним местима: Ваљево ЗЗЈЗ (Ј) 174 дана, Нови Пазар 151 дан, Ваљево 147, Смедерево Радианац 146

²⁴ http://www.sepa.gov.rs/download/Vazduh_2021.pdf

дана. Највеће дневне концентрације РМ10 измерене су на станици Ваљево 33Ј3 (Л) 317 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Највећи загађивач у оквиру групе индустријских постројења у Смедереву је Железара, из које се емитују прашкасте материје на простору фабрике и у непосредном окружењу. Непосредна последица је повећана концентрација суспендованих честица прашине. Честице се емитују у више фаза производног процеса. Иако је Железара инсталирала уређаје за пречишћавање ваздуха који ваздух пречишћавају пре увођења у емитере и испуштања у атмосферу, као и уређаје за пречишћавање отпадних гасова и ваздуха, неопходно је стално мерење емисије прашкастих материја, угљен-моноксида, сумпор-диоксида и азотних оксида.

Озбиљан еколошки проблем представљају и индивидуална ложишта и котларнице, односно производња и дистрибуција топлотне енергије на територији града. Топлотна енергија се производи и дистрибуира из 12 блоковских котларница, а укупна инсталисана снага извора је 68,26 MW са 29 котловских јединица и 80 подстаница. Основни енергент је мазут. ЈП „Грејање Смедерево“ снабдева топлотном енергијом око 5.000 стамбених јединица укупне грејне запремине 685.849,83 m^3 и пословне просторе грејне запремине 141.053,12 m^2 . Топлотном енергијом се снабдева укупно шест буџетских корисника града. Стационарни извори загађивања ваздуха нису усклађени са захтевима и стандардима који важе на републичком нивоу у погледу емисије азотних оксида, емисије сумпор-диоксида и емисије укупних прашкастих материја. Емисија штетних гасова врши се и као последица густог градског саобраћаја, те сталног повећавања броја возила на територији града.

3.8.3. Бука

Проблем комуналне буке у Смедереву изражен је скоро у свим посматраним зонама, на основу података добијених из мониторинга комуналне буке на подручју града.

Табела 29: Резултати мерења буке у Смедереву пролећној кампањи (18.05. и 26.05.2021. године)

Улица	Зона	Дан (гранична)	Дан (измерена)	Ноћ (гранична)	Ноћ (измерена)
Кнеза Михаила, Здравствени центар "Свети Лука"	1	50	61	40	50
Ђуре Даничића, Спортски центар	1		61		46
Тврђава	2	50	45	40	38
Економска школа	2		62		46
Насеље "Милоја Ђака"	3	55	66	45	46
Ратних војних инвалида - Царина	3		52		43
Доситеја Обрадовића, вртић –Пчелица	4	60	58	50	44
Радосава Мирковића- вртић "Бамби"	4		58		42
Краља Петра, на изласку из пешачке зоне, кафић "Африка"	5	65	67	55	43
Карађорђева и Кнеза Михаила	5		67		54
Шалиначка бб - ватрогасни дом	6	65	63	55	54
Угао Смедеревске и Спасоја Пејановића - Радинац	6		62		43

Извор: Административни подаци града

Измерене вредности нивоа комуналне буке могу нарушити здравље грађана дању, а посебно ноћу. Приликом мерења нивоа буке у Смедереву на дванаест локација, констатовано је да су најзначајнији утицаји везани за мобилне изворе (саобраћај), док је бука из стационарних извора (општа, комунална, индустријска) мање заступљена као потенцијални узрок штетних утицаја.

На већини локација регистровано је прекорачење еквивалентног нивоа буке у односу на највиши дозвољени ниво спољне буке за припадајуће зоне, како за дан, тако и за ноћ. Посебно забрињава чињеница да је на већини мерних места еквивалентни ниво буке повећан не само у дневним већ и у ноћним сатима.

За потпуније сагледавање постојеће проблематике, процену могућих утицаја и доношење коначних закључака, неопходно је наставити са спровођењем мониторинга нивоа буке а у циљу заштите и унапређења здравља људи и очувања животне средине. Мониторинг нивоа буке вршиће се мерењем и оцењивањем показатеља буке којима се описује бука у животној средини и који указује на штетне ефекте буке, а све у циљу добијања резултата и информација релевантних за буку.

3.8.4. Квалитет површинских и подземних вода

Загађење површинских и подземних вода представља велики проблем за град Смедерево. Највећи загађивачи су индустријске отпадне воде, које се из индустријских постројења испуштају у реципијенте или директно у градску канализацију, углавном без пречишћавања, а затим канализационом мрежом и преко петријевског колектора доспевају у Дунав.

Иако су Дунав и Велика Морава сврстане у реке II бонитетне класе²⁵, на основу физичко-хемијских, бактериолошких и биолошких параметара, анализе воде показују прекорачења већег броја параметара од вредности предвиђених за II класу квалитета. Према бактериолошким показатељима Дунав је често у III класи, а повремено је ван класе, пре свега због испуштања непречишћених комуналних отпадних вода из београдске агломерације и индустријских отпадних вода из панчевачке индустрије. Отпадне воде градског насеља Смедерево такође се непречишћене испуштају у Дунав, као и индустријске отпадне воде. Кисеонички режим је повремено нарушен, као и садржај суспендованих материја и микробиолошки параметри.

Квалитет Велике Мораве нарушавају мањи водотокови у њеном сливу, пре свега Језава, Раља и Коњска река. Њихова су корита претворена у колекторе загађених вода и депоније отпада најразличитијег порекла и које спадају у водотокови IV класе или су ван класа. Концентрације појединих загађивача у овим рекама веће су и више стотина пута од максимално дозвољених (амонијум, фосфати и суспендоване материје, а у Коњској реци и детерденти). Комплекс *HBIS Serbia* (Железара) највећи је појединачни загађивач површинских и подземних вода, са повећаним количинама фенола, цијанида и органског угљеника у емисијама испуштеним у реку Раљу.

На територији Смедерева постоји неколико кланица и неколико великих пољопривредних фарми, које дневно испуштају око 740m³ воде изузетно загађене органским материјалом, амонијаком, и другим загађујућим материјама. Ове воде се изливају у локалне потоке, чиме долази до њиховог великог органског загађења (поток Бадрика и бара Лесковача).

²⁵ На основу Уредбе о класификацији и категоризацији водотока ("Службени гласник Републике Србије", број 5/1968)

3.8.5. Земљиште и квалитет земљишта

Девастација земљишта настаје превасходно као резултат загађења ваздуха, подземних и површинских вода, те нерегулисаног масовног депоновања отпада. У дужем временском периоду, на свим локацијама на којима се врши контрола квалитета земљишта евидентирана су одступања у погледу садржаја опасних и штетних материја у земљишту у односу на меродавне прописе. Повећано је присуство метала (никл, бакар, цинк, олово и хром), органских полутаната (РСВ и индекс угљоводоника) и пестицида.

Кључни проблеми квалитета земљишта на територији града се односе на: губитак функције и погоршање квалитета земљишта, загађеност и деградацију земљишта, промену намене земљишта и низак ниво свести пољопривредног становништва.

Губици земљишта настају услед ерозије и клизишта и индустријализације, а погоршање квалитета земљишта услед губитака органске материје, збијања земљишта, повећања киселости, салинизације и плављења и забаривања. Загађеност и деградација земљишта настају услед неконтролисане употребе пестицида и ђубрива, изливања септичких јама, загађености бунара, ширења амброзије, сметлишта и смањења обрадивог земљишта.

3.8.6. Зелене површине

Искуствено се може оценити да постоје парцијални дефицити у зеленим и слободним површинама (дуж појединих уличних коридора или у оквиру нових густо изграђених подручја у централној зони). Дефицит је посебно изражен у централним градским блоковима са изградњом нових вишепородичних објеката на појединачним парцелама (углавном у систему ободне градње у затвореном блоку), где су према општим стандардима градње, односно критеријумима дефинисаним актуелним прописима, најчешће задовољени тек прописани минимуми зелених површина.

Уопште узев, иако се код изградње (посебно на површинама за остале намене) номинално задовољавају прописани услови у погледу слободних и зелених површина, велико је питање квалитета ових површина у фази реализације (изградња објекта не подразумева нужно и заокружено уређење комплетне парцеле), и посебно у фази експлоатације (одржавање зелених и слободних површина у оквиру парцела на површинама остале намене, а посебно код вишепородичног становања, препуштено је власницима/корисницима и без реалних инструмената праћења и контроле).

4. SWOT Анализа

SWOT анализа представља кључни алат у дијагнози тренутног стања сектора који су у надлежности локалне самоуправе. Преко анализе интерних и екстерних фактора, врши се идентификација главних снага и слабости локалне средине, препознају се шансе које могу послужити на путу до успеха и идентификују се препреке у остварењу унапред дефинисаних циљева.

Још једна суштински важна улога SWOT анализе јесте мапирање проблема који спутавају одрживи развој града Смедерева. Анализа проблема је најкритичнија фаза планирања, јер се на основу ње идентификују реална „уска грла“ којима се придаје важност, а која је важно превазићи спровођењем мера из Плана развоја, утврђују се односи „узрока и последице“ и доносе одлуке о приоритетима. Јасна анализа проблема кроз SWOT анализу, обезбеђује основу на којој се развија скуп релевантних и усмерених циљева.

SWOT анализа града Смедерева је обављена након састанака тематских радних група и уважени су изнети предлози. Анализа је обухватила следеће области:

- област друштвеног развоја
- област економског развоја
- област развоја туризма и
- област урбанизам, развој саобраћајне и комуналне инфраструктуре и заштите животне средине

4.1 SWOT АНАЛИЗА - ОБЛАСТ ДРУШТВЕНОГ РАЗВОЈА

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Постојање релевантно довољно објеката здравствене и социјалне заштите и образовно-васпитних установа за актуелни број становника • Иновативне услуге социјалне и дечије заштите прилагођене потребама корисника и континуирано пружање услуге од рођења до касне старосне доби деци и омладини са сметњама у развоју и одраслим и старијим корисницима са тешкоћама • Активно учешће грађана у различитим активностима организација цивилног друштва • Културно наслеђе Смедерева, заједно са Смедеревском тврђавом која представља јединствен комплекс културног наслеђа на територији Републике Србије • Богато културно-историјско наслеђе Града и динамична локална културна и уметничка сцена • Велики број младих који имају потенцијал да буду главни покретач и актери развоја Града Смедерева	• Недостатак спортске инфраструктуре за поједине спортове • Неадекватна и недовољна промоција спорта • Компликоване административне процедуре успоравају реализацију програма социјалне заштите • Непостојање Плана јавног здравља • Законски није решено питање евалуације пројеката у култури од стране екстерних евалуатора • Недовољна улагања у објекте културе • Непостојање системског стимуланса за привреднике за улагање у културу
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
• Европске интеграције, доступност фондова и пројеката које финансирају Европска унија и други донатори • Појачано интересовање за електронско пословање и дигитализацију на државном нивоу – као шанса је за стандардизацију процеса дигитализације у установама културе • Доступност великог броја образовних институција и велики избор профила образовања	• Ограничене надлежности ЈЛС за интервенције и улагања у већини области сектора социјалне заштите (управљање са централног нивоа) који су неопходни за превазилажење баријера • Висока просечна старост становништва и неповољни демографски трендови (смањење учешћа младог становништва и повећање учешћа старијег становништва у укупној структури)

• Изградња нових објеката образовања • Увођење нових видова јавно–приватних партнерстава • Даље унапређење јавног електронског сервиса, који повезује картон корисника из примарне здравствене заштите са осталим нивоима здравствене заштите, као и боља комуникација унутар система здравствене заштите • Унапређење и развој постојећих услуга социјалне заштите и увођење нових услуга • Образовна и социјална инклузија деце и младих са сметњама у развоју и одраслих и старијих корисника са тешкоћама • Развој и јачање постојећих механизма за активно учешће младих у процесима доношења одлука и спровођењу програма, сервиса и услуга за младе	• Смањена општа свест о друштвеној одговорности • Наглашен традиционалистички приступ развоју сектора културе • Услед повећаног одлива становништва из малих средина у веће, прети опасност од гашења културне делатности и смањења броја корисника у приградским срединама • Пад културног стандарда у медијима и опште смањење интересовања за културу, књигу и читање • Недовољна усклађеност постојећих профила образовања у образовном систему са потребама тржишта рада и привреде • Централизован систем управљања кадровима • Одлив кадрова, првенствено у сектору здравства и социјалне заштите • Преоријентисање страних донатора, у области социјалних услуга, на друге земље са већим потребама • Криза узрокована пандемијом и геополитичким тензијама и могућност нових пандемија • Одсуство породичне бриге и старања, пораст броја оболелих од деменције и других менталних сметњи, као и други проблеми у породици који захтевају значајнију интервенцију система • Пораст броја корисника здравствене и социјалне заштите и веће потребе за овим услугама

ЈЛС-јединица локалне самоуправе

4.2 SWOT АНАЛИЗА – ОБЛАСТ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Индустијска традиција • Постојање коридора VII и X • Конкурентна цена радне снаге • Отвореност према инвестицијама • Индустијска зона • Слободна зона • Тренд повећања броја привредних	• Недовољна подршка ММСПП сектору, посебно <i>start-up</i> • Недовољна изграђеност/опремљеност (комуналне) инфраструктуре • Спорост у реализацији стратешких пројеката • Неискоришћеност водотокова за

субјеката • Повољан географски положај • Близина Београда (аеродром, тржиште) • Квалитетно пољопривредно земљиште • Традиција у пољопривредној производњи • Организована противградна заштита	наводњавање • Недовољни прерадни капацитети у пољопривредној производњи
МОГУЋНОСТИ/ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
• Заинтересованост инвеститора • Постојање ЕУ фондова • Убрзање процеса ЕУ интеграција • Промена образовног система са акцентом на дуално образовање • Стабилан привредни раст • Системска подршка развоју савремених технологија, зелене и циркуларне економије, ИТ сектора • Подршка ММСПП сектору, са акцентом на женско предузетништво • Даља улагања у неизграђене делове Индустијске зоне	• Неусклађеност образовног програма са захтевима привреде • Одлив висококвалификаване радне снаге • Миграција становништва, нарочито младих људи • Немогућност обезбеђења довољно квалификоване радне снаге у појединим областима • Неповољна структура незапослених • Недовољна свест предузетника о значају удруживања • Висок степен централизације • Неравномеран регионални развој • Спор процес придруживања ЕУ • Политичка нестабилност у региону и свету • Климатске промене

ЕУ-Европска унија

ММСПП-Микро,мала,средња предузећа и предузетници

4.3 SWOT АНАЛИЗА – ОБЛАСТ РАЗВОЈА ТУРИЗМА

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Одличан туристичко-географски положај – на коридору VII (Дунав) и X (ауто пут) • Непосредна близина Београда и међународног аеродрома • Добра путна мрежа према граду и према другим туристичким локалитетима • Богато културно-историјско наслеђе • Добро сачувана тврђава из средњег века • Некадашња српска престоница • Традиционална туристичка дестинација за ђачке екскурзије • Уређена пешачка зона са великим бројем угоститељских објеката • Летња резиденција Обреновића (Вила	• Непостојање јасне визије/стратегије развоја туризма • Изостанак сарадње главних актера у развоју туризма града • Необједињен маркетиншки наступ града • Недовољан маркетинг туристичких производа и туристичких манифестација • Недостатак смештајних капацитета • Недостатак туристичког кадра • Саобраћајно чвориште око Тврђаве • Руинирани објекти у непосредној близини бедема Тврђаве • Недовршена истраживања на простору Смедеревске тврђаве и рестаурација

„Златни брег“) и стављање исте у туристичку функцију • Постојање традиционалних туристичких манифестација • Коришћење простора Тврђаве за различите туристичке манифестације • Ушће Мораве у Дунав на простору Града • Традиционално виноградарско подручје са развијеним винским туризмом • Успостављање пристана за речне бродове • Развијено воћарство као предуслов за агротуризам • 600 година од изградње Малог града Смедеревске тврђаве • Атрактивна викенд дестинација • Изврстан простор за улагање у привреду	• Недовољно припремљених инвестиционих пројеката у вези са туризмом • Неискоришћеност туристичких потенцијала • Непостојање планске инфраструктуре унутар Тврђаве • Недовољно туристичких садржаја унутар Тврђаве • Непостојање наткровљеног простора у Малом граду за организовање различитих садржаја • Загађеност животне средине • Нечистоћа појединих делова града • Непостојање рецептивних туристичких агенција • Непостојање капацитета за конгресни и сајамски туризам • Недостатак туристичке сигнализације • Непостојање Туристичке организације града • Недовољно развијен туризам на Дунаву • Недовољно паркова и рекреативних стаза • Недовољно садржаја за децу • Недовољно јавних тоалета у центру града и Смедеревској тврђави
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
• Опредељеност града за развој туризма • Постојање могућности за различите облике туризма (културног туризма, туризма догађаја, градских одмора, винског туризма, наутичког, сеоског, туризма специјалних интереса попут лова и риболова, спортског туризма, бициклизма и слично) • Развој инфраструктуре • Развој различитих туристичких производа • Заустављање речних крузева • Привлачење великих инвеститора из сектора хотелијерства • Откуп атрактивног земљишта за будуће инвестиције • Експанзија ђачког туризма • Стратешко повезивање преко Дунава • Већи број индивидуалних туриста	• Тренутно не баш повољна економска и политичка ситуација у региону и свету • Позиција транзитне туристичке дестинације • Локација индустријског чворишта • Локација аутобуске и железничке станице • Комплексно управљање Тврђавом • Недовољна свест посетиоца/туриста о очувању културних добара • Незаинтересованост становништва за развој туризма • Развој дестинација сличних карактеристика • Одлазак инвеститора на другу дестинацију • Изостанак ђачких екскурзија

• Претварање Смедеревске тврђаве у мултифункционални туристички локалитет • Активирање Марине за прихват пловила • Изградња туристичког комплекса • Развој излетничког туризма на локалитету Шалиначки луг • Активирање сеоског становништва за туризам • Пројекти из области туризма финансирани кроз разне домаће и стране фондове • Развијање свести становништва, јавног и приватног сектора о значају туризма за економски развој Смедерева • Развој вертикалне и хоризонталне, међусекторске и регионалне сарадње • Развој сарадње између надлежних институција над локалитетима • Улагање у креативне индустрије засноване на културним ресурсима • Формирање удружења у области туризма	

4.4 SWOT АНАЛИЗА – ОБЛАСТ УРБАНИЗМА, РАЗВОЈА САОБРАЋАЈНЕ И КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ И ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
• Густина друмске путне мреже • Изграђена јавна пруга до нове луке у Индустријској зони • Релативно добра покривеност територије градског подручја основном комуналном инфраструктуром (водоводна, електронергетска, гасоводна телекомуникациона мрежа) • Покривеност територије просторном и урбанистичком планском документацијом • Јавно предузеће у области просторног и урбанистичког планирања • Примена успостављених процедура у области процене утицаја планова и пројеката на животну средину • Континуирано праћење чинилаца животне средине, нарочито параметара аерозагађења • Иницијатива за пројекте заштите	• Недовољан квалитет друмске мреже • Недовољни капацитети за стационарни саобраћај у градском подручју • Слабо организован јавни превоз путника у градском подручју • Непотпуно изграђен систем канализационе мреже у Индустријској зони и сеоским насељима као и непостојање ПШОВ • Некомплетан систем водоснабдевања сеоских насеља моравског правца са изворишта "Шалинац" • Искоришћеност капацитета постојећег градског сметлишта у Годоминском пољу и одлагање отпада без претходне сепарације и обраде • Неуређене локације сеоских гробља • Локално загађење ваздуха, земљишта, воде услед непостојања третмана отпадних вода, постојања „дивљих“ одлагалишта осталог чврстог и пољопривредног отпада

животне средине (изградња трансфер станице у Годоминском пољу)	• Неадекватно управљање отпадом из пољопривреде (отпад са животињских фарми, отпадна биомаса, амбалажа од употребљених хемикалија и др.) • Неповољна постојећа структура енергената за грејање (доминантно учешће еколошки неповољних енергената-код индивидуалних домаћинстава и у даљинском систему грејања) • Успорено јачање организационих и кадровских капацитета локалне самоуправе • Изостанак спровођења донетих планских докумената (нарочито у домену прибављања, уређења и опремања грађевинског земљишта)
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
• Изузетан геостратешки положај града • Добра саобраћајна повезаност са ближим и ширим окружењем • Континуирано унапређење, израда и доследно спровођење планске документације на целој територији града (посебно у домену уређења и комуналног и другог опремања грађевинског земљишта) • Рационализација употребе земљишта и очување земљишног фонда • Планске претпоставке за изградњу и уређење Централног гробља у Смедереву и гробља у сеоским насељима • Пораст заинтересованости грађана за квалитетнијом животном средином и јачање иницијатива цивилног сектора у том правцу • Системско решавање управљања отпадним водама на територији сеоских насеља (изградња мреже и система за пречишћавање) • Доступност претприступних фондова ЕУ и других извора финансирања, посебно у области просторног развоја и заштите животне средине • Израда пројеката компатибилних са пројектима суфинансирања надлежних министарстава (енергетска ефикасност,	• Неефикасна хоризонтална и вертикална координација између институција (међусобна сарадња субјеката на локалном нивоу и сарадња са институцијама републичког нивоа) • Споро и недовољно обезбеђивање финансијских средстава за комунално опремање • Депопулација руралних насеља • Потребна висока инвестициона улагања за реализацију пројеката из области екологије

смањење загађења ваздуха, санација клизишта, озелењавање јавних површина, итд.) • Приступање националним и међународним иницијативама у области одрживе мобилности (рационализација моторног саобраћаја, јавни превоз, промоција бициклизма и сл.) • Наставак започетих активности на уређењу Марине у Смедереву	

ЕУ-Европска унија

ПШОВ-постројење за пречишћавање отпадних вода

5. ВИЗИЈА ГРАДА

Визија развоја града Смедерева до 2029. године је настала кроз процес консултација са заинтересованим странама и представља жељено стање будућности, промену коју треба остварити у планском периоду кроз реализацију предложених мера, а самим тим и достизање дефинисаних приоритетних циљева. За град Смедерево је дефинисана следећа визија:

ВИЗИЈА

Смедерево је град задовољних људи, развијен индустријски, пољопривредни и туристички центар који посебну пажњу посвећује квалитету живота свих грађана.

Смедерево ће одговорно подржавати постојећу привреду и стварати боље услове за инвестирање, предано подржавати пољопривреду и ићи у корак са модерним туристичким захтевима.

Смедерево ће одговорно и у складу са стандардима заштите животне средине развијати свеукупну инфраструктуру.

6. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉЕВИ И МЕРЕ

Развој града Смедерева у периоду 2022–2029. године ће се реализовати кроз следећа четири развојна правца:

- Развојни правац 1 – Друштвени развој
- Развојни правац 2 – Економски развој
- Развојни правац 3 – Развој туризма
- Развојни правац 4 – Урбанизам, развој саобраћајне и комуналне инфраструктуре и заштита животне средине

Реализација приоритета у оквиру развојних правца града Смедерева намеће потребу предузимања низа активности са значајним инвестиционим улагањима у физичке ресурсе, социјалне мреже, физичку инфраструктуру, раст конкурентности, јавне сервисе, животну

средину, итд., са циљем да сви видови подршке у приоритетним областима морају расти у односу на почетни ниво ради остварења планираних циљева. У наставку је табеларни приказ приоритета града Смедерева дефинисаних кроз приоритетне циљеве и мере које ће довести до остварења приоритетних циљева за сваки појединачни развојни правац:

6.1. Развојни правац 1 – Друштвени развој

РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ 1 – ДРУШТВЕНИ РАЗВОЈ	
Приоритетни циљ	Мере за остварење приоритетног циља
1.1. ЗНАЧАЈНО УНАПРЕЂЕН КВАЛИТЕТ СИСТЕМА ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА У ГРАДУ СМЕДЕРЕВУ ДО 2029. ГОДИНЕ	1.1.1. Проширење капацитета, повећање доступности услуге и опремање објеката ПУ „Наша радост“ Смедерево 1.1.2. Побољшање услуге предшколског образовања кроз унапређење кадровских и техничких капацитета ПУ 1.1.3. Санација и опремање објеката основних школа 1.1.4. Успостављање система сталног стручног усавршавања запослених у средњем образовању
1.2. ОЧУВАЊЕ И ЗАШТИТА КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКОГ НАСЛЕЂА И РАЗВОЈ КУЛТУРЕ	1.2.1. Капитално улагање у објекте културе, развој инфраструктуре и нових културних садржаја 1.2.2. Промотивна кампања културно историјског наслеђа
1.3. ЗНАЧАЈНО УНАПРЕЂЕН КВАЛИТЕТ ЖИВОТА КРОЗ ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ РАЗЛИЧИТИХ СОЦИЈАЛНИХ УСЛУГА, ТРАНСПАРЕНТНОСТ И ЕФИКАСНОСТ У ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА И УСЛУГА ДОСТУПНИХ СТАНОВНИЦИМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА	1.3.1. Развијање нових и унапређење постојећих услуга социјалне заштите уз унапређивање услова за превенцију 1.3.2. Стимулисање и подршка ефикасној сарадњи и партнерствима између јавног, цивилног и приватног сектора у систему социјалне заштите 1.3.3. Изградња инфраструктуре и унапређење организационих и људских капацитета у области социјалне заштите
1.4. ОБЕЗБЕЂЕН ПРИСТУП ЗДРАВСТВЕНИМ УСЛУГАМА СВИМ ГРАЂАНИМА, У ПОТРЕБНОМ ОБИМУ И ВИСОКОМ КВАЛИТЕТУ	1.4.1. Континуирано улагање у техничко – технолошку опремљеност Дома здравља и здравствених станица и амбуланти
1.5. УНАПРЕЂЕНИ СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИ САДРЖАЈИ И БОЉА ИСКОРИШЋЕНОСТ ДОСТУПНИХ РЕСУРСА ЗА РАЗВОЈ СПОРТА	1.5.1. Едукација становништва и подстицање бављења спортом уз обogaћен спортски садржај 1.5.2. Унапређење спортске инфраструктуре

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 1.1 ЗНАЧАЈНО УНАПРЕЂЕН КВАЛИТЕТ СИСТЕМА ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА У ГРАДУ СМЕДЕРЕВУ ДО 2029. ГОДИНЕ

Због прилива становника (интерно расељена лица, лица из руралних средина и других, суседних општина и градова у нова насеља и блокове у рубним зонама, дуж Коларског пута и на простору насеља Плавинац и Ковачићево), појављује се дефицит простора за обављање ове делатности. Такође, због повећаног интересовања и потреба (насеља-Радицац, Михајловац и Лугавчина), неопходна је изградња самосталних објеката предшколске установе. Сви објекти ПУ релативно су добро опремењени и сваке године се ради на њиховом освежавању, опремању и одржавању како би боравак деце био што угоднији. Међутим, деца из осетљивих група која настањују рубне делове насеља често се не уписују у ПУ у узрасту до поласка у припремни предшколски програм и/или не похађају редовно одговарајуће програме - због удаљености објеката од ових делова насеља.

Када је реч о основном образовању, стање школских објеката и њихова опремењеност је на релативно задовољавајућем нивоу. Међутим, уочена је потреба да се у наредном периоду спроведу одређени радови који се односе на реновирање објеката и санацију одређених елемената, како би се исти довели у стање одличне намене. Што се тиче средњег образовања, проблем који се уочава, а на који није тако једноставно утицати, тиче се недостатка одређених стручних смерова и недовољна усклађеност постојећих усмерења са потребама и интересовањем деце, али и потребама тржишта рада.

Коначно, јасно је да ће подизање компетентности запослених у систему васпитања и образовања значајно унапредити квалитет образовања.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 1.1 са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
% деце узраста од 3 године до поласка у Припремни предшколски програм (ППП) обухваћен предшколским васпитањем и образовањем	%	2022	64,4 %	2029	80%	ДевИнфо
% деце уписан у предшколску установу преко капацитета	%	2022	25%	2029	10%	Извештај Градске управе
% становништва старо 15 и више година – без образовања и без завршене школе	%	2022	27%	2029	20%	ДевИнфо

Мере за постизање приоритетног циља 1.1

Мера 1.1.1.: Проширење капацитета, повећање доступности услуге и опремање објеката ПУ „Наша радост“ Смедерево

Опис: Проширењем капацитета, повећањем доступности услуга и опремањем ПУ „Наша радост“ Смедерево, прошириће се обухват деце предшколским васпитањем и образовањем и задовољиће се потребе родитеља за уписом деце и похађањем програма предшколског васпитања и образовања.

Тип мере: Обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 500.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града, виши нивои власти, донаторска средства

Одговорност за спровођење (носилац мере): ПУ „Наша радост“ Смедерево

Други учесници у спровођењу: ОЦД (организације цивилног друштва)

Период спровођења: Дугорочно

Мера 1.1.2.: Побољшање услуге предшколског образовања кроз унапређење кадровских и техничких капацитета ПУ

Опис: Реализација мере подразумева активности стручног усавршавања кадра ПУ и запошљавање новог кадра услед проширења капацитета ПУ, што ће допринети квалитетнијем раду у групама са бројем деце у складу са законом, квалитетнијем раду васпитно-образовног кадра, те већој доступности квалитетних програма.

Тип мере: Институционално-управљачко-организациона

Процена потребних финансијских средстава: 30.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града, виши нивои власти, донаторска средства

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево, ПУ „Наша радост“ Смедерево

Други учесници у спровођењу: Министарство ресорно задужено за образовање

Период спровођења: Дугорочно

Мера 1.1.3.: Санација и опремање објеката основних школа

Опис: Спровођењем ове мере створиће се бољи услови и адекватан амбијент за наставу у основним школама. Ова мера биће спроведена кроз реализацију следећих активности у три основне школе:

-У ОШ „Ђура Јакшић“ у Малој Крсној: замена фасадне столарије у трпезарији и кухињи, санација платоа испред школског објекта, замена фасадне столарије у мокром чвору, облагање спољашњих зидова термоизолацијом и завршним малтером, кречење школских просторија, санација сале за физичко васпитање, замена котла за топловодно мгрејање са котлом на пелет, санација зидова и замена унутрашње столарије;

-У ОШ „Бранко Радичавић“ Лугавчина: санација тоалета;

-У „Вожд Карађорђе“ Водањ: замена спољашње столарије и дела крова над трпезаријом.

Тип мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 20.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града, виши нивои власти, донаторска средства

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево, основне школе у граду

Смедереву
Други учесници у спровођењу: Министарство ресорно задужено за образовање, међународне организације
Период спровођења: Дугорочно

Мера 1.1.4.: Успостављање система сталног стручног усавршавања запослених у средњем образовању

Опис: Подизање компетентности запослених повећањем учешћа на акредитованим семинарима и конгресима за обуку запослених и тиме приступање систему сталног стручног усавршавања. допринеће унапређењу квалитета наставног кадра, унапређењу компетенција запослених у образовању, повећању квалитета наставе и подршке ученицима.

Тип мере: Институционално-управљачко-организациона
Процена потребних финансијских средстава: 4.000.000,00 РСД
Могући извори финансирања: Буџет Града, виши нивои власти, пројекти и програми међународне, регионалне и прекограничне сарадње
Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево и средње школе, уз услов да виши нивои власти, пре свих министарство ресорно задужено за образовање, организују програме стручног усавршавања
Други учесници у спровођењу: Министарство задужено за образовање, ОЦД
Период спровођења: Дугорочно

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 1.2. ОЧУВАЊЕ И ЗАШТИТА КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКОГ НАСЛЕЂА И РАЗВОЈ КУЛТУРЕ

Уочени проблеми у области културе су недовољно културног садржаја и слаба промоција културно историјског наслеђа. Кроз капитална улагања, улагање у образовање и креирање нових културних садржаја и дешавања, као и бољу промоцију културних садржаја, значајно ће се допринети подизању културног и туристичког потенцијала, што ће значајно допринети очувању и заштити културно-историјског наслеђа и развоју културе.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 1.2 са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Издавања из буџета за област културе	%	2022	7,8%	2029	9%	Завршни рачун ЈЛС
Процент грађана који користе културна добра и учествују у културним садржајима	%	2022	20%	2029	30%	Дев Инфо
Број нових културних програма	Број	2022	0	2029	1	Извештај Градске управе

Мере за постизање приоритетног циља 1.2

Мера 1.2.1: Капитално улагање у објекте културе, развој инфраструктуре и нових културних садржаја

Опис: Реализација мере подразумева спровођење капиталних пројеката, као и активирање нових садржаја у области културе.

Капитални пројекти чија се реализацију планира у периоду важења Плана развоја су:

-Реконструкција Центра за културу Смедерево;

-Ревитализација домова културе у сеоским месним заједницама;

Горенаведене капиталне пројекте пратиће унапређење културних садржаја и то, поред осталих, и кроз следеће активности:

-Организовање осавремењених културних садржаја за све узрасте, укључујући позоришне представе, биоскопске пројекције, креативне радионице и др.;

-Дигитализацију културних добара и културног наслеђа;

-Спровођење редовних позоришних, кинематографских, музичких дешавања у складу са планом рада и месечним оперативним плановима;

-Боље оглашавање, промоцију и видљивост свих културних садржаја.

Ова мера ће допринети унапређењу развоја културе и повећању учешћа становништа у коришћењу културних добара и културних садржаја, повећању процента учешћа младих у фестивалима и другим манифестацијама и генерално већој учесталости манифестација кроз стварање бољих услова и адекватног амбијента за представљање културе грађанима и посетиоцима града Смедерева.

Тип мере: Обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 50.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града, виши нивои власти и донаторска средства

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево

Други учесници у спровођењу: Институције културе, ОЦД

Период спровођења: Дугорочно

Мера 1.2.2: Промотивна кампања културно историјског наслеђа

Опис: Кроз спровођење добро осмишљених промотивних активности, укључујући промотивну кампању културно историјског наслеђа у виду електронских презентација, интернет сајта, летака и брошура, ова мера ће допринети повећању популарности културно-историјског наслеђа града Смедерева међу локалним становништвом и шире.

Тип мере: Информативно-едукативна

Процена потребних финансијских средстава: 1.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града, виши нивои власти и донаторска средства

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево и ЈП „Смедеревска тврђава“ Смедерево

Други учесници у спровођењу: Институције културе, ОЦД

Период спровођења: Дугорочно

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 1.3. ЗНАЧАЈНО УНАПРЕЂЕН КВАЛИТЕТ ЖИВОТА КРОЗ ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ РАЗЛИЧИТИХ СОЦИЈАЛНИХ УСЛУГА, ТРАНСПАРЕНТНОСТ И ЕФИКАСНОСТ У ОСТВАРИВАЊУ ПРАВА И УСЛУГА ДОСТУПНИХ СТАНОВНИЦИМА ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Циљ Градске управе града Смедерева је да омогући свим категоријама становништва, без дискриминације по националном, верском, расном критеријуму или социјалном статусу – приступ и задовољење потреба кроз пружање разноврсних услуга социјалне заштите, те пружање сваке врсте подршке својим грађанима. Основни принципи на којима ће пружање ових услуга бити засновано у наредном периоду су: рад у корист грађана, једнако поступање и уважавање грађана, доступност свим грађанима без дискриминације, повећање ефикасности рада и транспарентан рад. Такође, увођењем нових услуга које тренутно не постоје у систему социјалне заштите, какве су, на пример, услуге брачног саветовалишта и саветовалиште за младе, град Смедерево знатно ће подстаћи социјалну укљученост маргинализованих група, што ће се позитивно одразити на њихов квалитет живота.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 1.3 са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Број корисника социјалне заштите на евиденцији Центра за социјални рад, као % укупног броја становника	%	2022	9,7	2029	10,5	Аналитички сервис ЈЛС
Број услуга из области социјалне заштите	Број	2022	8	2029	11	Извештај Градске управе
Број саветодавно-терапијских и социјално-едукативних услуга социјалне заштите за брак и породицу и за децу са проблемом у понашања	Број	2022	0	2029	2	Извештај Градске управе

Мере за постизање приоритетног циља 1.3

Мера 1.3.1.: Развијање нових и унапређење постојећих услуга социјалне заштите уз унапређивање услова за превенцију

Опис: Мера ће бити фокусирана на унапређење постојећих услуга социјалне заштите и увођење нових, а обухватиће следеће активности:

-Развијање услуге помоћи у кући у Граду и насељеним местима;

-Израда и дистрибуција водича за остваривање права из домена социјалне и здравствене заштите прилагођен корисницима;
-Развијање међугенерациске солидарности, сарадње и промоције волонтеризма у подршци социјално осетљивим групама;
-Мере превенције и заштите старијих лица од злостављања, занемаривања и злоупотребе;
-Развој услуге Клубова за одрасле и старије у насељеним местима;
-Унапређење услуге личног пратиоца детета;
-Развијање саветодавно-терапијских и социјално-едукативних услуга (услуге брачног саветовалишта и саветовалиште за младе);
-Подршка породицама у ризику од издвајања деце.
Реализација мере омогућиће доступност конкретних услуга социјалне заштите корисницима који за истим имају потребе и позитивно деловати на њихову укљученост у заједницу.

Тип мере: Обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 30.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града, виши нивои власти, донаторска средства

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево, ЦСР Смедерево (Центар за социјални рад)

Други учесници у спровођењу: ОЦД

Период спровођења: Дугорочно

Мера 1.3.2.: Стимулисање и подршка ефикасној сарадњи и партнерствима између јавног, цивилног и приватног сектора у систему социјалне заштите

Опис: Ефикасна сарадња и партнерство јавног, цивилног и приватног сектора у оквиру система социјалне заштите биће подржана Кроз спровођење следећих активности:

-Унапређење сарадње и умрежавање установа и других пружалаца услуга у систему социјалне заштите;

-Развијање регионалне и међуопштинске сарадње;

-Развијање међународне сарадње;

Промоција међусекторске сарадње између јавног, цивилног и приватног сектора у реализацији активних мера запошљавања.

Тип мере: Институционално-управљачко-организациона

Процена потребних финансијских средстава: 2.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града, донаторска средства

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево, ЦСР Смедерево

Други учесници у спровођењу: ОЦД, НСЗ (Национална служба за запошљавање)

Период спровођења: Средњорочно

Мера 1.3.3.: Изградња инфраструктуре и унапређење организационих и људских капацитета у области социјалне заштите

Опис: Мера ће обухватити како инфраструктурне, тако и активности усмерене ка унапређењу организационих и људских капацитета у области социјалне заштите:

-Оснивање установе „Центар за развој услуга социјалне заштите“ за услуге социјалне заштите за које на локалном нивоу не постоје лиценцирани пружаоци услуга;

-Јачање професионалних компетенција запослених у систему социјалне заштите и у

партнерским системима;
 -Усклађивање локалних прописа и аката са законима и националним стратешким документима;
 Унапређење система праћења и извештавања о локалним услугама социјалне заштите.

Тип мере: Институционално-управљачко-организациона

Процена потребних финансијских средстава: Буџет ЈЛС 50.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града, донаторска средства

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево

Други учесници у спровођењу: ОЦД

Период спровођења: Средњорочно

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 1.4. ОБЕЗБЕЂЕН ПРИСТУП ЗДРАВСТВЕНИМ УСЛУГАМА СВИМ ГРАЂАНИМА, У ПОТРЕБНОМ ОБИМУ И ВИСОКОМ КВАЛИТЕТУ

Без обзира на задовољавајућу просечну оцену задовољства корисника здравствене заштите града Смедерева, постоји простор за унапређење здравствених услуга, нарочито због чињенице да су у здравственом сектору неопходна континуирана улагања и унапређења. Како би становници Смедерева имали обезбеђен приступ већини потребних услуга здравствене заштите, те како би и оцена задовољства корисника услуга здравствене заштите била подигнута на виши ниво, неопходно је издвојити већи проценат средстава из буџета за потребе здравства, улагања у техничко – технолошку опремљеност здравствених институција, те повећање броја услуга које се пружају и учесталије присуство лекара у сеоским срединама.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 1.4. са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Процент буџета локалне самоуправе намењен здравству	%	2022	1,7%	2029	2%	Завршни рачун ЈЛС
Задовољство становника пруженим здравственим услугама	Број	2022	4,0	2029	4,5	Анализа Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“

Мера за постизање приоритетног циља 1.4.

Мера 1.4.1.: Континуирано улагање у техничко – технолошку опремљеност Дома здравља и здравствених станица и амбулант

Опис: Град ће наставити постојећу праксу финансијске подршке и одговарања на потребе здравствених институција, али ће даљи развој технологије и модернизовање опреме, као и повећање обима здравствених услуга које ове институције пружају изискивати и повећање

процента средстава буџета намењених здравству. Континуирана улагања у здравство и раст издавања из буџета за ове намене обезбедиће и боље радне услове здравственим радницима.

Тип мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 500.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града, Министарство ресорно задужено за здравље, донаторска средства

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево, Савет за здравље

Други учесници у спровођењу: Дом здравља, здравствене станице и амбуланте, месне заједнице, медији

Период спровођења: Дугорочно

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 1.5. УНАПРЕЂЕНИ СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИ САДРЖАЈИ И БОЉА ИСКОРИШЋЕНОСТ ДОСТУПНИХ РЕСУРСА ЗА РАЗВОЈ СПОРТА

Кључни проблем у области спорта је недовољно учешће свих категорија становништва у спортским активностима, посебно женске популације, као и недовољан број спортских стручњака. Циљ у планираном периоду је да се увећа број становника који се баве свим видовима спорта и да се обучи већи број спортских стручњака са територије града Смедерева, како би се ангажовали у спортским организацијама. Поред ових активности, планира се реализација и неколико капиталних пројеката у делу изградње спортских објеката.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 1.5. са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Издавања из буџета града за спортску инфраструктуру	%	2022	0%	2029	8%	Завршни рачун ЈЛС
Број изграђених објеката спортске инфраструктуре у периоду 2023-2029. године (кумулативно)	Број	2022	0	2029	3	Извештај Градске управе
Број нових спортских садржаја	Број	2022	0	2029	3	Извештај Градске управе

Мера за постизање приоритетног циља 1.5.

Мера 1.5.1.: Едукација становништва и подстицање бављења спортом уз обогаћен спортски садржај

Опис: Мера подразумева реализацију неколико нових пројеката који би имали директан утицај на повећање броја становника који се бави спортом. Пројекти који ће бити реализовани у планском периоду су: „Спорт у школе бесплатно“, „Усмерени спорт“, „Раднички спорт“ и

рекреативни садржаји за становништво града Смедерева који ће допринети здравијем, квалитетнијем и бољем начину живота.

Тип мере: Обезбеђење добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 10.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града, Спортски савез града Смедерева

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево

Други учесници у спровођењу: Спортски савези, спорски клубови, Предшколска установа, основне и средње школе

Период спровођења: Дугорочно

Мера 1.5.2. : Унапређење спортске инфраструктуре

Опис: Многи спортски објекти на територији Града налазе се у веома лошем стању. Из наведеног разлога, а у циљу достизања приоритетног циља, потребна је ревитализација постојећих и изградња нових спортских објеката. Активности за реализацију мере обухватају капиталне инвестиције у спортску инфраструктуру и то:

-Изградњу затвореног базена;

-Изградњу и опремање отворених вежбалишта;

-Изградњу бицикличких стаза;

Изградњу скејт борд паркова.

Тип мере: Обезбеђивање добара и пружање услуга

Процена потребних финансијских средстава: 1.136.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града, Спортски савез, донаторска средства

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево

Други учесници у спровођењу: ОЦД

Период спровођења: Дугорочно

6.2. Развојни правац – Економски развој

РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ 2 – ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ	
Приоритетни циљ	Мере за остварење приоритетног циља
2.1 Обезбеђени предуслови за унапређење и раст локалне економије	2.1.1. Вођење активне политике запошљавања и пружање подршке привредним субјектима 2.1.2. Едукативно-информативне кампање за почетнике и ММСПП (микро, мала и предузетници) 2.1.3. Реактивирање Привредног савета 2.1.4. Повећање капацитета постојеће Индустријске зоне
2.2 Унапређени услови за развој пољопривреде и руралног развоја	2.2.1 Уређење пољопривредног земљишта (комасирање) 2.2.2. Подстицаји програмима и пројектима са циљем унапређења пољопривреде 2.2.3. Побољшање услова за развој пољопривреде - реализација II и III фаза (цевовод и резервоар) за наводњавање Удовичког платоа

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 2.1. ОБЕЗБЕЂЕНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ И РАСТ ЛОКАЛНЕ ЕКОНОМИЈЕ

Неки од ограничавајућих фактора за ефикасније привлачење инвестиција, као и јачање локалне економије, су недовољно квалификована радна снага, недовољно подстицаја и подршке за ММСПП сектор, ослабљена комуникација Градске управе са привредним сектором, те недовољна улагања у просторно-функционално-саобраћајно заокруживање и инфраструктурно опремање Индустијске зоне. Циљ у планском циклусу на који се План развоја односи је да се одржи динамика привредног раста, као и да се даље подигне квалитет привредног амбијента и конкурентност привреде Смедерева. Мере у том смислу ће бити усмерене на подстицање предузетништва, финансијске подстицаје с циљем повећања запослености, а тиме и повећања квалитета живота становника града, као и на повећање капацитета у Индустијској зони Смедерева.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 2.1. са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Број запослених, као % становништва старости 15 и више година	%	2022	33,4 %	2029	35 %	РСЈП РЗС

Мера за постизање приоритетног циља 2.1.

Мера 2.1.1. : Вођење активне политике запошљавања и пружање подршке привредним субјектима
Опис: Мера обухвата разне финансијске и нефинансијске подстицаје с циљем повећања запослености, а тиме и повећања квалитета живота становника општине. Ова мера, са једне стране, треба да обезбеди незапосленима повећане могућности за запослење, а са друге стране, послодавцима подмирење потреба за радном снагом одређених квалификација. Мера може да се спроводи кроз Програм економског развоја или спровођење Локалног акционог плана за запошљавање. Мере Субвенције за samozapošljavanje у износу од 200.000,00 динара и Субвенције за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих у износу од 300.000,00 динара, утичу на повећање запослености, стимулацијом незапослених лица да покрену сопствени бизнис и стимулацијом приватних послодаваца да запосле лица из теже запошљивих категорија.
Тип мере: Подстицајна
Процена потребних финансијских средстава: 140.000.000,00 РСД (20.000.000,00 РСД по години)
Могући извори финансирања: Буџет Града, Национална служба за запошљавање
Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево
Други учесници у спровођењу: Национална служба за запошљавање
Период спровођења: Дугорочно

Мера 2.1.2.: Едукативно-информативне кампање за почетнике и ММСПП (микро, мала и предузетници)

Опис: Овом информативно–едукативном мером планирано је спровођење тематских едукација за почетнике у бизнису ангажовањем локалних привредника, АРРА „Браничево-Подунавље“, као и сертификованих предавача кроз једнодневне и вишедневне обуке (оснивање фирме, старт-ап за младе, дигитални маркетинг, дигитално предузетништво, посете компанијама и слично), у зависности од потреба. Овом приликом може да се оствари сарадња са НСЗ као и са приватним и државним агенцијама.

Тип мере: Подстицајна

Процена потребних финансијских средстава: 2.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града, донатори, Министарство ресорно задужено за привреду

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево

Други учесници у спровођењу: АРРА „Браничево-Подунавље“, Национална служба за запошљавање

Период спровођења: Дугорочно

Мера 2.1.3. : Реактивирање Привредног савета

Опис: Привредни савет града Смедерева основан је 2012. године, али у протеклом периоду није био довољно активан. Привредни савет се реактивира са намером да даје мишљење и препоруке, иницира разматрање питања и доношење закључака из области привреде од значаја за град, предлаже предузимање одговарајућих мера за унапређење привредног развоја града који су у надлежности Градске управе, учествује у припреми годишњих планова спровођења, прати и оцењује реализацију пројеката и пројектних задатака, пружа подршку Одељењу Градске управе ресорно задуженом за привреду, даје предлоге за унапређење рада Градске управе, јавних и комуналних предузећа, установа и организација чији је оснивач град Смедерево, а све у циљу повећања ефикасности рада.

Тип мере: Институционално-управљачко-организациона

Процена потребних финансијских средстава: 500.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Град Смедерево

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево

Други учесници у спровођењу: АРРА „Браничево-Подунавље“, Привредна комора Србије - Регионална привредна комора Браничевског и Подунавског управног округа-филијала Смедерево, привредници

Период спровођења: Средњорочно

Мера 2.1.4. : Повећани капацитети постојеће Индустијске зоне

Опис: Потребно је активирати тренутно неизграђене површине у оквиру Индустијске зоне Смедерева, уз претходно уређивање и опремање грађевинског земљишта. У обухвату Индустијске зоне Смедерева постоји већи број просторних целина за које су донети одговарајући плански документи на основу којих се могу издавати акти за изградњу објеката, док је за један део просторних целина израда планских докумената у току или се очекује у

ближој будућности. За просторне целине за које су донети плански документи потребна је израда (или новелирање) техничке документације за опремање јавног грађевинског земљишта (за изградњу саобраћајне и комуналне инфраструктуре), након чега је потребно приступити изградњи ових садржаја, односно комуналном опремању простора (изградња саобраћајница, јавне расвете, водоводне, канализационе, електроенергетске, телекомуникационе, дистрибутивне гасоводне инфраструктуре).

У циљу спровођења ове мере, радиће се на комуналном опремању локација, изградњи комуналне инфраструктуре, изради техничке документације и низу других активности, како би се обезбедила повољна клима за реализацију привредних инвестиција. Конкретне активности које је потребно спровести за реализацију ове мере обухватају:

- Израду урбанистичко планске документације за просторе за које је то предвиђено планом вишег реда;
- Прибављање земљишта у јавној својини Града на основу важеће планске документације (пре свега просторна целина Сектор југ за коју је донет нови ПДР);
- Израда техничке документације за изградњу саобраћајне и комуналне инфраструктуре, пре свега у целини Сектор југ (саобраћајна мрежа, водовод, канализација, електроенергетска, гасоводна, ТК мрежа);
- Изградња саобраћајне и комуналне инфраструктуре, парцелација земљишта за остале намене и формирање парцела за изградњу привредних садржаја.

Кроз отварање нових производних, складишних и пословних комплекса повећаће се број запослених лица различитог степена образовања на територији града.

Тип мере: Обезбеђење добара и пружање услуга, укључујући и јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 600.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града, донаторска средства, Министарство ресорно задужено за привреду и Министарство ресорно задужено за грађевинарство

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево

Други учесници у спровођењу: ЈП Урбанизам Смедерево, изабрани пројектанти и извођачи радова

Период спровођења: Дугорочно

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 2.2. УНАПРЕЂЕНИ УСЛОВИ ЗА РАЗВОЈ ПОЉОПРИВРЕДЕ И РУРАЛНОГ РАЗВОЈА

Град Смедерево пољопривреду сматра веома значајним развојним сектором, у прилог чему говоре значајна издвајања из локалног буџета за пољопривреду и рурални развој. На подручју Смедерева заступљени су сви видови примарне пољопривредне производње. Неповољна старосна структура носилаца породичних пољопривредних газдинстава, ситни поседи, са већим бројем одвојених делова, неизграђени/неревитализовани системи за наводњавање, нерешени имовински односи, мали број воћњака и винограда са сертификованим садним материјалом, нестабилан доходак у пољопривреди, недовољно заступљен расни састав у сточарству, умањена продуктивност и квалитет производа, умањен техничко-технолошка опремљеност, као и слабост у инфраструктурној опремљености - представљају факторе који значајно ограничавају развој локалне пољопривреде.

У том смислу неопходно је наставити спровођење мера на плану комасације пољопривредног земљишта у циљу смањења постојеће уситњености земљишта, обезбеђења финансијске и нефинансијске подршке руралном становништву у циљу унапређења пољопривреде у руралним крајевима, повећања површина под наводњавањем, као и других активности на унапређењу

пољопривредне инфраструктуре.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 2.2. са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Повећање приноса пољопривредне производње (вишегодишњих засада воћа)	Број	2022	140 т	2029	150 т	Пољопривредна саветодавна стручна служба Смедерево, Републички завод за статистику

Мера за постизање приоритетног циља 2.2.

Мера 2.2.1 : Уређење пољопривредног земљишта (комасирање)
Опис: Комасација ће бити извршена због: потребе груписања уситњених пољопривредних катастарских парцела у државном и приватном власништву на комасационом подручју (чија је просечна површина 0.57 хектара), односно укрупњавања пољопривредних газдинстава, пројектовања нове мреже пољских путева у складу са положајем инфраструктурних система, система водотокова и дугогодишњих засада, крчења обраслих међа деградираним растињем (шикаре и дрвенасто растиње), регулисања водотокова на комасационом подручју и омогућавање изградње система за наводњавање пољопривредних површина, решавање имовинско-правних односа и израда новог државног премера и катастра непокретности за комасационо подручје, спровођења планских решења из Просторног плана града Смедерева и других планова и техничке документације, унапређења и заштите животне средине и одрживог развоја.   Поред осталих, активности које ће бити спроводене током комасације су: доношење Програма комасације са одговарајућим актима, формирање Комисије за спровођење комасације, избор извођача геодетско-техничких радова и избор надзора (од стране Републичког геодетског завода).
Тип мере: Подстицајна   Процена потребних финансијских средстава: 100.000.00,00 РСД   Могући извори финансирања: Буџет Града, Министарство ресорно задужено за пољопривреду   Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево   Други учесници у спровођењу: Републички геодетски завод   Период спровођења: Дугорочно

Мера 2.2.2. : Подстицаји програмима и пројектима са циљем унапређења пољопривреде
Опис: Ово је подстицајна мера која подразумева финансијску и нефинансијску подршку руралном становништву. У оквиру бесповратне финансијске подршке мера ће се спроводити

кроз Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за територију града Смедерева, који доноси Скупштина града Смедерева уз претходну сагласност ресорног министарства. Потенцијални корисници мера подршке су регистровани пољопривредни произвођачи, задруге, удружења, сеоске месне заједнице и остала правна лица која имају регистроване делатности у пољопривреди. Реализација Програма представља значајну подршку смањењу производних трошкова произвођача, доприноси стварању основа за што већи број регистрованих газдинстава и за уређеније и организованије пословање и живот у руралном подручју. Произвођачи се стимулишу мерама подршке на рад, улагања и развој пољопривредне производње. Мере предвиђене Програмом ће довести до побољшања квалитета живота, повећања продуктивности газдинстава и ефикасности, подстицања удруживања и очувања производње традиционалних производа. Мера се спроводи расписивањем јавног позива од стране града Смедерева, газдинства се пријављују на јавни позив уз одговарајућу документацију. Пољопривредне субвенције се одобравају сваком пољопривредном произвођачу који благовремено и уз комплетну тражену документацију достави свој захтев. Повраћај се врши у распону од 40% до 80% од уложених средстава од стране пољопривредног газдинства са посебним акцентом на младе пољопривреднике и жене. Највећи део средстава се одваја за финансирање у физичку имовину пољопривредног газдинства, осигурање усева, набавку уматичених грла стоке и пчеларство.

У оквиру нефинансијске подршке за пољопривредна газдинства и привредне субјекте обезбеђује се подршка за аплицирање код министарства задуженог за пољопривреду.

Тип мере: Подстицајна

Процена потребних финансијских средстава: 350.000.000,00 РСД (50.000.000,00 РСД по години)

Могући извори финансирања: Буџет Града

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево

Други учесници у спровођењу: /

Период спровођења: Дугорочно

Мера 2.2.3. : Побољшање услова за развој пољопривреде - реализација II и III фаза (цевовод и резервоар) за наводњавање Удовичког платоа

Опис: Мера подразумева спровођење капиталних пројеката који могу дати допринос повећању капацитета пољопривредне производње на територији града Смедерева. Изградњом система за наводњавање, очекује се повећање приноса воћарске производње (бресква, јабука, трешња, крушка и кајсија) и на тај начин повећање прихода индивидуалних пољопривредних произвођача у воћарству, што у крајњој линији треба да доведе до побољшања квалитета живота и рада становништва у руралној средини. Спровођењем ове мере утицало би се на повећање приноса, квалитета пољопривредних производа и смањено би се ризик од суша које су све учесталија појава на ширем подручју, предупредио одлив становништва, посебно млађих генерација отварањем нових радних места на бази локалних ресурса.

Систем омогућава подизање модерних интензивних засада (уз примену наводњавања и противградних мрежа), унапређење сортимента воћа, и последично унапређење начина смештаја, чувања и паковања производа, а све у циљу остваривања високе производње и продуктивности у овој производњи, као и унапређења квалитета воћа из нашег краја. У првој фази је изграђен објекат водозаврата и црпна станица која је завршена 2019. године. Друга фаза представља изградњу примарног цевовода, који повезује пумпну станицу на Дунаву и

резервоар у селу Удовице, а трећа фаза је изградња резервоара. Пројектно техничку документацију у складу са Законом обезбедио је Град. Активностима ове мере решава се комплетан пројекат наводњавања Удовичког платоа.

Тип мере: Подстицајна

Процена потребних финансијских средстава: 198.000.000,00 РСД (II и III фаза)

Могући извори финансирања: Буџет Града, Министарство задужено за пољопривреду, донаторска средства, ресорна министарства, банке

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево

Други учесници у спровођењу: ЈВП Србијаводе, изабрани пројектанти и извођачи радова

Период спровођења: Дугорочно

6.3. Развојни правац - Развој туризма

РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ 3 – РАЗВОЈ ТУРИЗМА	
Приоритетни циљ	Мере за остварење приоритетног циља
3.1. Унапређена позиција Смедерева на туристичком тржишту	3.1.1. Унапређење промоције и брендирање дестинације
3.2. Унапређена туристичка инфраструктура на територији града Смедерева	3.2.1. Изградња комуналне и унапређење туристичке инфраструктуре у Смедеревској тврђави 3.2.2. Унапређење туристичкесигнализације на територији града Смедерева
3.3. Повећан обим и ниво туристичке понуде	3.3.1. Развој локалног наутичког туризма 3.3.2. Развој излетничког туризма на локалитету Шалиначки луг у селу Шалинац

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 3.1. ОБЕЗБЕЂЕНИ ПРЕДУСЛОВИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ И РАСТ ЛОКАЛНЕ ЕКОНОМИЈЕ

Туризам представља перспективну развојну шансу Смедерева, која је комплементарна са другим привредним гранама. Уско повезано са туристичком привредом отвара се и питање стратешке оријентације Смедерева у правцу европских интеграција, што је у складу са утврђеним начелима деметрополизације у свим областима као једног од принципа просторног развоја Србије. Град се определио да развија туризам због богатства природних, културних, историјских и етнографских специфичности којима обилује, са акцентом на Смедеревску тврђаву као културном добру од изузетног значаја.

Туристички простор града Смедерева, дакле, највише дефинишу Смедеревска тврђава, Летњиковац династије Обреновић за туристичке посете, и приватне винарије у окружењу. Смедерево је на туристичком тржишту препознатљиво и по бројним манифестацијама које се одржавају.

Циљ у наредном планском периоду јесте да град Смедерево буде још препознатљивији на туристичкој мапи Србије и шире, због чега је неопходно побољшати видљивост дестинације најпре кроз интензивнију промоцију и брендирање дестинације.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 3.1. са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Број угоститељских објеката за смештај	Број	2022	51	2029	60	Е-Туриста
Број лежаја	Број	2022	586	2029	630	Е-Туриста
Доласци туриста	Број	2021	3440	2029	8000	РЗС
Ноћења туриста	Број	2021	10334	2029	15000	РЗС

Мера за постизање приоритетног циља 3.1.

Мера 3.1.1. : Унапређење промоције и брендирање дестинације
Опис: Основ за унапређење промоције и брендирање дестинације у граду Смедереву, биће маркетинг план дестинације као један од најзначајнијих елемената стратешког развоја туристичких дестинација. Маркетинг планом дестинације града Смедерева биће дефинисане основне маркетинг активности које је потребно спровести у периоду од наредних пет до десет година, чиме ће бити обухваћен и плански циклус на који важи План развоја, како би се повећао туристички промет у дестинацији и остварила дефинисана визија и циљеви туристичког развоја. У маркетинг плану дестинације од посебног значаја ће бити маркетиншко комуницирање и испоручивање нових вредности које ће бити створене развојем туристичких производа на подручју Града, реализацијом инвестиционих пројеката и планова развоја туризма. Стратешки приоритети маркетинг плана дестинације биће: -Брендирање, -Маркетинг план туристичких производа Града, -Маркетинг микс примарних туристичких производа Града, -Интегрисане маркетиншке комуникације туристичких производа, -Маркетиншке активности предузећа задуженог за туризам, -Пројектне активности. Циљ спровођења ове мере биће интензивнија комерцијализација туристичких производа, повећан укупни туристички промет и остварење дугорочног раста тржишног учешћа. Такође, мера ће обухватити и брендирање дестинације као један од кључних елемената маркетинг плана дестинације, а у циљу креирања јединственог идентитета града, односно збира искустава које пружа мешавина рационалних, емоционалних, социолошких и културних вредности и користи које постоје на дестинацији града Смедерева. Мера ће се спровести израдом маркетинг плана дестинације. Брендиране дестинације туристи виде различито од конкурентских дестинација и добијају осећај додатне сигурности приликом доношења одлука о путовању. У процесу изградње бренда дестинације морају се постићи два основна ефекта: прво, бренд посетиоцима треба да даје одређено обећање у погледу квалитета услуга и богатства доживљаја, и друго, треба да доприноси јачању успомена на искуства доживљена конзумирањем туристичких производа.

Тип мере: Регулаторна

Процена потребних финансијских средстава: 5.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града, министарства ресорно задужена за област туризма и културе, донаторска средства

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево

Други учесници у спровођењу: ЈП „Смедеревска тврђава“ Смедерево

Период спровођења: Средњорочно

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 3.2. УНАПРЕЂЕНА ТУРИСТИЧКА ИНФРАСТРУКТУРА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА СМЕДЕРЕВА

Недостатак одговарајуће пратеће туристичке инфраструктуре представља једну од потенцијалних препрека за развој укупне туристичке понуде града Смедерева, посебно оне усмерене на туристе из других подручја. Такође, унапређење туристичке инфраструктуре на територији града Смедерева представља и један од предуслова да град Смедерево унапреди своју позицију на туристичком тржишту. Стога, у планском циклусу који покрива План развоја, један од циљева ће бити да се унапреди туристичка инфраструктура на територији града Смедерева. Овај циљ ће бити постигнут кроз изградњу комуналне инфраструктуре и унапређење туристичке инфраструктуре у Смедеревској тврђави, као и кроз унапређење туристичке сигнализације на територији града Смедерева.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 3.2. са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Број посетилаца Смедеревске тврђаве	Број	2022	25.000	2029	30.000	Извештај надлежног ЈП „Смедеревска тврђава“ Смедерево

Мера за постизање приоритетног циља 3.2.

Мера 3.2.1: Изградња комуналне и унапређење туристичке инфраструктуре у Смедеревској тврђави

Опис: Смедеревска тврђава представља најзначајнији туристички локалитет који је у потпуности предвиђен за туристичку привреду. С обзиром на то да она представља споменик културе од изузетног значаја, мере заштите су веома рестриктивне и једино туризам може да валоризује поменути простор. Тренутно од атрактивности унутар Смедеревске тврђаве постоји обилазак Малог града и неколико манифестација које се у њој одвијају током године. За сваку иоле комплекснију активност или организацију других дешавања неопходна је инфраструктура, а град Смедерево планира да кроз следеће активности побољша комуналну и унапреди туристичку инфраструктуру:

-Увођење планске инфраструктуре у Смедеревску тврђаву могуће је реализовати кроз више фаза. У првој фази неопходно је израдити пројектно-техничку документацију којом би се

обухватило увођење планске водоводне, канализационе и електро мреже на простору тврђаве. У наредним фазама биће спроведене следеће активности:

- Уређење и постављање јавних тоалета у Великом и Малом граду Смедеревске тврђаве;
- Побољшање прилаза и непосредног окружења Смедеревске тврђаве (уређење улаза у сектору Варошке и Језавске капије, уклањање руинираних објеката поред језавског бедема и др);
- Унапређење приступачности особама са ивалидитетом у виду постављања приступних рампи на улазу у Смедеревску тврђаву и Мали град;
- Санација и уређење пешачких стаза на простору Великог града;
- Санација дрвенарије и дрвеног моста на улазу у Мали град.

Тип мере: Обезбеђење добара и пружање услуга, укључујући и јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 70.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града, Министарство ресорно задужено за област туризма, донаторска средства

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево

Други учесници у спровођењу: ЈП „Смедеревска тврђава“ Смедерево, изабрани пројектанти и извођачи радова

Период спровођења: Дугорочно

Мера 3.2.2. : Унапређење туристичке сигнализације на територији града Смедерева

Опис: Територија града Смедерева није покривена знацима туристичке сигнализације, што представља изузетан недостатак и значајну препреку за даљи развој града који располаже бројним туристичким одредиштима, а који су од великог значаја за развој туризма. Неопходна је ревизија постојећег Пројекта туристичке сигнализације и реализација истог. Циљ наведеног Пројекта је успостављање квалитетног и функционалног система путоказне и туристичке сигнализације, који ће утицати на смањење навигационих грешака, што ће се одразити на саобраћајно растеређење путне мреже, нарочито на добробит транзитних путника којима третирано подручје није нити познато нити крајња дестинација.

Пројекат ће унапредити квалитет понуде Града Смедерева кроз већу видљивост локалних знаменитости (укључујући, пре свега, Смедеревску тврђаву, Вилу „Златни брег“, Карађорђево дуд, Музеј у Смедереву, Вински град, Дунав, Југово, Шалиначки луг и језеро), различитих објеката од интереса за туристе и посетиоце Града (аутобуска и железничка станица, спортско-рекреативни објекти), као и других важних установа и локација у Смедереву. Туристичка сигнализација је од великог значаја и за низ манифестација које посећује велики број посетилаца које се током године традиционално одржавају у Смедереву.

Мера ће се састојати из следећих активности:

- Ревизија постојеће пројектно-техничке документације;
- Израда путоказне и туристичке сигнализације, и
- Постављање истих.

Тип мере: Институционално – управљачко - организациона

Процена потребних финансијских средстава: 6.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града, Министарство ресорно задужено за туризам, донаторска средства

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево

Други учесници у спровођењу: ЈП „Смедеревска тврђава“ Смедерево, изабрани пројектанти

и извођачи радова

Период спровођења: Средњорочно

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 3.3. ПОВЕЋАН ОБИМ И НИВО ТУРИСТИЧКЕ ПОНУДЕ

Обиље природних и културних туристичких потенцијала града Смедерева определили су град за развој– културног туризма, туризма догађаја, градских одмора, винског, наутичког и излетничког туризма. С циљем повећања обима и нивоа туристичке понуде града у наредном периоду ће фокус бити на развоју локалног наутичког и излетничког туризма. Наутички туризам у Смедереву на Дунаву, представља велику шансу када је туризам у питању. Такође, у циљу повећања туристичке понуде могуће је развити и излетнички туризам. Имајући у виду природно окружење Велике Мораве, њен меандрирани ток и Шалиначки луг, може се формирати излетничка целина за боравак у природи.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 3.3. са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Број посетилаца који су учествовали у наутичком и излетничком туризму	Број посетилаца	2022	0	2029	1000	Извештај ЈП Смедеревска тврђава
Годишњи износ за одржавање Шалиначког луга	Износ средстава	2022	0	2029	5.000.000,00 динара	Потписан Уговор ЈКП Зеленило и гробља

Мера за постизање приоритетног циља 3.3.

Мера 3.3.1. : Развој локалног наутичког туризма

Опис: Мера ће се спроводити кроз увођење новог туристичког производа Смедерева, ангажовањем пловила за разгледање града са реке, чиме би се пружио потпуно нов угођај туристима у разгледању града. Поменути производ би се реализовао током туристичке сезоне (мај-октобар). Мера би се првобитно реализовала кроз ангажовање пловила са дозволом за превоз путника, а затим могао би да се размотри и другачији начин реализације мере.

Тип мере: Обезбеђење добара и пружање услуга, укључујући и јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 3.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града

Одговорност за спровођење (носилац мере): ЈП „ Смедеревска тврђава“ Смедерево

Други учесници у спровођењу: Град Смедерево

Период спровођења: Дугорочно

Мера 3.3.2. : Развој излетничког туризма на локалитету Шалиначки луг у селу Шалинац

Опис: Значајан број организованих долазака туриста у Смедереву бележи се као екскурзиони вид туристичког промета. Ученици основних и средњих школа најзаступљенији су екскурзиони туристи који посећују наш град. Атрактивним програмом боравка треба настојати да екскурзије бораве у нашем граду дуже него што су до сада боравиле. У циљу повећања обима туристичке понуде али и како би групе задржали на што дужи период, планира се развој излетничког туризма на локалитету Шалиначки луг. Шалиначки луг обухвата површину од око 19 хектара и налази се у селу Шалинац на 10 km од Смедерева. Представља једно од последњих остатака некада распрострањених лужничково-јасенових шума (*Querceto/fraxinetum serbicum*) старости око 300 година. Ова шумска формација има и своју посебну вредност, јер стабла по својим димензијама, старости, изгледу и стању, представљају природне реткости и природне споменике ботаничког карактера. Под заштитом је државе, III категорије. У циљу реализације ове мере, приступиће се процесу константног уређења (кошења) и очувања простора Шалиначког луга (очување храста лужњака), уз постављање туристичке инфраструктуре у виду уређења прилазних путева, као и трасирања и постављање шетних стаза и мобилијара.

Тип мере: Обезбеђење добара и пружање услуга, укључујући и јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 8.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града, Министарство ресорно задужено за област туризма, донаторска средства

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево

Други учесници у спровођењу: ЈКП Зеленило и гробља Смедерево, ЈП „Смедеревска тврђава“ Смедерево

Период спровођења: Средњорочно

6.4. Развојни правац – Развој урбанизма, саобраћајне и комуналне инфраструктуре и заштита животне средине

РАЗВОЈНИ ПРАВАЦ 4. – РАЗВОЈ УРБАНИЗМА, САОБРАЋАЈНЕ И КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ И ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	
Приоритетни циљ	Мере за остварење приоритетног циља
4.1. Ефикасно управљање комуналним отпадним водама	Мера 4.1.1: Унапређење управљања отпадним комуналним водама кроз изградњу ППОВ Мера 4.1.2. Проширење канализационе мреже
4.2. Одрживо управљање отпадом	Мера 4.2.1: Унапређење управљања комуналним отпадом Мера 4.2.2: Уклањање дивљих депонија
4.3. Унапређена комунална делатност – управљање гробљима и сахрањивање	Мера 4.3.1.: Комплетирање I фазе Централног гробља
4.4. Унапређен квалитет ваздуха	Мера 4.4.1: Стварање услова за унапређење квалитета ваздуха Мера 4.4.2: Подстицајне мере за смањење загађења ваздуха (субвенције грађанима за замену котлова са

чврстог горива на гас/пелет и енергетску санацију објеката)

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 4.1. ЕФИКАСНО УПРАВЉАЊЕ КОМУНАЛНИМ ОТПАДНИМ ВОДАМА

Реализацијом наведеног циља постиже се унапређење система управљања отпадним водама, обезбеђење неопходне и организоване интервенције одговорних субјеката и значајно смањење загађења површинских речних токова, подземних вода, земљишта и животне средине.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 4.1. са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
% домаћинства прикључен на ППОВ	%	2021	0	2029	70%	ЈКП Водовод Смедерево

Мера за постизање приоритетног циља 4.1.

Мера 4.1.1 Унапређење управљања отпадним комуналним водама

Опис: У оквиру ове мере биће донета одлука о изградњи ППОВ, припремљена пројектно-техничка документација, изабран најбољи понуђач, прибављене потребне дозволе и изграђен ППОВ.

Постројење ће омогућити пречишћавање отпадних вода градског подручја, насеља Удовице, Петријево, и Вучак као и индустријске зоне. За подручје индустријске зоне планирана је вакуумска фекална канализација. Капацитет ППОВ износиће 79.000 ЕС.

Тип мере: Обезбеђење добара и пружање услуга, укључујући и јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 2.000.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града, кредитна средства, донаторска средства

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево

Други учесници у спровођењу: ЈКП Водовод Смедерево

Период спровођења: Дугорочно (5-7 година)

Мера 4.1.2 Проширење канализационе мреже

Опис: У оквиру ове мере биће израђена пројектно-техничка документација, изабран најбољи понуђач, прибављене потребне дозволе и проширена канализациона мрежа у дужини од 2,6 km. Такође је планирана и изградња главног колектора отпадних вода ОД800 од црпне станице Језава до планираног ППОВ.

Тип мере: Обезбеђење добара и пружање услуга, укључујући и јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 145.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет града, кредитна средства, донаторска средства

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево

Други учесници у спровођењу: ЈКП Водовод Смедерево
Период спровођења: Дугорочно (5-7 година)

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 4.2. ЕФИКАСНО УПРАВЉАЊЕ КОМУНАЛНИМ ОТПАДОМ

Овај приоритетни циљ подразумева изградњу савременог прерађивачко – комунално - складишног комплекса за прикупљање, прераду, селектовање и балирање комуналног отпада са целокупне територије града Смедерева. Реализацијом наведеног циља односно успостављањем адекватног система за управљање комуналним отпадом на територији града Смедерева постиже се смањење загађивања свих медијума животне средине и очување и здравља становништва града Смедерева.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 4.2. са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
% домаћинства обухваћен организованим сакупљањем отпада	%	2021	60%	2029	90%	ЈКП Зеленило и гробља Смедерево

Мера за постизање приоритетног циља 4.2.

Мера 4.2.1 : Унапређење управљања комуналним отпадом

Опис: У оквиру наведене мере, након прибављене потребне дозволе, приступиће се изградњи трансфер станице. Град Смедерево је обезбедио буџетска средства за финансирање изградње трансфер станице а недостајућа средства биће прибављена из Републике. Након изградње трансфер станице створиће се услови за затварање, санирање и ремедијацију несанитарне депоније у Годоминском пољу, у складу са пројектном документацијом, што значи озелењена и пошумљена наведена површина.

Изградња трансфер станице омогућиће да се комунални отпад прикупљен са целокупне територије града Смедерева селектује, балира и даље превози на санитарну депонију. Планирана је изградња трансфер станице са рециклажним двориштем за годишњу количину од 40.000 - 45.000 t комуналног отпада са могућношћу проширења.

Тип мере: Обезбеђење добара и пружање услуга, укључујући и јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 350.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града, Министарство ресорно задужено за животну средину

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево

Други учесници у спровођењу: ЈКП Зеленило и гробља Смедерево

Период спровођења: Краткорочно (1-3 године)

Мера 4.2.2 : Уклањање дивљих депонија

Опис: Град Смедерево преко ЈКП Зеленило и гробља континуирано уклања дивље депоније које се обнављају нарочито у сеоским срединама где не постоји организовано сакупљање отпада. Након изградње трансфер станице којом би се обухватило сакупљање отпада са целокупне територије града, створиће се услови за уклањање свих насталих дивљих депонија у складу са израђеним Елаборатом о утврђивању броја, количина и места настанка дивљих депонија комуналног отпада у сеоским насељима града Смедерева у оквиру којег је дефинисан технолошки поступак потпуног уклањања истих.

Тип мере: Обезбеђење добара и пружање услуга, укључујући и јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 300.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града, Министарство ресорно задужено за животну средину

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево

Други учесници у спровођењу: ЈКП Зеленило и гробља Смедерево

Период спровођења: Средњорочно (3-5 година)

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 4.3. УНАПРЕЂЕНА КОМУНАЛНА ДЕЛАТНОСТ — УПРАВЉАЊЕ ГРОБЉИМА И САХРАЊИВАЊЕ

Отежани услови одвијања комуналне делатности управљања гробљима и сахрањивања у градском центру Смедерево огледају се у приближавању граничним капацитетима простора за сахрањивање и недовољној опремљености и уређености постојећих површина за ове намене. Град је активирао нову локацију – Централно гробље у Смедереву, након попуњавања капацитета остала два градска гробља. Централно гробље је тренутно активирао на половини предвиђене површине I фазе и у том делу је изграђен само део планираних објеката и површина. Тренутно активна површина може капацитетима задовољити потребе за наредних неколико година. У складу са овим циљ је комплетирање целокупне I фазе Централног гробља на укупној површини око 10,5ha. Реализацијом овог циља очекује се значајно смањење постојећих акутних проблема и стварање услова за континуирано квалитетно пружање услуга у овој области у будућности.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 4.3. са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Укупна површина у функцији обављања делатности сахрањивања (на територији града) [ha]	ha	2021	18,50	2029	24,00	ЈКП Зеленило и гробља Смедерево

Мера за постизање приоритетног циља 4.3.

Мера 4.3.1. Комплетирање I фазе Централног гробља у Смедереву

Опис: Наведена мера подразумева завршетак уређења простора и изградњу планираних садржаја у оквиру активне површине Централног гробља (изградња саобраћајног прикључка на обилазницу, изградња недостајућих објеката, комуникација и инфраструктуре, опремање мобилијаром), прибављање око 5,5 ha новог земљишта за проширење капацитета (просторно заокруживање I фазе) и изградњу свих потребних садржаја на новоприбављеном земљишту (ограђивање, изградња комуникација и инфраструктуре, опремање мобилијаром). У ову меру укључене су активности на изради потребне техничке документације, на изградњи планираних садржаја (саобраћајни прикључак комплекса; недостајући објекти гробног центра; колско-пешачке комуникације; комунална инфраструктура; ограда целог комплекса) и на прибављању земљишта у јавну својину града (утврђивање јавног интереса, покретање експропријације, упис земљишта у јавну својину Града).

Тип мере: Обезбеђење добара и пружање услуга, укључујући и јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: 130.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево

Други учесници у спровођењу: ЈКП Зеленило и гробља Смедерево, ЈП Урбанизам Смедерево, изабрани пројектанти и извођачи радова

Период спровођења: Средњорочни (3 до 5 година)

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 4.4. УНАПРЕЂЕН КВАЛИТЕТ ВАЗДУХА

Реализацијом овог циља очекује се значајно смањење неповољног утицаја на животну средину, побољшање и осавремењавање производње и дистрибуције топлотне енергије, са крајњим циљем задовољења потреба крајњих корисника, као и повећање енергетске ефикасности индивидуалних објеката и смањење броја индивидуалних ложишта која користе енергенте који загађују ваздух што ће допринети смањењу емитовања загађујућих материја у ваздух.

Показатељи учинка (индикатори) који се односе на ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉ 4.4. са базним и циљним вредностима

Показатељ учинка	Јед. мере	Базна год.	Базна вредн.	Циљна год.	Циљна вред.	Извор провере
Број дана са прекорачењем граничних вредности PM_{10}	Број	2021	146	2029	70	Агенција за заштиту животне средине

Мера за постизање приоритетног циља 4.4.

Мера 4.4.1 Стварање услова за унапређење квалитета ваздуха

Опис: У оквиру наведене мере након израде пројектно-техничке документације и прибављене потребне дозволе биће изграђена градска топлана са примарним енергентом – природним гасом,

али ће се разматрати и алтернативни извори – пелет и „сечка“ као обновљиви извори енергије, која би у систему даљинског грејања заменила постојеће капацитете на мазут.

Град Смедерево ће обезбедити буџетска средства за финансирање изградње исте и недостајућа средства прибавити из кредита код пословних банака.

Изградња Топлане на гас омогућиће замену постојећег капацитета котларница на мазут на подручју градског центра и допринети побољшању квалитета ваздуха.

Тип мере: Обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему, укључујући и јавне инвестиције

Процена потребних финансијских средстава: /

Могући извори финансирања: Буџет Града, кредитна средства, донаторска средства, Министарство ресорно задужено за област животне средине

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево

Други учесници у спровођењу: ЈП Грејање Смедерево, изабрани пројектанти и извођачи радова

Период спровођења: Дугорочно (5-7 година)

Мера 4.4.2. Подстицајне мере за смањење загађења ваздуха (субвенције грађанима за замену котлова са чврстог горива на гас/пелет и енергетску санацију објеката)

Опис: Реализација наведене мере подразумеваће субвенционисање грађана за замену неефикасних уређаја за грејање у домаћинствима, ефикаснијим уређајима на биомасу и гас, као и повећање енергетске ефикасности индивидуалних објеката, чиме ће се смањити емисија штетних гасова у атмосферу. Реализација ће започети израдом Правилника којим се прописују критеријуми, начин и поступак бесповратног суфинансирања домаћинства, а замена постојећих уређаја за грејање ефикаснијим (на гас и пелет), као и побољшање енергетске ефикасности индивидуалних објеката планирано је у око 1.000 домаћинства.

Тип мере: Подстицајна

Процена потребних финансијских средстава: 70.000.000,00 РСД

Могући извори финансирања: Буџет Града

Одговорност за спровођење (носилац мере): Град Смедерево

Други учесници у спровођењу: Министарство ресорно задужено за заштиту животне средине

Период спровођења: Дугорочно (5-7 година)

8. ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉЕВИ ГРАДА СМЕДЕРЕВА И ВЕЗА СА ЦИЉЕВИМА ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА УН

Циљ града Смедерева је да у периоду спровођења Плана развоја достигне већи ниво одрживости у оквиру сваког од развојних праваца. Ово је и појачано обавезом РС да, заједно са 192 остале државе чланице УН, спроводи Агенду 2030 за одрживи развој, под називом Трансформисање нашег света, коју је Генерална скупштина УН усвојила 25. септембра 2015. године, за период до 2030. године (у даљем тексту: Агенда 2030). Агенда 2030 и Циљеви одрживог развоја (у даљем тексту: ЦОР) садржани у њој, представља сет трансформативних обавеза усредсређених на грађане и заснованих на правима, са циљем да се оконча сиромаштво и заштити наша планета. Реч је о 17 циљева развоја и 169 подциљева који се односе на три димензије одрживог развоја:

економску, социјалну и димензију животне средине, и око 240 пратећих показатеља за мерење напретка у остваривању ЦОР. У Републици Србији постоји потпуни консензус да се спроводе ЦОР, и то тако да сва планска документа Републике Србије треба да, кроз процес приступања ЕУ, интегришу и Агенду 2030.

Све ово подразумева да Агенда 2030 треба да се спроводи и на нивоу локалне власти. Наиме, имајући у виду да су у фокусу концепта одрживог развоја по Агенди 2030 - људи, као и да се послови и услуге од директног значаја за становништво најнепосредније обављају унутар ЈЛС, неподељено је становиште да успех ЦОР и Агенде 2030 зависи пре свега од резултата спровођења на локалном нивоу. Препознато је да остваривање око 65% циљева Агенде 2030 директно зависи од доприноса локалне власти.

Агенда 2030 уводи приступ остваривања ЦОР на локалном нивоу – што значи да свака локална заједница треба да прилагоди ЦОР свом контексту и да размотри могућности реализације ЦОР путем уобичајених послова и активности ЈЛС. Главна спона ЈЛС са Агендом 2030 остварује се управо на нивоу Плана развоја ЈЛС, при чему се то најдиректније може учинити кроз формулисање циљева Плана развоја ЈЛС, тако што се води рачуна о њиховом повезивању и уподобљавању са глобалним циљевима – чиме се постиже и очекивано остваривање ЦОР на локалном нивоу.

Град Смедерево је, како би ишао у корак са обавезама али и светом у погледу обезбеђивања већег одрживог развоја, направио везу између приоритетних циљева у оквиру сваког од развојних праваца Плана развоја и ЦОР, кроз следећи табеларни приказ.

Табела 30.: Приоритетни циљеви Града Смедерева и веза са Циљевима одрживог развоја УН

Приоритетни циљ	Веза са Циљевима одрживог развоја УН
1.1. Значајно унапређен квалитет система васпитања и образовања у Граду Смедереву до 2029. године	Циљ 4: Обезбедити инклузивно и квалитетно образовање и промовисати могућности целоживотног учења. Подциљ 4.2: До 2030. омогућити приступ квалитетном развоју у раном детињству, бризи и предшколском образовању
1.2. Очување и заштита културно-историјског наслеђа и развој културе	Циљ 11: Одрживи градови и заједнице: учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим
1.3. Значајно унапређен квалитет живота кроз обезбеђивање различитих социјалних услуга, транспарентност и ефикасност у остваривању права и услуга доступних становницима Града Смедерева	Циљ 1: Свет без сиромаштва: окончати сиромаштво свуда и у свим облицима Подциљ 1.3: Применити одговарајуће националне системе социјалне заштите и мере за све, укључујући најугроженије, и до 2030. постићи довољно велики обухват сиромашних и рањивих Циљ 16: Мир, правда и снажне институције: промовисати мирољубива и инклузивна друштва за одрживи развој, обезбедити приступ правди за све и изградити ефикасне, поуздане и инклузивне институције на свим нивоима Подциљ 16.2: Окончати злоупотребу, експлоатацију, трговину и све облике насиља и тортуре над децом
1.4. Обезбеђен приступ здравственим услугама свим грађанима, у	Циљ 3: Добро здравље: обезбедити здрав живот и промовисати благостање за људе свих генерација Подциљ 3.ц: Значајно повећати финансирање у области

потребном обиму и високом квалитету	здравства, као и регрутовање, развијање, обучавање и задржавање здравствених радника
1.5. Унапређени спортско-рекреативни садржаји и боља искоришћеност доступних ресурса за развој спорта	Циљ 11: Одрживи градови и заједнице: учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим
2.1. Обезбеђени предуслови за унапређење и раст локалне економије	Циљ 8: Достојанствен рад и економски раст: Промовисати инклузиван и одржив економски раст, запосленост и достојанствен рад за све Подциљ 8.2: Постизање виших нивоа економске продуктивности кроз диверсификацију, технолошку надоградњу и иновације, укључујући фокусирање на радно интензивне и високо профитабилне секторе Подциљ 8.5: До 2030. године постићи пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све жене и мушкарце, укључујући и младе људе и особе са инвалидитетом, као и једнаку плату за рад једнаке вредности
2.2. Унапређени услови за развој пољопривреде и руралног развоја	Циљ 2: Свет без глади: окончати глад, постићи безбедност хране и побољшану исхрану и промовисати одрживу пољопривреду Подциљ 2.3: До 2030. удвостручити пољопривредну продуктивност и приходе малих произвођача хране, а посебно жена, аутохтоних народа, породичних пољопривредних произвођача, сточара и рибара, кроз безбедан и једнак приступ земљишту, другим производним ресурсима и подацима, сазнањима, финансијским услугама, тржиштима и могућностима за остваривање додатне вредности, односно за запошљавање ван пољопривреде Циљ 9: Индустрија, иновације и инфраструктура: изградити прилагодљиву инфраструктуру, промовисати одрживу индустријализацију и подстицати иновативност Подциљ 9.4: До 2030. унапредити инфраструктуру и прилагодити индустрије како би постале одрживе, уз већу ефикасност у коришћењу ресурса и већим усвајањем чистих и еколошки исправних технологија и индустријских процеса, при чему ће све земље предузети активности у складу са својим одговарајућим капацитетима
3.1. Унапређена позиција Смедерева на туристичком тржишту	Циљ 8: Достојанствен рад и економски раст: промовисати инклузиван и одржив економски раст, запосленост и достојанствен рад за све Подциљ 8.9: До 2030. осмислити и применити политике за промовисање одрживог туризма који ствара радна места и промовише локалну културу и производе
3.2. Унапређена туристичка	Циљ 9: Индустрија, иновације и инфраструктура: изградити прилагодљиву инфраструктуру, промовисати одрживу

инфраструктура на територији града Смедерева	индустријализацију и подстицати иновативност Подциљ 9.1: Развити квалитетну, поуздану, одрживу и отпорну инфраструктуру, укључујући регионалну и прекограничну инфраструктуру, како би се подржали економски развој и људско благостање, са фокусом на економски прихватљивом и једнаком приступу за све
3.3. Повећан обим и ниво туристичке понуде	Циљ 8: Достојанствен рад и економски раст: промовисати инклузиван и одржив економски раст, запосленост и достојанствен рад за све Подциљ 8.9: До 2030. осмислити и применити политике за промовисање одрживог туризма који ствара радна места и промовише локалну културу и производе
4.1. Ефикасно управљање комуналним отпадним водама	Циљ 6: Чиста вода и санитарни услови: обезбедити санитарне услове и приступ пијаћој води за све Подциљ 6.3: До 2030. унапредити квалитет воде смањењем загађења, елиминисати одлагање и на најмању могућу меру свести испуштање опасних хемикалија и материја, преполовити удео непречишћених отпадних вода и значајно повећати рециклирање и безбедну поновну употребу на глобалном нивоу
4.2. Одрживо управљање отпадом	Циљ 11: Одрживи градови и заједнице: учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим Подциљ 11.6: До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, са посебном пажњом на квалитет ваздуха и управљање отпадом на општинском и другим нивоима Циљ 12: Одговорна потрошња и производња: обезбедити одрживе облике потрошње и производње Подциљ 12.5: До 2030. значајно смањити производњу отпада кроз превенцију, редукацију, рециклирање и поновно коришћење Подциљ 12.4: До 2030. постићи еколошки исправно управљање хемикалијама и свим врстама отпада током читавог њиховог употребног циклуса, у складу са договореним међународним оквирима, и значајно смањити њихово испуштање у ваздух, воду и земљиште како би се што више умањили њихови негативни утицаји на здравље људи и животну средину
4.3. Унапређена комунална делатност – управљање гробљима и сахрањивање	Циљ 11: Одрживи градови и заједнице: учинити градове и људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим
4.4. Унапређен квалитет ваздуха	Циљ 3: Добро здравље: обезбедити здрав живот и промовисати благостање за људе свих генерација Подциљ 3.9: До 2030. значајно смањити број смртних случајева и обољења од опасних хемикалија и загађења, и контаминације ваздуха, воде и земљишта Циљ 11: Одрживи градови и заједнице: учинити градове и

	људска насеља инклузивним, безбедним, прилагодљивим и одрживим Подциљ 11.6: До 2030. смањити негативан утицај градова на животну средину мерен по глави становника, са посебном пажњом на квалитет ваздуха и управљање отпадом на општинском и другим нивоима

8. ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ, ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА, ИЗВЕШТАВАЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ ПЛАНА РАЗВОЈА ГРАДА СМЕДЕРЕВА ЗА ПЕРИОД ОД 2022. ДО 2029. ГОДИНЕ

У складу са ЗПС-ом град Смедерево је у обавези да успостави оквир за спровођење, праћење спровођења, извештавање и вредновање Плана развоја, јер се једино на тај начин у потпуности може осигурати реализација планираних приоритета, мерити ниво постизања дефинисаних циљева, као и омогућити промена правца деловања уколико планиране мере не дају задовољавајуће резултате за остварење циљева.

У циљу спровођења, праћења спровођења, извештавања и вредновања Плана развоја, град Смедерево успоставља одговарајући институционални оквир, који подразумева два нивоа структуре:

- Координационо тело, на челу са координатором и
- Носиоце мера, како је дефинисано Планом развоја.

8.1. Праћење спровођење Плана развоја

Праћење спровођења Плана развоја омогућава да се утврди да ли се мере и приоритетни циљеви остварују по плану и ефикасно, како би се на време идентификовали непредвиђени ризици који ометају остварење учинака дефинисаних Планом. Важност праћења и спровођења Плана развоја се огледа и у томе да се на фазном нивоу установи да ли су планирани учинци и даље релевантни за остварење визије локалне самоуправе.

Праћење спровођења Плана развоја града Смедерева за период од 2022–2029. године обухвата низ задатака међу којима се, између осталог, налазе:

- Континуирана комуникација и размена информација између свих актера укључених у спровођење мера и активности,
- Ажурирање информација о току спровођења мера,
- Дефинисање превентивних мера у случају појаве одступања и проблема,
- Информисање јавности и заинтересованих страна о току спровођења Плана развоја,
- Припрема и подношење годишњих и трогодишњег извештаја о спровођењу Плана развоја.

У случају да се у процесу спровођења Плана развоја јави одступање од планираног оквира потребно је дефинисати одлуке, односно корективне радње са циљем ефикасног спровођења Плана.

План развоја града се превасходно операционализује **кроз израду и доношење трогодишњег средњорочног плана** чиме се јавне политике и мере за развој локалне самоуправе усклађују са буџетским процесом. **Средњорочни план града Смедерева дакле представља основу за процес праћења (мониторинга) спровођења Плана развоја ЈЛС на основу ког се путем одабраних индикатора мере резултати и остварени учинци.**

Праћење подразумева сакупљање, анализу, размену и коришћење података и информација о напретку унапред постављених циљева, односно праћење је систематско и континуирано прикупљање, анализа и коришћење информација у корист ефикасног одлучивања, рада и остваривања позитивних резултата локалне самоуправе. Праћење ће се спроводити користећи унапред дефинисане обрасце за прикупљање података од свих релевантних организација и органа, као и користећи базе података које је потребно ажурирати у складу са доступним подацима званичне статистике (секундарни подаци). Поред секундарних података из званичне статистике, кад год је то релевантно, прикупљаће се и примарни подаци, а одговорност за наведену активност имају **надлежна одељења Градске управе града Смедерева у сарадњи са јавним и комуналним предузећима и институцијама**, у складу са надлежностима за конкретне податке.

Посебно ће се водити рачуна о јасном дефинисању **улога и одговорности у делу прикупљања података**, где ће овај посао за све учеснике бити дефинисан као системска и континуирана активност, а не као једнократни задатак. Одговорност за прикупљање и обраду прикупљених података током праћења спровођења Плана развоја имаће сви учесници у спровођењу Плана развоја. **Прецизније, улога и одговорност током читавог периода спровођења Плана развоја је подељена између носиоца мера и Координационог тела.**

За предвиђене интервенције из Плана развоја **идентификовани су носиоци реализације мера** у складу са секторским надлежностима. Идентификовани носиоци реализације мера укључују: одељења и службе Градске управе града Смедерева, надлежна јавна и комунална предузећа града Смедерева, јавне установе града Смедерева, васпитно-образовне институције, саветодавне службе, развојне агенције, и остале представнике приватног, јавног и цивилног сектора. Носиоци реализације мера имају одговорност да у своје планове рада (и финансијске планове) уврсте утврђене мере и активности за чије спровођење су одговорни, да их спроводе и прате проценат реализације, извештавају Координационо тело о резултатима спровођења мера и активности, утврде евентуалне проблеме у спровођењу мера и предложе опције за решавање тих проблема.

У складу са већеим законским оквиром који регулише област планског система, **улогу управљачког тела** надлежног за процес спровођења Плана развоја ће имати **Координационо тело** на челу са **координатором**. **Координационо/управљачко тело ће управљати процесом спровођења**, пратити напредак на основу достављених извештаја, одлучивати о предлозима за решавање установљених проблема у спровођењу Плана, по предлогу ће доносити корективне мере у случају да је остваривање мера или циљева угрожено, или ће предлагати евентуалне ревизије Плана и установљивање нових циљева и мера.

Чланови Координационог тела (у сарадњи са Градским већем града Смедерева) добиће задужења и одговорности за имплементацију и праћење појединачних праваца развоја и тако давати подршку локалној администрацији, која ће конкретно бити одговорна за спровођење активности на нивоу циљева и мера. Они ће посебно имати важну улогу у подршци појединим носиоцима мера када је у питању процес буџетирања.

Координатор ће бити задужен да одржава константну комуникацију са јединицама/организацијама које су носиоци мера и активности, да од њих прибавља податке и информације о спровођењу мера и активности, дискутује о оствареним резултатима и идентификованим проблемима, израђује препоруке за решавање установљених проблема у спровођењу мера, проверава да ли су средњорочни планови институција усаглашени са мерама и циљевима у Плану развоја, да извештава Координационо тело о напретку, припрема материјале и обавља административно-техничке послове за Координационо тело.

8.2. Вредновање постигнутих учинака Плана развоја

За разлику од праћења спровођења процеса спровођења Плана развоја, као континуираног процеса прикупљања и обраде података, вредновање постигнутих учинака Плана развоја подразумева оцену онога што је постигнуто. Вредновање учинака Плана развоја се односи на анализу и упоређивање прикупљених података и информација током спровођења Плана развоја и спроводиће се периодично у неколико наврата током временског периода важења планског документа. Вредновање се спроводи ради оцене:

- релевантности - у којој су мери циљеви усмерени на решавање кључних проблема приоритетних сектора на нивоу локалне самоуправе, и да ли су циљеви у складу са националним развојним приоритетима,
- ефикасности, односно мерења учинака на основу уложених ресурса (трошкова) и са друге стране користи која може указати на потребу за дефинисањем алтернативних приступа,
- ефективности свих мера и активности, свих видова интервенције на друштвене, економске, еколошке и остале позитивне промене,
- одрживости постављених циљева и активности у дугорочној перспективи, укључујући и могуће ризике.

Дакле, вредновање је потребно ради утврђивања степена промене настале спровођењем мера из Плана развоја и степена достизања приоритетних циљева, а све у циљу преиспитивања и унапређења Плана, односно утврђивања потребе за његовом ревизијом и бољим планирањем у предстојећем периоду. Све наведено указује на то да без унапред постављених базних, полазних вредности показатеља у Плану развоја није могуће утврдити степен остварења постављених циљева, нити мерење напретка. Избор одговарајућих вредности показатеља представља веома деликатан задатак, јер се њиховим мерењем обезбеђују адекватна сазнања о напретку ситуације у приоритетним областима.

Податке и информације за потребе вредновања достављаће органи и организације одговорни за спровођење мера из Плана развоја, координатору. Такође, у анализи ће се користити и други подаци и информације, прибављени из осталих извора, који могу бити од користи за бољу процену учинака Плана.

8.3. Извештавање о спровођењу и постигнутим учинцима Плана развоја

Извештавање о спровођењу Плана развоја града Смедерева представља објективно приказивање тога на који начин се План развоја спроводио у претходних годину дана, док **извештавање о постигнутим учинцима Плана развоја** представља реално приказивање учинака Плана који су постигнути током спровођења предвиђених мера током трогодишњег периода који је протекао.

Поштујући законску регулативу у овој области град Смедерево је у обавези да изради:

- Извештај о спровођењу средњорочног плана који је истовремено извештај о спровођењу Плана развоја на годишњем нивоу,
- Извештај о постигнутим учинцима Плана развоја на трогодишњем нивоу.

Истеком сваке треће календарске године од доношења Плана развоја, Градско Веће града Смедерева утврђује предлог извештаја о учинцима спровођења Плана развоја који се подноси Скупштини града Смедерева на усвајање, најкасније у року од шест месеци од истека тог рока.

За прикупљање информација о реализацији плана на годишњем нивоу и припрему нацрта годишњег извештаја о спровођењу плана биће задужена надлежна одељења Градске управе града Смедерева.

Закон о планском систему је предвидео и успостављање ЈИС - Јединственог информационог система за планирање, праћење спровођења, координацију јавних политика и извештавање. У питању је јединствени електронски систем осмишљен да у њега учесници у планском систему, уносе садржај својих планских докумената и уз помоћ којег извештавају о остваривању утврђених циљева. До момента његовог функционалног успостављања град Смедерево ће извештаје о спровођењу Плана развоја и извештаје о учинцима Плана развоја објављивати на званичном општинском интернет порталу, најкасније 15 дана од дана усвајања предметних докумената.

8.4. Ревизија Плана развоја

Након усвајања Извештаја о учинцима Плана развоја, Градско веће града Смедерева и Скупштина града Смедерева могу утврдити потребу за спровођењем ревизије Плана развоја, на основу чега се покреће поступак израде предлога измена и допуна Плана развоја.

Градско веће иницира ревизију постојећег Плана развоја уз адекватно образложење разлога за ревизију. Одлуку о покретању поступка израде предлога и допуна Плана развоја доноси Скупштина града Смедерева, а ток поступка за ревизију се реализује по процедури прописаној за усвајање Плана развоја.

Анекс I

АНАЛИЗА РЕЗУЛТАТА АНКЕТЕ

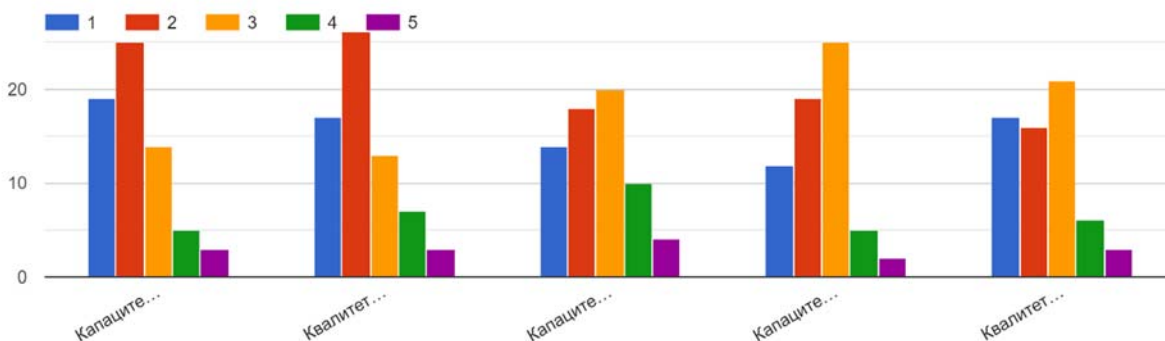
Због потреба комуникације са грађанима, привредним субјектима и свим заинтересованим странама и сагледавања најбитнијих аспеката, проблема и потенцијала за унапређење живота и рада у граду Смедереву, дистрибуирано је 9 анкета: општа анкета, анкета за привредна друштва, анкета из области пољопривреде, анкета из области заштите животне средине, анкета из области инфраструктуре, анкета из области комуналних делатности, анкета за јавна предузећа, анкета за област друштвеног развоја, анкета из области туризма. Анкете су биле доступне свим заинтересованима у периоду од краја децембра 2022. до половине јануара 2023. године.

Окосница анализе је првенствено била општа анкета са освртом и на секторске анализе у појашњењу анализе достављених мишљења. Одговори су постали и саставни елементи SWOT анализе.

У Општој анкети која је покрила све области развоја града Смедерева, учествовало је 70 испитаника, од чега је 2/3 испитаника жене (65,7%), док је животно доба у 60% случајева између 30-49 година. Већина испитаника живи и ради на територији града Смедерева-79,4%.

Здравствена и социјална заштита

Када је у питању задовољство квалитетом, приступачношћу услуге здравствене и социјалне заштите, испитаници углавном нису задовољни, укључујући и задовољство капацитетима хитне помоћи.

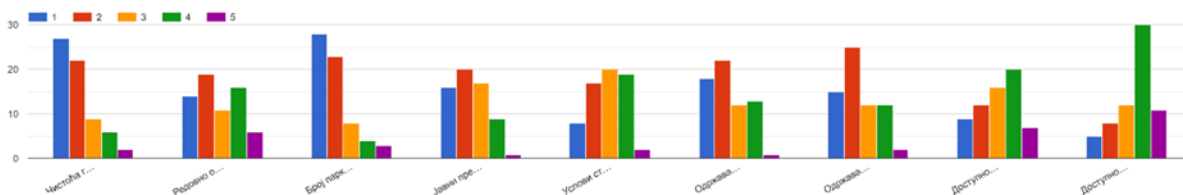
Према изнетим ставовима испитаника осетљиве друштвене категорије остварују своја основна права (право на образовање, запошљавање, здравствену заштиту и право на новчана давања).

Комуналне услуге

На питање како оцењујете квалитет услуга коју пружају комунална предузећа већи број испитаника (61,2%) исказао је добру оцену. Сагледавајући посебне сегменте, стање је нешто лошије. Изразито је незадовољство чистоћом града, недовољним бројем паркинг места, одржавањем и уређеношћу јавних површина (зелене површине, паркови, тротоари ил сл.), изношењем смећа као и одржавањем јавне инфраструктуре. Нешто је боља ситуација у погледу

јавног превоза, мада већина испитаника не користи услуге јавног превоза. Испитаници нису задовољни покривеношћу фреквенцијом и безбедношћу и чистоћом превоза, док је боља ситуација је у сегменту становања и квалитетом интернета и мобилне телефоније.

5. Молимо оцените у којој сте мери задовољни квалитетом комуналних услуга у нашем граду (1 - у потпуности незадовољан, 2 – незадовољан, 3 – неодлучан, 4 – задовољан, 5 - у потпуности задовољан)

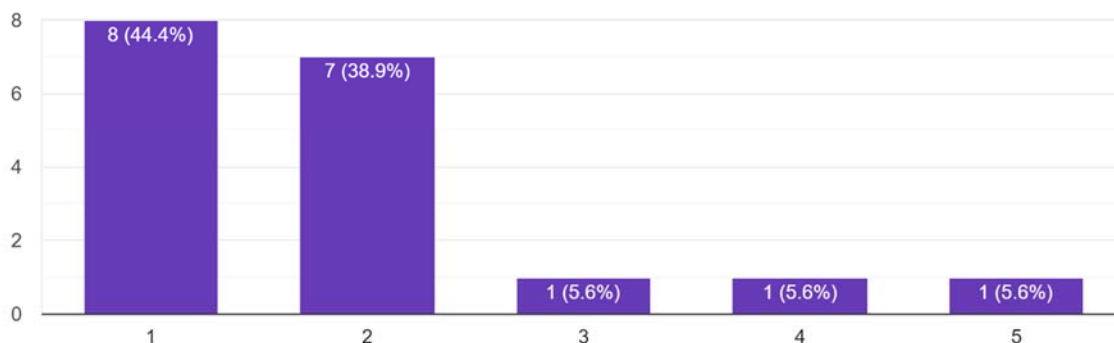

Што се тиче комуналне делатности и сахрањивања и стања на гробљима, испитаници су генерално гледано задовољнији стањем на градским гробљима него сеоским гробљима. Као највећи недостатци у вези са градским гробљима су: одржавање зелених површина и чесме и урбани мобилијар. Сеоским гробљим, поред недостатака на градским гробљима, недостаје је и организација гробних места и недостатак паркинг места.

Што се зоохигијене тиче, проблем напуштених животиња, рад Прихватилишта за псе, проблем паса луталица и сл., испитаници су незадовољни.

16. Како оцењујете квалитет зоохигијене у граду Смедереву (проблем напуштених животиња, рад Прихватилишта за псе, проблем паса луталица и сл.)

18 responses

Генерално што се тиче комуналне инфраструктуре наглашен је, у појединачно изнетим предлозима, поред свега изнетог и недостатак јавних тоалета, потреба за већом фреквенцијом изношење смећа, изградња трансфера странице и примарна селекција отпада и комплетно уређење сва три градска гробља.

Из напред наведеног се закључује да треба радити на побољшању комуналних услуга. Од свих сегмената комуналне инфраструктуре, испитаници су се јако позитивно изјаснили о систему јавне расвете јер 72,2% сматра да је задовољавајућа.

Образовање

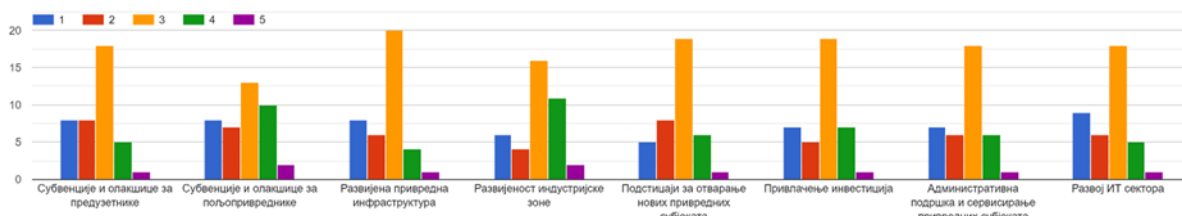
Испитаници су већински задовољни образовним услугама у граду (квалитетом и приступом образовању). Нису задовољни капацитетима предшколске установе, а задовољни су квалитетом

пружене услуге. Када је у питању основно и средњешколско образовање, испитаници су релативно задовољни капацитетом и квалитетом услуга. По питању доступности програмима преквалификацијама и доступности ваннаставног образовног садржаја (језици, музика, сликање) испитаници су углавном неодлучни.

Привреда

Највећи број испитаника, који је одговарао на питања постављена у општем упитнику није упућен у мере подршке, а највећи број испитаника је неодлучан по следећим питањима:

7.2. Уколико сте упознати са мерама подршке, молимо оцените у којој сте мери задовољни квалитетом подршке привреди у нашем граду (1 - у потпуности незадовољан, 2 - незадовољан, 3 - неодлучан, 4 - задовољан, 5 - у потпуности задовољан)

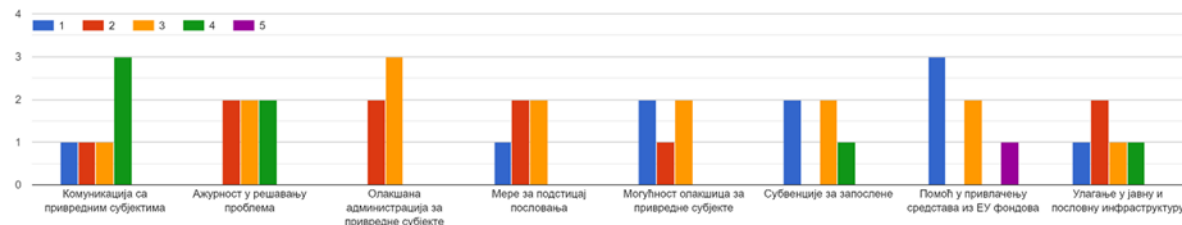
Разрађујући даље теме привреде увидом у одговоре дате у упитнику за привредна друштва добили смо следећу слику:

Као највећи проблеми у пословању привредних друштава препознати су административне препреке, високи трошкови рада и пословања.

Испитаници као најзначајни подстицај развоју привредних друштава наводе пореске олакшице, уклањање бирократских препрека и побољшање комуналне и јавне инфраструктуре. У циљу боље понуде радне снаге на тржишту, испитаници предлажу следеће мере: дуално образовање, бољу повезаност путне инфраструктуре са другим градовима у околини и разноврсније олакшице за запошљавање.

Рад локалне самоуправе у пружању подршке привреди најбоље је оцењен у домену комуникације, а најлошије у помоћи привлачењу средстава из ЕУ фондова.

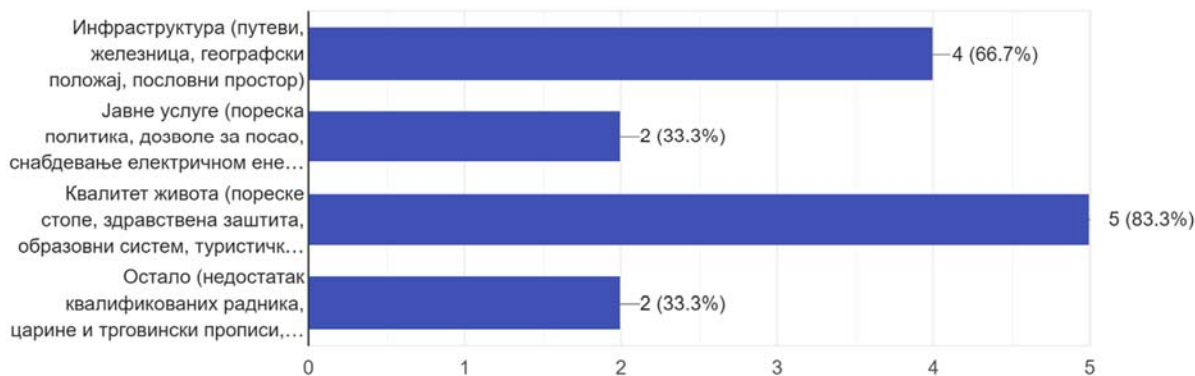
7. Молимо оцените рад локалне самоуправе према предложеним категоријама (1 - у потпуности незадовољан, 2-незадовољан, 3-неодлучан, 4-задовољан, 5-у потпуности задовољан)

На раст и успешног пословања, према спроведеној анкети, највише утиче квалитет живота који пружа локална самоуправа. Град Смедерево према мишљењу испитаника треба да пружи добру здравствену заштиту, комуналне услуге, инфраструктуру, образовање и слично.

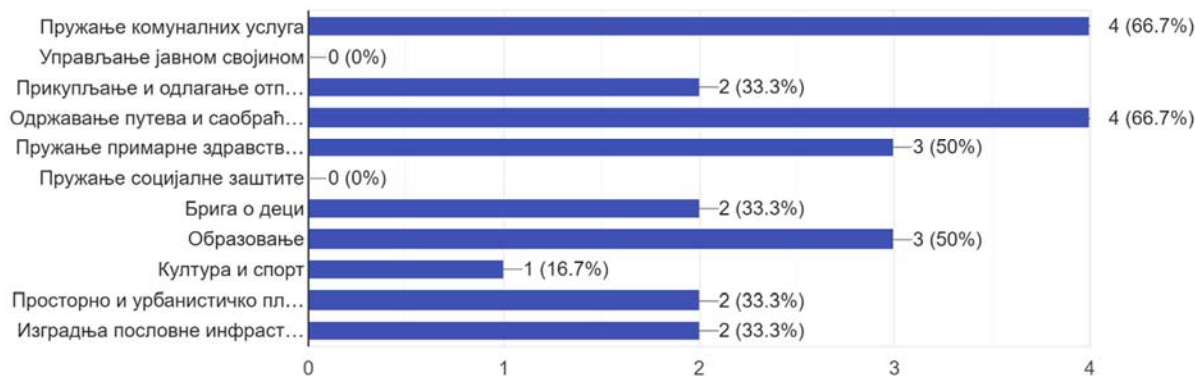
10. С обзиром на Ваше досадашње искуство, молимо одаберите факторе који у највећој мери утичу на раст и успешност Вашег пословања:

6 responses

11. Које су по Вама услуге које пружа локална самоуправа најважније за даљи развој града Смедерева (одаберите максимално пет):

6 responses

Анкетирана привредна друштва су препознала следеће развојне приоритете: заштита животне средине, промовисање предузетништва, развој туристичке понуде.

Повећање плата запослених је најзначајнији приоритет анкетираних привредних друштава, а потом следи повећање стопа раста, повећање инвестиције у нове технологије.

Пољопривреда и рурални развој

Испитаницима су понуђени одговори, а изјашњавали су се заокруживањем одговора као најважнијим за њих. Највише испитаника сматра да је у области пољопривреде-развој пољопривреде најважнији подстицај пољопривредној производњи, а потом систем противградне заштите. Потом следе подстицаји за органску производњу, подизање конкурентности пољопривредних газдинстава и подстицање младих и жена да се баве пољопривредном.

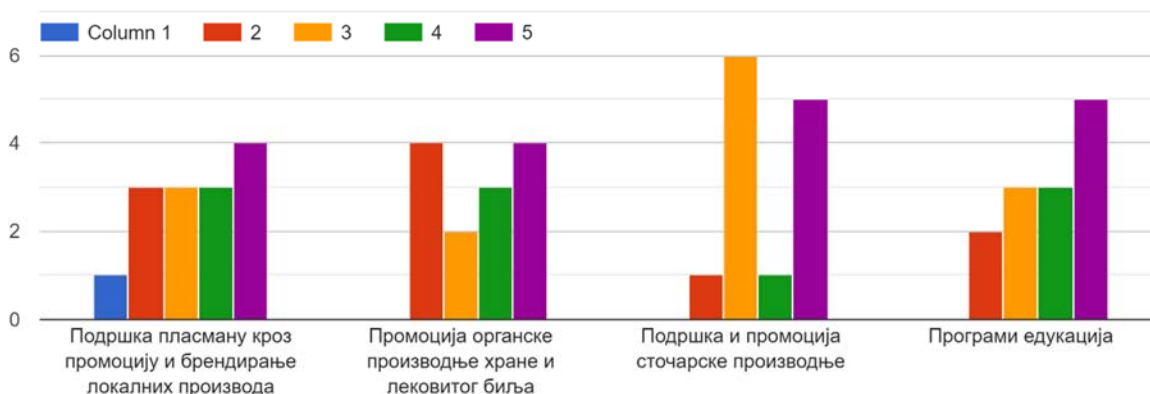
Кључно за област руралног развоја испитаници препознају подстицање смањења миграције становника из руралних средина, затим стварање повољних услова за рад жена и омладине,

промоција туризма у руралним областима, систем за наводњавање и развој прерадних капацитета до финалних производа. Испитаници су се у 84,6% изјаснили да су у потпуности или делимично задовољни бројем пијачних места. Као највећи проблем у области пољопривреде истакнута је старост активног пољопривредног становништва, откупне цене производа, високи трошкови производње и недовољан обим субвенција и подстицаја за пољопривреду. Испитаници сматрају да је најважније побољшати инфраструктуру у области наводњавања и одводњавања, а затим атарски путеви и опште саобраћајнице.

Испитаници као кључно за развој пољопривреде виде подстицаје за рурална подручја, нарочито за младе и жене да се баве пољопривредом али и подршка и побољшање система противградне заштите. Када је у питању рурални развој испитаници препознају подстицаје прерадних капацитета до финалних производа, смањење миграција становништва из руралних области, као и оживљавање задругарства. На основу исказа испитаника задовољство сарадње пољопривредних произвођача и удружења са територије Града је углавном задовољавајуће (78,6%).

Уз помоћ локалне самоуправе могло би да се побољша подршка и промоција сточарске производње, као и програми едукација, а затим подршка пласману робе кроз промоцију и брендирање локалних производа као и промоцију органске производње.

12. У ком аспекту сматрате да сарадња пољопривредних произвођача може да се побољша, а уз помоћ и у складу са надлежност...и чему је 1=најмање важно, 5=највише важно)

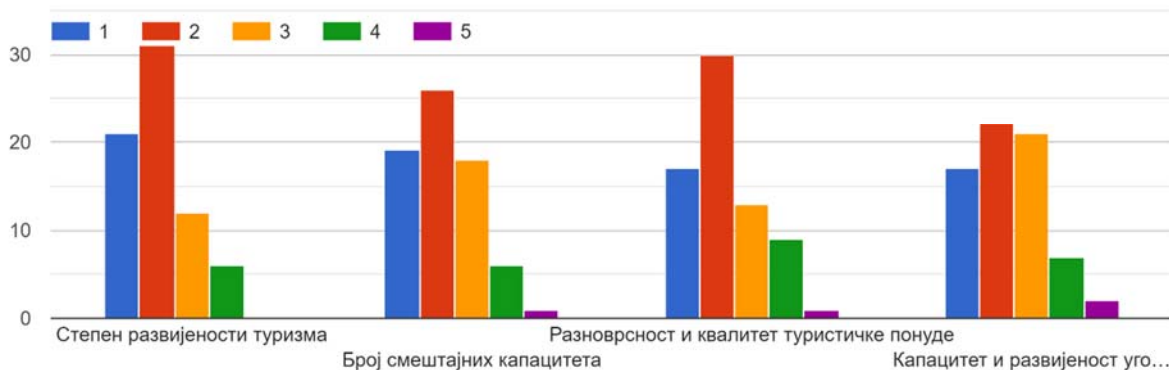

У читању резултата анкете за област пољопривреде треба узети у обзир да од укупног броја, који је попуњавао анкету, већина (92,6%) не живи на територији сеоских/руралних насеља на територији града.

Туризам

Што се тиче квалитета туристичке понуде, резултати су показали да су грађани у великој мери незадовољни понудом, док су квалитетом услужне делатности нешто задовољнији.

8. Молимо оцените у којој сте мери задовољни квалитетом туристичке понуде у нашем граду (1 – у потпуности незадовољан, 2 – незадовољавајуће, 3 – умерено задовољан, 4 – задовољан, 5 – у потпуности задовољан)

Можемо да кажемо да 78,6% испитаника од којих се већина бави пословима који су повезани са туризмом, са искуство преко 10 година, сматра да свест о значају туризма за економски развој није довољно развијен међу локалним становништвом, јавним и приватним сектором.

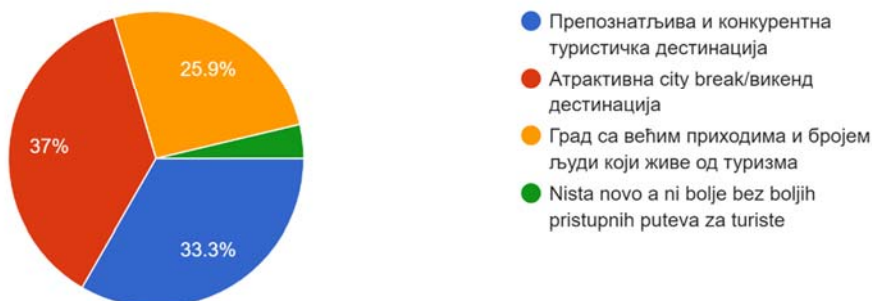
Може да кажемо да 65% испитаника сматра да је имиџ Смедерева као туристичке дестинације осредњи, а да је Смедеревска тврђава прва асоцијација на Смедерево (92,9%). Потом следе река Дунав на другом месту, а на трећем је шпорет Смедеревац, као асоцијација. Испитаници сматрају да највише посетилаца у Смедерево привлачи културно наслеђе (85,7%), потом следе Дунав (75%) и вински туризам, са 57,1%, као и разни културни догађаји.

Испитаници сматрају да су највећи недостаци за развој туризма у Смедереву: недостатак хотела и смештајних капацитета, недовољно развијен туризам на Дунаву односно неискоришћени капацитети положаја Смедерева на реци, недостатак паркова и рекреативних стаза, као и да недостаје снажнија презентација и промоција на интернету, друштвеним мрежама и уопште други видови промоције.

На питање како видите Смедерево као туристичку дестинацију у наредних 7 година, испитаници су дали следећи одговор:

14. Како видите Смедерево као туристичку дестинацију у наредних седам (7) година?
(означити један одговор)

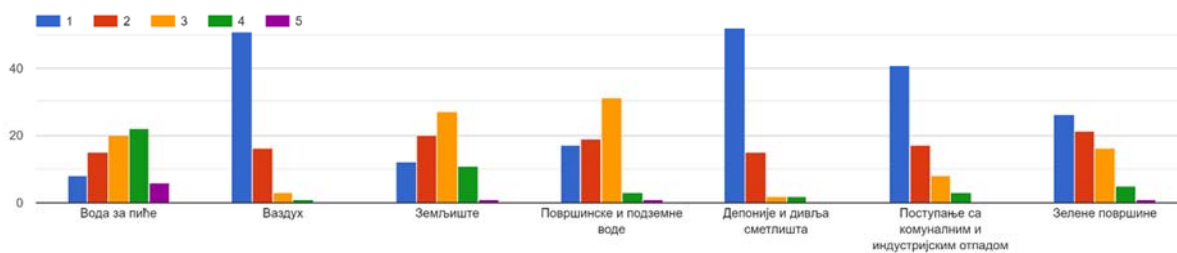
27 responses

Животна средина

Генерално гледано испитаници (91,7%) нису задовољни квалитетом животне средине, где прегњачи квалитет ваздуха, депонија и дивља сметлишта и поступање са отпадом.

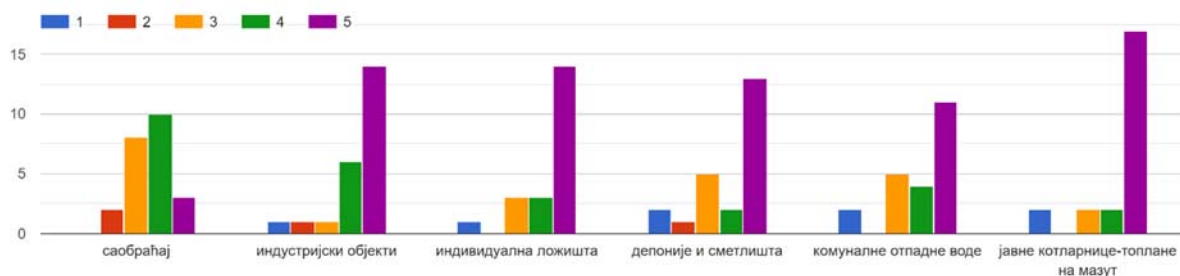
12. Молимо оцените у којој сте мери задовољни квалитетом елемената животне средине у нашем граду (1 - у потпуности незадовољан, 2 - незадовољан, 3 - неодлучан, 4 - задовољан, 5 - у потпуности задовољан):

Изражено је незадовољство стањем зелених јавних површина. Када је у питању вода за пиће и стање земљишта, ситуација је нешто боља. Испитаници сматрају да је у очувању и заштити животне средине неопходно развијање програма и мера за заштиту земљишта, воде, биљног и животињског света, као и подстицање енергетске реконструкције објеката. У великој мери је препозната и важност подстицања и учешће грађана у доношењу одлука у овој области, као и увођење зеленог телефона, а то значи повећање инспекцијског надзора и стриктног придржавања законске регулативе у области заштите животне средине.

Као највеће загађиваче испитаници препознају јавне котларнице (топлане на мазут), индивидуална ложиста и индустријске објекте.

7. Оцените ко су по Вашем мишљењу највећи загађивачи животне средине у граду Смедереву (на скали од 1 до 5, 1=низак утицај; 5=висок утицај)

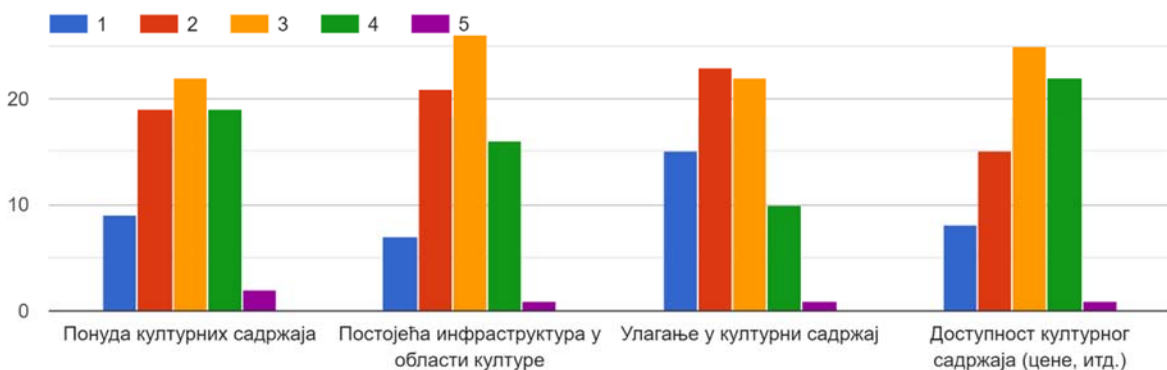

Као најутицајне факторе за подизање квалитета животне средине испитаници виде контролу, инспекцију и санкције, модернизацију индустријских постројења и ефикасност у примени законске регулативе. На питање која би мера најефикасније утицала на смањење загађености ваздуха, испитаници су већински предложили коришћење квалитетнијих енергената за грејање, а затим и повећање зелених површина и смањење емисије издувних гасова.

Културни и спортски садржај

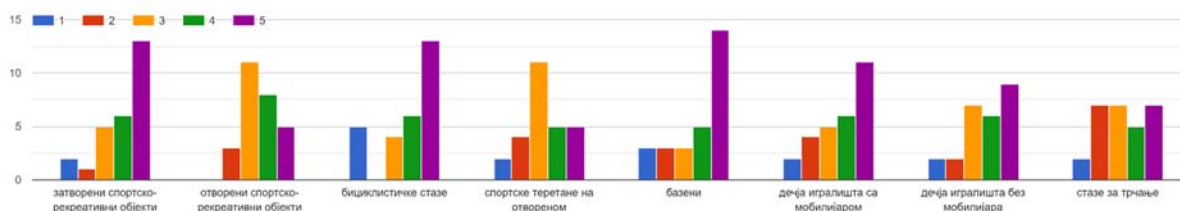
Што се квалитета културних садржаја тиче, наши суграђани су углавном или неодлучни и незадовољни, осим доступности културног садржаја (цена и сл.)

14. Молимо оцените у којој сте мери задовољни квалитетом културног садржаја у нашем граду (1 - у потпуности незадовољан, 2 – незад...н, 4 – задовољан, 5 - у потпуности задовољан)

Слична је ситуација и са спортским садржајима где је једино повољно оцена могућност бављењем различитим спортовима, док је адекватна спортска инфраструктура, улагање у спорт и доступност спортских садржаја оцењена нижим односно лошим оценама (од 3 до 1). Што се броја и квалитета спортско-рекреативних терена тиче на територији Смедерева, са припадајућим насељима, испитаници углавном нису задовољни (од делимично задовољан до веома незадовољан је највећи број одговора).

14. Оцените неопходност следећих спортско-рекреативних инвестиција у граду Смедереву, са припадајућим насељима, где је оцена 1 =најмање неопходно, а оцена 5 највише неопходно:

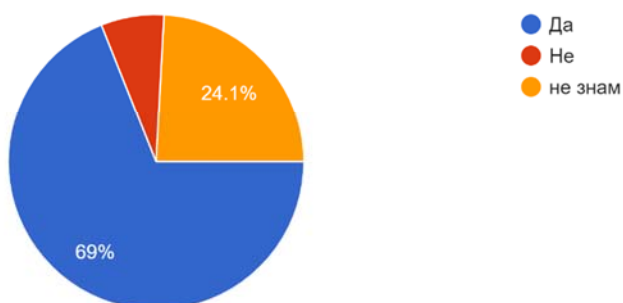
Анкета је показала да је највећи број испитаника исказао потребу за затвореним спортско-рекреативним објектима, базенима (укључујући и затворени базен) и бициклическим стазама.

Млади

По мишљењу испитаника као адекватне мере за већу укљученост младих у граду препознат је већи број програма и организованих садржаја за младе, већи број објеката за младе, Може се рећи да је 69,6% испитаника мисли да је битно постојање Канцеларије за младе.

16. Да ли је потребно постојање Канцеларије за младе?

29 responses

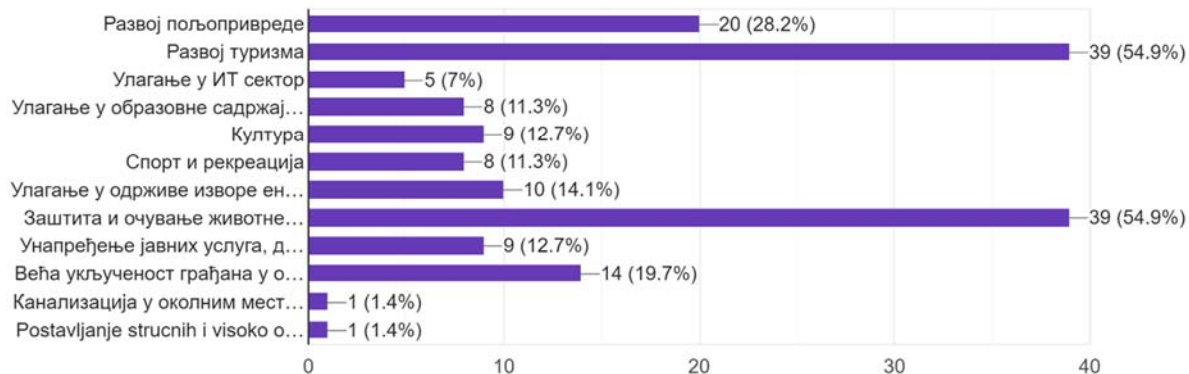
Приоритетни проблеми

Генерално посматрано као апсолутни приоритет испитаници истичу недовољну заштиту животне средине 71,8%, а следећи важан проблем је лоша путна инфраструктура, потом иселјавање младих, лоша комунална инфраструктура.

Када су упитани које су наше највеће шансе за развој нашега града, испитаници су се определили за развој туризма и заштиту животне средине, потом развој пољопривреде и већу укљученост грађана.

17. Коју од наведених области сматрате приоритетним за развој нашег града (обележите два одговора или уписати неки други проблем):

71 responses

На питање које се активности испитаницима највише допадају које град спроводи, наведене су следеће:

- укљањање дивљих депонија,
- субвенције за енергетску ефикасност,
- уређење инфраструктуре,
- побољшање туристичке понуде.

На питање које пројекте/акције Град треба да предузме у наредних 7 година испитаници су рекли следеће:

- изградња градске топлане
- побољшање комуналне инфраструктуре (топлификација града, постројење за прераду отпадних вода, субвенције за прелазак на чистије енергенте (гас),
- побољшање спортске и спортско-рекреативне инфраструктуре (затворени базен, бицикличка стаза, укључивање деце и младих у све области, нарочито заштита животне средине, култура, спорт, туризам).

Када су испитаници замољени да у једној реченици опишу како замишљају град у наредном периоду, одговори су следећи:

„ČISTIJI I SA UREĐENIM FASADAMA,
 Grad na Dunavu pun turista i lepih objekata,
 Da kada se spomene Smederevo, to bude sa nekim ponosom, nekim merljivim rezultatom, grad sa smanjenim загађењем vazduha i izlaz grada na Dunav, oslobođen barikada,
 Cist i sa bogatom turističkom ponudom,
 Spreman da iskoristi svoj najbolji geografski položaj u Srbiji i privuce kroz trimodalni saobraćaj jos vise investitora, po mogućstvu tehnologije koja ne загађује
 Чистији и зеленији, са мање саобраћаја у ужем градском језгру.
 Čist vazduh.
 Еколошки прихватљив, комунално опремљен, са планским урбаним развојем
 Grad sa više sportskih i kultrnih manifestica, sa svakokako izgrađenom lukom i pristaništem za turiste i najvaznije cistijim vazduhom.

Smederevo kao grad koji ide ka spoznaji šta je zelena energija, i ulaže u nju. Smederevo koje rešava problem na svakoj ulici.

Smederevo koje ulaže u svoju obalu Dunava.

Uređena sredina, bolji kvalitet vazduh, podsticaj i pomoć mladima pri zapošljavanju,

Град из којег неће бежати млади, град који ће пружити подршку деци и омладини да се развијају у здравом окружењу и да расту у чистом ваздуху, те да се играју у уређеним и опремљеним парковима.

Čist, nezagađen, privredno razvijen, interesantna turistička destinacija

Пуно зелених површина, лука за пристан туристичких бродова, тврђава обновљена

Као једну лепу дестинацију у којој би сви пожелели да живе и раде.

Да се уклони пруга испред Тврђаве и шеталишта, да се измести истоварна лука Железаре из Дунавског парка, да се направи у том делу велики парковски појас, да се забрани пролазак цистерни са гасом из центра града, да градске котларнице пређу на гас, да домаћинста пређу на гас, да Железара почне да плаћа граду таксе на име загађења које прави, да добијемо затворени базен, да направимо нове зелене површине - паркове, да се направе теретане на отвореном, стена за пењање и сл.